

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

საქართველოს ჰაილანდის
ჯორჯიული ბიბლიოთეკა

დავით გურამიძევილი

დავითიანი

დავით გურამიშვილი
დავითიანი

დავითიანი

ამ წიგნთა გამლექსავის გვარისა და სახელის

გამოცხადება

1 დავითიანი ვსთქვი დავით გურამისშვილმან გვარადო, ხილად ვსთქვი სიტყვა ღვთისა და ძე კაცთა ნორჩის მგვანადო; ცხოვრების წყაროს უხსენე ხე ცხოვრებისა ღარადო, ამაღ ვსთქვი ჯვარზედ ვნებული, ცრემლნი იდინოთ ღვარადო.

2 ვენახის ღვინო დამვირდა, ქართლს დაემტერა რა ჭარი, ვიმცვრივე ჭალას ბაბილო ნაქაჯი და ნაჭაჭარი; მოსახსენებლად ჩემდა ყრმათ უმზადე ტკბილი მაჭარი, ავს სარგებელსა არა იქს ამ უსასყიდლოს ვაჭარი.

3 ამისთვის მე არ შევსძებვე რაც დავრგევ იგავთ ხე ველად, უფრო ადვილად აღვლიან ზედ ყრმანი დასარხეველად. სასმელად უძღვენ თერმონი, არ ცუდად დასანთხეველად, ყრმათ შევავედრე ეს წიგნი, არ შექმნან დასახეველად.

4 ოდესაც ბრძენმან რიტორმან შოთამ რგო იგავთ ხეო და, ფესვ ღრმა-ყო, შრტონი უჩინა, ზედ ხილი მოიწეოდა. ორგზითვე ნაყოფს მისცემდა, ვისგანაც მოირხეოდა, ლექსი რუსთველისებრ ნათქვამი მე სხვისა ვერ ვნახეო და.

5 ვით მხედარს - ყრმისა მცირისა წკეპლასა ზედან ჯდომანი, მიემზგავსების ცხენოსანს ჯოხით რბენა და ხლდომანი, ეგრეთვე შოთა რუსთველსა ეს ჩემი ლექსთ მიხდომანი, ცუდად მომიხდა გვაჯითა ბადით უმზგავსო ნდომანი.

6 მე ყრმათა მზგავსად მომიხდა ნამცვრევთ წალკოტთა მცვრევანი, ბზაკალითა და წიწკიტით მონადირეთში რევანი; ვერც ხილი ვჰპოვე, ნადირთაც ძალა არ მაქვნდა რევანი, ვა შემრჩა ცუდსა მეთევზეს უბრალოდ წყალთა მღვრევანი.

7 მე რუსთველსა ლექსს არ უდრი, ვით მარგალიტს - ჩალის ძირსა; მაგრამ მიმროთივ კეკლუცნი ტურფად მოიკაზმენ პირსა; ოდეს მაშვრალს მოსწყურდების, მაშინ წყალი ღვინოდ ღირსა, დრო მოვა, რომ გატკბილდების, ხილად სშჳამენ პანტის ჩირსა.

8 ცხენი მარტო მორბენალი მუხლ მოკლედევ გამაღდების, სად მაღალი არცად იყოს, მუნ დაბალი გამაღდების, თვალად ნასსა ალამაზებს, ვის ლამაზი არ ახლდების, ამ წიგნს წიგნად მოიხმარებს, ვინც სხვას წიგნსა ვერ მიხვდების.

9 მე საწუთრომ ბერწოვნება მომახვედრა თავში კობლად: მე არ მომცა, არც ასული, შემქნა სახლ-კარ დასამხოზლად. ამ ლექსთ თავი მოუყარე, საცა მეთქვა თვითო ოზლად, აგების რომ ბრძანოს ვინმე სიტყვა ჩემთვის შესანდობლად.

10 მე უშვილომ ეს ობოლი ძლივ გავზარდე დიდის ჭირით: რაც ვიცოდი საცოდნელი, მას ვასწავლე სიბრძნე-მცირით. მოვკვდი, დამრჩა უნათლავი, ვერ შევიძელ მე სიმწირით; ვინც მონათლავს, მე მას ვლოცავ ცოდვილისა ჩემის პირით.

11 ბრძენსა კაცსა ვეხვეწები, ეს ობოლი მამინათლოს; თუ რამ იყოს სხვის სჯულისა, მომიქციოს, გამიქართლოს, ან თუ იყოს მატყუვარა, ეცადოს რომ განმიმართლოს, სხვასი ნურას მოინდომებს მაზედ მეტსა უსამართლოს.

12 ამაღ ვიხოტბე, შევკრიბე ცრუის საწუთროს ყბედობა, მე მე არ დამრჩა ბედკრულსა, ეს არის ჩემი ბედობა. ყრმაო, შენ ძმობას გენუკვი, ასულო, მიყავ შენ დობა, ვინც წაიკითხოთ ეს წიგნი, მიბრძანეთ ცოდვილს შენდობა.

13 ღმერთმან თქვენ, ძმანო ცოცხალნო, გიხსნასთ

ყოვლისა ჭირითა! გარდაგიქციოსთ სიცილად, რასაც რომ ღმერთს შესტირითა; თქვენ მე ცოდვილს მკვდარს მიბრძანეთ ცხოვნება კაის პირითა, აგების ღმერთმან დამიხსნას ჯოჯოხეთისა მწვირითა.

14 რაც დამრჩა, ვერ ვსთქვი, მეწადა მეთქვა გრძლად, თავი მეცადა; ვერა ვსთქვი, მოცლას უცდიდი. ნეტამცა არა მეცადა! მესწრაფა სევდის ლახვარი, საკვდავად გულსა მეცა და, აწ ამას ვლონობ, არ ვიცი, ქვესკნად წავალ თუ მე ცადა!

15 ამისთვისა ვარ მოწყენით, ვსტირი და არ მემღერების, პირს შემდეგი არს სიკვდილი, არავის დაეფერების; არც ხვეწნით, არცა ქრთამითა, არც ხრმლითა მოიგერების, მაშინვე ქვეშა მოიდებს, ვისაც რომ დაეძგერების.

16 მამაო, თავსა მფარავი დაგედგა კარგი კარავი, განიარი და მაღალი ხელთაგან მიუკარავი, შიგ ვიყავ, სადღაც გამაგდე, პალური ამამკარ ავი, მით ცრემლი ჩემი ზღვად გახდა თვალთაგან ნაწანწკარავი!

17 ფუ, შენ ცრუო საწუთროვო, რად არ მძულდი, რად მიყვარდი?! შენ ყოფილხარ მწარე, შხნაკვი, მე მეგონე ტკბილი ყანდი. აქ საკვდავად რად მოგყვანდი, თუ მუნ ცოცხალს წამიყვანდი? რატომ აგრე უწყალო ხარ, სასიკვდილოდ არ შაგწყალდი?!

18 პაპის პაპა, ბებიანი, მამის მამა, დედის დედა, მამა, დედა, ძმანი, დანი, ცოლი, შვილნი, ზედი-ზედა ღმერთმან ყველა მას უცხოვნოს, თვით აშოროს მას წარწყმენდა, ვინც ეს წიგნი განაწიგნა კითხვად შესაქცევლად ჩვენდა!

წიგნი ა

თავი შესავალი

ა. ქართველთ უფალთა მეგვარტომობის იგავი

1 ღმერთო, რომელსა გაქონან არსის საყდართა ჯდომანი, რომელმან მოეც მიჯნურთა ტრფიალთ სურვილის ნდომანი, რიტორთა ლექსი გულისა, სიღრმე სიბრძნისა ზომანი, შენ მიმახვდინე წადილსა, არ მაქვნდეს ცუდად ცდომანი.

2 დავიწყო სიტყვა სიბრძნისა, პირველ ბრძენთაგან ბრძნობილი, მის მგრძნობელისა დიდისა სულისა მიერ გრძნობილი, შევამკო ერთი უფალი, ღვთივ ზეცით ქვეყნად მკობილი,

ქართველთ სპა-ჯართა, ყოველთა ერთა მსაჯულად ცნობილი.

3 ვსთქვა უფალთ მეგვარ-ტომობა არ შორად მისხი მისხისა, ვინ მთქვის მე კაცი ხის დარად, დამრგის, ქვე წყალი მისხისა, ზედან გამომცის ნაყოფი, ფურცელი მკვიდრად მისხისა, დარგულან ჩვენად საჩრდილად შრტოდ მონაბამნი მის ხისა.

4 ნერგად მას ვსახავ, იგ რაც ხე ისახა იესესითა; ვინცა გამოსცა ნაყოფი თვისთა ნათქვამთა, ხეს ვითა; შურდულ-ქვით სძლია მებრძოლთა დამბადებელის ესვითა. შტო-მორჩად ქართველთ უფალთა, ვინც მაზე ბმულ ჩანს ფესვითა.

5 თუმცა მიჯობდა შრტოდ თქმასა, სწორედ სახელი მეწოდა, მეხარა, მე მით მეხარა, საჩრდილად იგ ქვე მეწოდა. მით დამეშრიტა სახმილი, რისგანაც გული მეწოდა; მაგრამ ვერ მივხვდი სალბუნთა, რომ წყლური მეხო, მეწო და.

6 ვერა ვსთქვი, მე ვერ შევიძელ მის ხის სახელის წოდება, სოფელს ერგო და სოფლელთ თქვეს: «მრუდია, არა სწორდება»; აღიდრენ ერნი, იზრახეს ცუდისა მიღებ-მოდება; გაყიდეს, მოსჭრეს, გამსყიდველს მიხვდა მით ცეცხლის მოდება.

7 სახით მისებრივ სხვა მორჩი ქვეყნად არ დაიბადება, მე მისის ხილის ჭამითა პირი არ გამიმწარდება, მაგრამ ჯერ ძირთა სახელთა მწადიან გამოცხადება; წესია საშენთ აღმშენთა პირველ საფუძვლის დადება.

8 საფუძველი არს ყოველთა, დაუსაბამო პირველი, მამა ყოვლისა მპყრობელი, ცათა და ქვეყნის მჭირველი; მიუწდომელი, უზომო, გამოუთქმელი, მბრწყინველი, ღმერთი, აბელის მსხვერპლისა კეთილად შემაწირველი.

9 არავინა ფლობს ხელმწიფედ ღვთის უდიდესი ძლიერი! ღვთის გამო ქმნილ არს ყოველი, არს მყოფობს რაც ნივთიერი. მას მორჩილებენ სულნი და ურიცხვი სპა-ჯარი, ერი; მან შეიწიროს მცირედი მსხვერპლი ეს ჩემაგიერი.

10 ერთი ვჰთქვა ქვეყნად უფალი, ღვთისებრ მსაჯულად მქცეველი

მასწავლებელი უსწავლელთ, უსჯულოთ მომაქცეველი, აღმართებული დაცემულთ, აღმართულთ გარდამქცეველი; თვისთა სამწყსოსა ცხვართათვის სისხლისა დამაქცეველი.

11 თქმულა სიბრძნესთან სიგიჟე, ვითა

ცოცხალთან მკვდარია; ამა უფლისა საქებრად ბრძენიც ჭკუვაზედ მცდარია; მე ვით შევმართო უცებმან, რადგან ის მიუმხვდარია? მაგრამ დავით თქვა: «აქებდით გლახაკი და მდიდარია!»

12 მდიდარი ეგრეთ ძნელ ცხონდეს, ეგოდენ შესაწირითა, ვით ერთი მწირი მხეველი ედემს ზის ორის მწვლილითა. სარწმუნოება მცირედი მთას გარდასცვლისო ძირითა, ამად არ ვდუმებ, ვრიტორობ გონება-სიბრძნე მცირითა.

13 მისი ქება და გამოთქმა ბრძენთაცა უძნელდებიან: ჰქექენ, სჩხრეკენ და ებებენ, და კვალსაც ვერ მიხვდებიან; რაზომცა აღვლენ მალლამდე, კვლავ ისევ ქვე ბრუნდებიან. მე რომ ვერ მივხვდე უცები, მაგაზე რად შემწრფებიან.

14 მე სიბრძნისაებრ ჩემთასა არ დავადუმებ ბრძნობასა, რასაცა მომცემს მომცემი შეტყობასა და გრძნობასა, დიდათ მიიჩნევს უფალი მწირთაგან მცირეს ძღვნობასა, მით შევეცნევი უცნაურ, რასაც მივსწვდილვარ ცნობასა.

15 თუ ვისმე ჩემი ნათქვამი შაირი ენასებიან, მეც უთხრა მისი პასუხი, თუ გული ენას ებმიან; ყოველი წული მშობელთა მზგავსი მზგავსს ემზგავსებიან, გინდ იყოს კოჭლ-ბრმა, ქაჩალი დედმამათ ეთავსებიან.

16 მომხსენებელი არ მრჩების, მაშფოთებს, ეს მალონებსა; ცოდვის მუხრუჭით შეკრულსა, ვამე, ვინ მამიფონებსა? თუ არ შევკრებ და არ უძღვნი ყრმათ ია-ვარდის კონებსა, ცოცხალიც არვის ვახსონვარ, მკვდარს ვინლა მამიგონებსა?!

17 ერთბამად ფრინველთ უწოდენ შავარდენსა და ძერასა: არ სჩხრეკენ ყვავთა ჩხავილსა, ბულბულთა ტკბილად მღერასა, ფარშამაგისა შვენებას,

ბუკიოტისა ბლვერასა: აწ რომ არ მიხმონ მელექსედ, მემართლებიან მე რასა?

18 შოთა მღერს, მეფე თემურაზ, არჩილ მოსძახის ძმურება, მეფე ვახტანგ და იაკობ დაბლა ზილს მიეტკბურება, ბეგთაბეგ, ნოდარ, ოთარი, ონანა ბანს ეშურება, დვრინვენ ყარან და მამუკა, მე მსურის მათი ყურება.

19 ბევრთა და ცოტას მწველელნი სწორეთ გავლიან ბერასა, განაყენებენ მშრალს ცალკე, ამაღ მოიწველს ვერასა;სჯობს ქვემო ბოლოს შინ დგომა შიგნით გარედამ მზერასა, მღერენ და მეც ბანს შევაწყობ, დამგმობენ ამაზე რასა?

20 კარგს საქმეზედა მიბადვა არა რა დასაძრახია! სმენა, თქმა, სწავლის ძიება მოძებართაგან ახია. ცუდის, ტყუილის მოზღაპრე სიცრუის კანანახია, სწავლაზე ურჩი და მორცხვი თვალით არ დასანახია.

21 ეს სიტყვა მაშინ მოხსენდეს უწვრთელსა, უცოდინარსა, გაჰგრძელებოდეს რა ღამე ძილგამკრთალს, დაუძინარსა, ეძებდეს, ვერას პოებდეს საქმესა სამჯობინარსა, თავს იწყევლიდეს, ამბობდეს დედმამის შესაგინარსა.

22 საღმრთოს რომ ვერას გალობდეს, იმღერდეს «ხართა ლალასა», ჯავრობდეს, თავზედ იყრიდეს ქოქოლას და ვალალასა; ძვირს უხსენებდეს მშობელთა, ლანძღევდეს თავის ლალასა, რომ არ ვსწავლობდი, რად არა მცემდიან ტაჯგანალასა.

23 ნუ გენადვლების სწავლაზე ყრმის წკეპლის ცემით კვილი, მალ გამთელდების უწამლოდ მისი წყლურების ტკივილი, რა მოიზარდოს, მოყვინჩლდეს, მამლურებ შექნას ყივილი, - უფრთხილდი, მისგან წყენითა არაზე შექნა ჩივილი.

24 რაც არა ჰხამდეს ჩიორას, ნუ უყრი ასაკენკლადა, დანაბი, თავს ნუ ანებებ ვარიათ დასაპეპლადა! რადგან აბრამ ძე საკლავად გამოიმეტა მსხვერპლადა, შენ გემეტების რად არა ძე წვრთაზე გასაწკეპლადა?

25 უწვრთელი ძალლი მიხვდების გარეთ სიცვიით თრთოლასა,

საქმლითაც არვინ განაძლებს, პილწად დაიწყებს წრწოლასა; გასწავლებული პატივით შტაქუნზე შეიქს წოლასა, სჯობს ყოლა უწვრთის ძაღლისა უწვრთელის შვილის ყოლასა.

26 ძაღლი უწვრთელი პატრონსა ასეთს რას დაუშავებსა, რომ შვილი ბრიყვი, უცები, დედმამას განათავებსა? უცოდინრობით ასეთსა საქმეებსა იქს ავებსა, გვარსა და ნათესავებსა სირცხვილი სჭრიდეს თავებსა.

27 პატრონსა ძაღლი უწვრთელი მეტს ვერას ჰკადრებს წყენასა: ან პურს მოსტაცებს, ან ხორცსა, ან წყალს ამოჰკრავს ენასა; მშობელთა შვილი უწვრთელი აროდეს მისცემს ლხენასა, სულთა წარწყმენდას და ხორცთა მიუთხრობს მით შერცხვენასა.

28 უსწავლელი ძაღლი კარში ყეფს და გარეშამოს ჰფარავს, ნადირს აფრთხობს, ქურდს აშინებს, ძნელად რასმე მას მოპარავს; ბრიყვი კაცი წამოწვების, ღამით კარსაც არ მისჯარავს! თვით იქნების გასაკმარი, ვინც ამ სწავლას გამიკმარავს.

29 ყრმა სწავლაში მომშვიდდების, რკინა ცეცხლში გარბილდების, უსწავლელი ვაჟიკაცი სიბერის დროს გაწბილდების; რიკ-ფაინის დრო გარდუა, ველარ გაჰკრავს, ჩაჰბილდების, სწავლის ძირი მწარე არის, კენწეროში გატკბილდების!

ბ. სწავლა მოსწავლეთა ათთა სახმართა საქმეთა ჩაგონება ყრმათათვის

30 ისმინე, სწავლის მძებნელო! მოყევ დავითის მცნებასა, ჯერ მწარე ჭამე, კვლავ ტკბილი, თუ ეძებ გემოვნებასა; თავს სინანული სჯობია ბოლოჟამ დანანებასა, - ჭირს მყოფი, ლხინში შესული, შვებად მიითვლი ვნებასა.

31 დედამ რა შვას ძე, პირველთა ჭირთ აღარ მოიხსენებსა, ძის სიხარულით დაჰკარგავს ილაოს მზგავსთა სენებსა: მაშინ იხარებს მწიდნავი, ოდეს მოისთვლის მტევნებსა, ეგრეთ მოსწავლე სწავლასა რა სრულყოფს, განისვენებსა.

32 სწავლა სიკვდიმდე შენია, მუდამ შენთანა მყოფელი; მას გეცილების ვერავინ, არ არის გასაყოფელი. სხვას ყველას მახე უგია, თავისა გასაყოფელი; თუ კაცსა ცოდნა არა აქვს, გასტანჯავს წუთისოფელი.

33 ცოდნა თან დასდევს მცოდნელსა, რაზომსაც დაეტარების, აქვს უხილავი საუნჯე, ხელი არ შეაკარების; არც ცხადით ძალით წაერთმის, არც მალვით მოიპარების; ჭკუვა უხმარ არს ბრიყვთათვის, ჭკვა ცოდნით მოიხმარების!

34 ჩემის უცებით შევატყვე, ბრიყვთათვის რაც შემიტყვია: ავი და კარგი გარჩევით, ვხედავ რომ ახლოს მიწყვია. მინდა და სწავლის სიმოკლით ცალ-ცალკე ვერ გამიყვია. ჰგავს უხორთუმოს სპილოსა ჭკვიანი კაცი ბრიყვია!

35 ვით უსაჭურლოდ მამაცი ომშიგან გულად ლომობდეს, გაცოფებული გულ-ბრაზად ვეფხვი უკლანჭოდ ომობდეს, ვერ აღასრულოს საწადი, რაც ნებავს, მისთვის ღონობდეს, - ეგრეთ ჭკვიანი უწვრთელი ვერ მიხვდეს, რასაც ნდომობდეს.

36 ვსძებნე და ვერა ჰვპოე რა მჯობი ამ სწავლა-მცნებისა: ბრძენსა აქვს თავის უფლება, სოფელში ყოფნა ნებისა; ბრძენი სადაც არს, დარჩების, საუნჯე თან ექნებისა: ბრძენი პურთათვის ჩემსავით მუხლთ არვის მოექნებისა!

37 ბრძენი სიტყვითა დარჩების, ოსტატი თავის ხელითა, - ხუცესი წირვით, ვაჭარი შორს წასვლით-მოსვლით ძნელითა; მოლაშქრე სისხლის ქცევითა, მხვნელი ოფლითა ცხელითა, გლახა კარის-კარ თხოვნითა, - შენა გწადს აწ რომელითა?

38 ზოგი ხომ ძოდან გაჩვენე შვიდიოდ სარჩოს ძირობა; მერვე ხელმწიფე დარჩების, ვისაც აძვს ქვეყნის მჭირობა, მეცხრეა - არჩენთ მწყემსობა, უქნიათ მენახირობა, მეათე - მიჯნურთ სურვილი, ტრფიალთა შენამზირობა.

39 მიჯნური, მწყემსი, ხელმწიფე, გლახაკი, გინა მხვნელია, მოლაშქრე, ვაჭარ, ხუცესი, ოსტატი, ბრძენ-მსიტყველია, ათისავ თვითო მოგითხრა, რომელი რისაც მქნელია. რომელიც გინდა იქონე, ერთ-ერთს მოჰკიდე ხელია!

ა.

40 მიჯნურმან უნდა ტრფიალი გულ-მართლა შეიყვაროსა, მუდამ გვერდთ ახლდეს სურვილით, არ ოდეს გაეყაროსა; უმისოდ ჭირად სახევედეს ყოველსა გასახაროსა, ტკბილად სჩნდეს მისთვის სიკვდილი, სიცოცხლე გაიმწაროსა.

ბ.

41 მწყემსობა უნდა სიფრთხილით, აქვნდეს მცირედი ძილია; მუდამ მხნედ სამწყსოს უვლიდეს, დღე ყინელი თუ თბილია; «მწყემსმან კეთილმან ცხვართათვის დადვისო სული ტკბილია», ვინც ბრძანა, მან მე მარიდოს უხილავთ მხეცთა კბილია!

ბ.

42 ხელმწიფე უნდა მართალი, ვით ბრძენთა დაუწერია, ბრძენი, უხვი და მოწყალე, მრისხველი ზომიერია;სჯულ მტკიცედ, სწორეს სამართლით იყოს და ყვანდეს ერია, მწყსიდეს, მწყემსობის ნიშანი, - ხელთ სკიპტრა, - მას უჭერია.

დ.

43 გლახაკი უნდა მდაბალი, ტკბილისა ენაპირისა, მლოცველი ყოვლის სულისა, სულ დიდისა და მცირისა; უყვარს, ვით იობ, უფალსა გლახა მომთმენი ჭირისა; სძულს ღმერთსა ამპარტავნობა მეტადრე გლახა მწირისა.

ე.

44 უნდა მხვნელთა და მთესველთა, მწიდვნელთა, გინა მბარავთა მზის აღმოსვლითგან ჩასვლამდე შიგ არ შეხედონ კარავთა, ცხელის ოფლითა დამწვართა ჩირდილთ ქვეშ მიუკარავთა, რაც იმუშაკონ, ჭამონ და აჭამონ ქვეყნის მფარავთა.

ვ.

45 მოლაშქრე უნდა ჭაბუკი, თამამი, თავმდაბლოვანი, მეპატრონეთა ერთგული, მორჩილი, სამართლოვანი, მხნე, ამხანაგთა მოყვარე, მამაცი, ძალგულოვანი, გულ სრულად მეზრძოლთ მეზრძოლი, არ სუსტი,მაგარ

მკლოვანი.

ზ.

46 ვაჭარი უნდა სარფისა, სამთვრალოს არას სვემდესა, ყომარბაზობას ერიდოს, სიწმიდით თავსა სცევდესა, მეტად უზომოდ არამსა ალაღში არა რევდესა, სწორეს ადლსა და სასწორსა ხელში არ ამრუდებდესა.

ც.

47 ხუცესი უნდა მამაცი, არ თუ ჯაბანი, მხრდალია. ხუცესს არ ეთქმის: «ჭირშიგან ვერ შევალ, სარიდალია.» ხუცესმან უნდა დამარხოს, თუ კაცმან სული დალია, ხუცესიც ბევრს რიგს დანაკლებს, თუ მეტი ღვინო დალია.

თ.

48 ოსტატი, უფლის მოშიში, დავითმან ქებით შამოსა: ნეტარ არს, ვინცა ნაშრომი ნაყოფთა თვისთა ჭამოსა! ცოლით არს ვით მსხმო ვენახი კიდესა სახლ-მიდამოსა, შვილნი ხედ ზეთისხილადა ურგს ტაბლის გარეშამოსა.

ი.

49 აწ ბრძენი უნდა სოფელში ეგრეთ, ვით წმინდა ბერია, ცხოვრებდეს, ერთ ასწავლიდეს, გახადოს მეცნიერია; ბრძენმან არ უნდა იკადროს ურიგო რაც რამ ფერია, ბრძენის ურიგოდ ქცევითა ბაძით წახდების ერია.

50 ათივ ეგ იყო, მოგითხარ სხვა არა მისგან კიდეა. რომელიც გინდა, ირჩიე, აიღე, ხელი ჰკიდეა:

გერჩიოს, გლახათ იარე, გერჩიოს, ყანას მკიდეა, მე შენთვის აღარ მცალიან, ყმაწვილის ვალი მკიდეა.

51 ვით ძნიად წნორი ბერ-ფუყი დაიგრიხების წნელადა, ეგრეთვე კაცი მხცოვანი განისწავლების ძნელადა, ვით ახალ მორჩი ვაზისა ხელს მიყვეს საფურჩნელადა, ეგრეთ ახალი მოზარდი ყრმა ოსტატს - გასაწვრთნელადა.

52 ერთს სიტყვას გეტყვი, მისმინე, ყმაწვილო, შენს მორჩენასა! თვალს ნუ ახეხებ ბნელთათვის, ნუ ჰკარგავ ნათლით ჩენასა; ნუ ეშურები ფეხითა

უკეთურთაყე რბენასა, ხმა მოუდაბლე ორღანოს, აშიყ-მაშიყად სტვენასა.

53 იქმოდე გულის თქმისასა გემოვნებისა თმენასა, თავს თავლი, ბოლოს ძირმწარე ნუ გეტკბილების ენასა; გულით უფრობოდე, ყურითა, სასაფრხოს სიტყვის სმენასა, მით შაეყრები საყვარელს, შენს ლამაზს სულის ღხენასა.

54 ალაბულათი ნუ ავსებ წმინდად გარცხილსა მენასა, გაგიჭირდების გარეცხა, შეიქ ოხვრას და ქშენასა; იტყვი: «რა უყავ ჩემ თავსა», - დაიწყებ კბილთა ღრჭენასა, «დავით რომ კარგათ მასწავლა, მე იგი რასთვის მენასა!»

55 ყმაწვილი უნდა სწავლობდეს საცნობლად თავისადაო: ვინ არის, სიდამ მოსულა, სად არის, წავა სადაო? ვინცა ქმნა თიხა ჭურჭელად, რას უძღვნის ხელფასადაო? ვით რემა ხნარცვს არ ჩავარდეს ულაგმო და უსადაო!

56 უნდა ქალმან და ყმაწვილმან დაჰხუროს ბაგე კბილოსა, ფეხი არ ახსნას საბლითა და ენაშებორკილოსა; არ მისცეს ნება შეძვრისა წარბს, წამწამს, თვალის კილოსა; არცავინ თვით სხვა გაკილოს, არც სხვისგან გაიკილოსა.

57 ნუ მეტყვით: ჩვენ რად გვასწავლე, რაც თვით არ გაქვნდა ზრდილობა? რად გვიქე კაცმან ჯაბანმა მამაცთა ხმალ მოწვდილობა? უცოდინრობა ავია, მაქვს მისი გამოცდილობა, ჩემსავით სიცხით ნუ იწვით, მონახეთ ნიავ-ჩრდილობა.

58 სოლომან ბრძენი სიბრძნითა თავი არს ყოვლის ბრძნებისა; ბევრი რამ კარგი დასწერა წიგნები ღვთის ბრძანებისა; ერთი იმასაც მოუხდა გატეხა რამე მცნებისა, თუ გიჯობთ, ნურცა მას უსმენთ, სიტყვა დამირთავს ნებისა...

59 მრუდი ხომ არა მითქვამს რა, ამასაც ვიტყვი სწორსაო, საქმესა თვალით ნახულსა, არ მოგონილსა, ჭორსაო: მინახავს ერთი პირუტყვი გორსა თუ ახალ-გორსაო, თავისთვის მუტრუკს აკეთებს, სხვათ გაუკეთებს ჯორსაო.

60 რაგინდ ბრძენ იყოს მკურნალი, კარგათ ატყობდეს მაჯასა, სხვისას შეიტყობს, თავისას ვერას გაიგებს ხვანჯასა; თვით სხვას უწამლებს, თავისთვის სხვაზე მიჰყუდებს ბარჯასა, - მე ვერ ვირგე და თქვენ გარგე, ამაღ რად მიზამთ ჯაჯასა?

61 თუმცა ბრმა ვარ, კიდევ ვხედავ ქვეყნად ჩემგან უფრო ბრმათა; ბერს გამოცდილთ არა ვჰკადრებ, მოგახსენებ ახალ ყრმათა: თუ ცურვასა არ ისწავლით, ვერ გაუხვალთ წყალთა ღრმათა, წკეპლის ცემით დაშუშხვა სჯობს საუკუნოდ ცეცხლში ბმათა!..

თ. ქართველთა და კახთაგან თავიანთ უფალთან შეორგულება

143 ორთა მათ ჩემთა უფალთა ერთად უხსენე გვარია. თუმცა ძირთაგან შორს იყვნენ, შრტოდ ახლოს მონაგვარია; ერთი დავითის ძედ თქმული, რომელმან ივნო ჯვარია, მეორე ვახტანგ მეხუთე, ქართველთა მეფედ მჯდარია.

144 იყო ის ერთი უფალი გლახაკთ ნუგეშის-მცემელი, მეფსალმუნე და მეტყველი, ღვთის ქებით ბობლნთა მცემელი, შრტო ძირისაებრ თვისისა ნაყოფის გამომცემელი, წყემსი ცხოვართა დამხსნელი და მგელთა არ მიმცემელი.

145 მას მორჩილებდენ ქართველნი, ვით წესი იყო მონისა, უმისოდ ჭირად მიაჩნდათ ცხოვრება სიამოვნისა, მაგრამ კვლავ შესცდენ მის გზითა, რა ცოდვის ბურმან მონისა. ჩაცვივდენ ცოდვის მორევთა, გზა ვერ სცნეს მაღლთა ფონისა.

146 გულ მანკიერად შეიქმნენ, ქმნეს სამსახურზედ კლებანი, დაცაივიწყეს მათ მისი ურიცხვი მოწყალებანი. ზოგიერთს ვისმე შეუხდა ეშმაკის მანქანებანი, დავით მამისა მისისა დამუსრეს ფსალმუნთ ებანი.

147 გაუორგულდა სპა-ჯარი, ერი მიმცემი ხარკისა, ბაგით პატივ-სცეს, აჩვენეს გული მტყუვარი ზაკვისა; უარ-ყვეს მცნება უფლისა, ისმინეს თქმა ეშმაკისა, რაც თესეს, ბოლოს მოიმკეს თავიანთ ნამუშავისა.

148 ასწავლიდიან რჩეულნი თავიანთ ქვეყნის მეფისა, წაუკითხიან ბრძანება გამოთარგმნილი კეფისა: იქმენით ხარკის მიმცემნი,

აღმსრულებელნი სეფისა. მოვიდა დიდი ძვირობა, დრო წახდა სიიეფისა.

149 ღვთისმშობელმან ჰრქვა: იწამეთ, ვინ ცით გვიწვიმა მანანა. ქვეყნად უმამოდ ქალწულსა ძე მარწებინა, მანანა, პაპად, ბებიად ითნია იოკიმე და მან ანა, შესანდობელად ყოველთა მით ცოდვა თქვენი მანანა.

150 არ დაიჯერეს, არა ქნეს სარწმუნო დასაჯერები; დაყრუვდენ, ბრმანი შეიქმნენ, საქმე ქნეს გასასტერები! თუმც იყვნენ ხუცეს-ბერები, მათაც კარგი ქნეს ვერები, დამცირდენ მადლით მოყვრები, ცოდვით განმრავლდენ მტერები.

151 დაჯაბზდენ გულად მამაცნი მძლეუთა მეზრძოლთა მძლეველნი, ნებით შეიქნენ უზრძოლლად თავისა მტერთა მძლეველნი; ციხე განუღეს, შეუშვეს დამქცევი, დამამძლეველნი, მტერი სამკვიდროთ მომშლელნი, ტრფიალთა წამართმეველნი.

152 განუცვდათ შმაგთა ხელობა, ტრფიალთა მიჯნურობაო, ვერ სძლივეს მძლეუთა მეზრძოლთა, ვერა ქნეს გულ მაგრობაო, შეშინდენ, ტრფიალთ გაექცნენ, შეჰკადრეს უარობაო, წუთს მოყვარესა დამოყვრდნენ, მკვიდრსა დაუწყეს მტრობაო.

153 ვერ გაუმაგრდნენ, ოდესაც მტერთა დაუწყეს ბრძოლანი, ნება ყვეს თვისთა მერჩოლთა, არვინ ინება რჩოლანი! გვირგვინის ცოლი გაუშვეს, ხაჭასთან შექნეს რბოლანი, ყმად წაუვიდნენ ისასა, იქმნენ მამადის ქოლანი!

154 შეიქნა დიდი მტერობა, თქმა ერთმანერთის ძვირისა, ამპარტავნობა და შური, ურცხვად გატეხა პირისა; ავაზაკობა, ქურდობა, გზებზე დასხდომა მზირისა, ტყვეობა, მოკვლა, ტაცება - ქვრივთა, ობოლთა, მწირისა.

155 მან ბრძენთა ბრძენმან რა ეს სცნა, ბრძანა აღება ხელისა, რისხვით გაშვება მის თემთა, გარდახდა საფარველისა. მიუგო: რჯულთა გამრყვნელნო ახალისა და ძველისა! თქვენცა იხილოთ ამიერ მოსპოლვა საფუძველისა!

ი. საწყაულის მოწყვა ღვთისაგან

156 მათ ღმერთსა სცოდეს, ღმერთმან მათ პასუხი უყო ცოდვისა; ცარისხვით შუვა განიპის, ქვეყანა შეიძროდისა; ვენახთ უწვიმის სეტყვანი, მზგავსი ნახეთქი ლოდისა. მკალია დასცის ყანებსა, ქარი უქროდის ოდისა!

157 მოუგის დიდი სიყმილი, შემუსრის ძალი პურისა; აღარვინ იყვის ღვინითა აღმავსებელი ჭურისა. შემცირდის ხართა ნახნავი, მოსწყდის ნაწველი ფურისა, ყვნის სასწაული, არ იყვის კაცი მიმგდები ყურისა!

158 უეცრად მეხთა დაცემა, იყვის ელვა და ქუხილი; ნამი არ გასტყვრის; გოლვამან მოწვის ბალახი, თუ ხილი. ჭმუნვიდენ, არად შესწევდათ ცოდვის უნანლად წუხილი, ასე ჰხედევდენ ნიშებსა, ვით ნათელს თვალ-დაწუხვილი.

159 გამოუვლინის ნადირნი, მჭამელნი კაცთა ხორცისა. მოთხარის მკვდარნი საფლავით, ცოცხალიც ბევრი ხოცისა; ხმალ-კაპარჭთ რიდი არ აქვდის, არცა ხელმეხას ტყორცისა, დედ-მამათ შვილი სალხინო წამზე საჭიროდ მოსცისა!

160 უცხო რამ აქვდის მას მხეცსა ხერხი და მეცნიერობა, საცხოვარს არას აწყენდის, ვერ ვსცნი, რა აქვდის ფერობა. საცა რომ კაცსა შემოხვდის, მედგრად იხმარის მტერობა, ანაზდად ეცის, დაფლითის, მოკლის და შექნის სერობა.

161 არც მით მოიქცნენ! შეჰყარა უცხო, უწყალო სენები; ხოცა კაცნი და პირუტყვნი, ცხვარნი, ძროხა და ცხენები. კვლავ შეაყენა, მახვილთა სისხლით აღივსო ხევნები, სრულად აღსრულდა მათზედა დავითის მონახსენები.

162 ქორონიკონს ქრისტეს აქეთ ათას-შვიდას-ოც-და-ერთსა ცოდვა მათი უმეტესად ესმა, მოეხსენა ღმერთსა; აღმოსავლით მტერი აღძრა, მოუწოდა კვლავ სამხრეთსა, ღმერთმან მტერსა მოუვლინოს, რაც ქართლს უყვეს, ან კახეთსა!

163 ქართლის ჭირსა ვერვინ მოსთვლის, თუ არ ბრძენი, ენა- მჭევრი! იფქლი ღვარძლად გარდაიქცა, ზედ მობრუნდა ცეცხლის კვერი. ერთმან

მტერმან ათს მათსა სცის, ორმან წარიქცივის ბევრი, მცირედ დარჩა ცოდვისაგან კაცი ღვთისგან შენაწევრი.

164 თურქი, სპარსი, ლეკი, ოსი, ჩერქეზ, ღლიღვი, დიდო, ქისტი, სრულად ქართლის მტერნი იყვნენ, ყველამ წაკრა თვითო ქიშტი! მერმე შინათ აიშალნენ, ძმამ მოუდვა ძმასა ყისტი; თავის თავსა ხმალი იცეს, გულთა მოიხვედრეს ხიშტი!

165 ვით მამალი სხვის მამალსა დაჰმტერდეს და წაეკიდოს, მას სცემოს და თვით იცემოს, დაქოჩროს და დაეკიდოს, რა ორნივე დაღალულნი ძაღლმან ნახოს, პირი ჰკიდოს, - ეგრეთ ქართლი და კახეთი დარჩა თურქთა, ლეკთა, დიდოს!

166 ამ ამბის თქმა გარჩევითა გულმან ამად არ მინება, ბევრი ავი გამოჩნდების ჩვენი, მაზე მერცხვინება. მტერს შაესმის, იამების, მოყვარეს კი ეწყინება. რასაც ახლა ვამბობ, ვგონებ, ამაზედაც მხვდეს გინება.

167 ტყუილი ვჰთქვა, ჩემი თქმული შეიქნების რა სავარგი? მართალი ვჰთქვა, მეშინიან, ვა, თუ გავხდე დასაკარგი! კაცს მის მეტი არა აქვს-რა სიკვდილს უკან თან საბარგი, სულს მიუძღვის ხორცთ ნაქნარი: ავსა ავი, კარგსა კარგი.

168 აწ რომ ავი არ ვაძაგო, კარგი როგორ უნდა ვაქო? ავს თუ ავი არ უწოდო, კარგს სახელად რა დავარქო? კარგს კაცს ვითარ დაუკარგო, რაც რამ სიკარკაცე აქო? ავს კაცს კარგი ვით უძებნო, ორმოს ჩამსვა, თავს დამარქო?!

169 პირს-ფერობა, უკან ძრახვა არა თქმულა საფარსაგო. სჯობს ტყუილით ქვე ყოფნასა ზე სიმართლით ავიბარგო; ვაზის მრგველთან ის არ ვაქო, ვინც მის ნაცვლად ძეძვი დარგო, მაზე სული არ წარვსწყმინდო, რა გინდ ხორციით დავიკარგო.

170 მართალს ვიტყვი, შევიქნები ტყუილისა მოამბე რად? ვერას უქებ საძაგელთა, უფერულთა პირ-საფერად. მე, თუ გინდა, თავიც მომჭრან, ტანი გახდეს გასაბერად, ვინც არა ჰგავს კახაბერსა, მე ვერ ვიტყვი კახაბერად.

171 ამისთანას მკურნალს ვაქებ, მილესევდეს ფაზარ-ხუთოს, არ თუ მასა, უწამლობით პირში სული ამამხუთოს. ამისთანას ბატონს ვაქებ, მან ერთი ყმა განახუთოს, არ თუ ხუთი აღარც ერთ-ქმნას, ასე საქმე თავს მოურთოს.

172 მართალია, მძრახველს ძრახვა თვით კი ავად მოუხდების, მაგრამ ფარვა სიავისა ქვეყანას არ მოუხდების! წამხდენელთა და მბაძველთა კიდევ სხვაც რამ წაუხდების; ძრახვავე სჯობს სამრახავთა, ძრახვას კაცი მოუფთხების.

173 ამად სძრახვენ ვინც ავს ჩადის, კულავ აღარ ჩაიდინოს; სხვა გაფთხილდეს, მისებრ ცრემლი თვალთა არვინ ჩაიდინოს. კაცმან უნდა თავითგანვე საქმე კარგა მაიხდინოს, თორემ ბოლოს ვით იქნების, ავზედ ძრახვა დაიცდინოს?

174 ვინც რომ ძრახვას თაკილობდეს, ნურასა იქს სამრახავსა: თავისიცა განიმაგროს, ნუ აფოფნებს სხვის ნიფხავსა. ჭემმარიტად ცოდვა უძღვის კაცსა კაცის განმკითხავსა, მაგრამ ავზედ ავი ითქმის, კარგს არავინ გაჰკიცხავსა!

175 ამას ვსწყინობ: ავნი ავსა თვით იქმენ და სხვას კი სძრახვენ; ბადით მორცხვიც გაურცხვდების, უსირცხვილოს თუ არ არცხვენ. ვინ დაჰფარავს მათს ნათესსა, თვით უმიწოდ ქვიშას ფარცხვენ, ქვე საწუთროს ქვიტკირსა ზდგმენ, ზე სამკვიდროს ფიჩხით ფაცხვენ.

176 რა გინდ რომე კაცმან მალოს, ჭირი თავსა არ დამალავს, ვერ გაუძლებს, რაც კაცს სენი გულსა უკოდს, სჩხვლეტს და

მსჭვალავს. სხვის არ მკრძალავს რად ემდურის, ვინც თავის თავს არა

ჰკრძალავს, თვით ვერ ხედავს, სხვის საჭვრეტლად, თუ არ უნდა, პირს რად

ჰკალავს?

177 მე კი ვჰფარავ, მაგრამ ჩემი სატკივარი არა ჰფარავს; მეტად მწარედ გული მტკივა, მაჟრჟოლებს და ტანში მზარავს! ვერ მოვითმენ, რომ არ დავგმო, აღმა მხვნელსა, დაღმა მზარავს, ჩემი ცოდვამც მისცემია ჩემს

ამამთხრელს, ამამზარავს!

178 ერთი კაცი უკუღმართად ვნახე ერქვანთ ასხამს ფთებსა; კვლავ მეორე მისებრ მრუდსა მისთვის კაბდოს აკეთებსა. მხვნელსა ვკითხე: რად ეგრეთ იქ? თქვა: ძალა ხნავს აღმართებსა; მფარცხველმა თქვა: დაღმა ვფარცხავ, აღმა-ხნულსა ეს მართებსა.

179 ვინც რომ ისრე უკუღმართად, მრუდათ ხნას და თესოს, ფარცხოს, ის მე პურსა ნულარ მაჭმევს, რაც იმ ფქვილით გამოაცხოს. ვინც ძმის სისხლი გამოიცხოს, ან თვით ძმასა გამოაცხოს, მისი სული სატანამა, თუ არ კუპრში, რაში გარცხოს?

180 რად გემინის მართლის თქმისა, ფუ, შენ ჩემო ულვამ- ბილო! ვინც არ გჯერა, ასრე უთხარ: მიბძანდი და ნახე თილო; მე წილს ნულარას დამიდებ, რაც შენ მუნით წამოილო. თუ გავმტყუვნდე ამაზედა, მე შენ შვიდეულად გიზლო.

181 აწ დავიწყო თქმა მართლისა, მომსმენელნო შემოკრებით, ზოგნი შინა აქ ბძანდებით, ზოგნი გარეთ, შემო კრებით. მოვიტიროთ ჩვენ სამკვიდრო თავში ხელის შემოკრებით, ვით დავკარგეთ ჩვენ ქვეყანა ჩვენდა გარეშემო მტრებით.

182 კახელების აღმა ხნულნი ქართველებმა დაღმა ფარცხეს, უწინდელი გათხუნვილი დარჩა კაბდო, აღარ გარცხეს; ძმამ ძმას სახრე გარდუჭირა, მტერთ კობალი თავში დასცხეს, ორნივ ერთად შეხრინკულნი დასცეს ქვეყნად, დაანარცხეს.

183 უკუღმართად ხვნა და ფარცხვამ ეს ნაყოფი გამოილო: მოგვითხარა ქართლ-კახეთი, ძირ-ფესვიან ამოილო! თარჯ-თომრიან ჯილოანნი გაგვიხადა, ქმნა უჯილო! მხამს გიტყებდე მეფის ბილით, ვარსამისა სავსე მჯილო.

ია. რუსთ ხელმწიფისაგან ქართველი მეფის ვახტანგის თავისთან მიპატიჯება

184 აქ ცხადად ითქმის ყველაი დასაბამ-დასასრულისა, მეფის ვახტანგის

ამბავი, მოწყალის, სიბრძნით სრულისა, მაზედან ქართლის არაკი, მტერთაგან გაბასრულისა, მერმე თვით ჩემის თავისა, დაკარგულ, დაბაწრულისა.

185 იჯდა ყაენად შახ-თამაზ, ძე ძისა შააბაზისა. მან შექნა ბილწად დრანჯობა, ბევრი ღვინო სვა ვაზისა. აღარ ახსოვნდის სიმთვრალით ხელში მირთმევა არზისა, მით სამართალი დაფასდის ცხრა ქანქრად ცხრა აბაზისა.

186 შეყვარებოდა ორივ მას - ლოთობა, მეძაობანი; მით დაჰბნეოდა, წართმოდა თავისი ჭკვა და ცნობანი. მუდამ შინ იჯდის განცხრომით, ვერ გასძლის გარეობანი, მის გამო ველარ შეიძლო მან ქვეყნის პატრონობანი.

187 მისგან წამხდარი საქმენი სხვა მოგახსენო რაღანი? სამხრეთით აღძრა ოსმალო, აღმოსავლეთით ავღანი; ჩრდილეთის მხარეს რუსეთსა გილანით მისცა დავღანი, დაღისტნით ქართლსა, კახეთსა წაართო ყუმაშ-ყავღანი.

188 მით გასახმილდა წინწკალი, გრიგლად გარდიქცა სიონი, მისგან შეირყა მეტეხი, მისგან დაიქცა სიონი; მან ვახტანგ, ძე ლევანისა, შეიპყრა ბაგრატიონი, უპატიოდ ყვნა შვიდ წლამდის იგ დიდათ საპატიონი.

189 იყო ჩრდილეთის ხელმწიფე, თეთრის რუსეთის მჭირველი, თვითმპყრობელობის მიმღები, პეტრე ცხებული პირველი, პირველ-ჟმურ ხრმალ რბილ, პირ-ბლაგვთა მწთობელი,

გამომპირველი, ადიდოს ღმერთმან სულითა, ბევრი ყავს მლოცველ, მწირველი!

190 ვირემდის იყო ცოცხალი, რუსეთზე გარდამწვდარია; ბრძენ, უხვი, მართალ, მოწყალე, სამართალ დაუმცდარია; მტერთა მებრძოლთა ყოველთა მან ყველას ხელი დარია, მოკვდა და თვისის ანდერძით აწ ისევ საქმობს მკვდარია.

191 პეტრეს აქეთნი მეფენი, რომელნიც ტახტზე ჯდებიან, პეტრეს ბრძანებას მოწმობენ, მის მცნებაზედა დგებიან; გინდ უჩნდესთ

წინააღმდეგად, მას წინ არ აღუდგებიან, არს პეტრეს თქმულნი უკვდავნი, მიდღეში არ მოკვდებიან.

192 პეტრეს ხელმწიფის ბძანებას სრულყოფად არა ზარობენ, წინ უძესთ მისი ანდერძი, მით დგანან, მითვე მგზავრობენ, მითვე ლაშქრობენ, ვაჭრობენ, მოდუქან-მოზაზარობენ, მით ჰკვლენ და ჰკარგვენ, რომელნიც მათ წესზედ აბეზარობენ.

193 არს მოსაწონი მნახველთა გაწყობა რუსის ჯარისა, ათას-ხუთას კაცთ ერთფერად ტანთა ცმა, სხმა აბჯარისა, მწყობ-რიგად შესვლა-გამოსვლა, ქცევა ვით ბრუნვა ჯარისა, დამუსრვა ციხის მოქლოთა, მაგროვნად დანაჯარისა.

194 კურთხეულმცა არს ღვთისაგან პეტრეს ხელმწიფის ხსენება! რა საქმე ვახტანგ მეფისა სცნა, მისი შველა ენება; ზღვა გავლო, დაჰკრა ავღანთა, სოლალს დაუწყო შენება, დაღისტანს მიხვდა ღვთის რისხვა, მრავალგზით განაწყენება.

195 ხრმლის სიფოლადეს სპარსთასა ჟამი რამ მიხვდა ლბობისა; ხმა დაუმდაბლდათ, მოუღბათ სიტყვის თქმა ამაცობისა, რა ნახეს ცეცხლი ნაწვიმი ყუმბარისა თუ ბომბისა. ვაიმე, კარგთა სათქმელთა ძალი არ შემწევს მბობისა!

196 ხელმწიფემ ვახტანგს მისწერა: მოდი, მიგიჩნევ მამადო, იესოს ქრისტეს მიენდევე, ნუ მოგატყუებს მამადო; გიჯობს, მე ზურგი მომყუდო, გულზედა გული მამადო, მერმე შენს მტერზედ მიმიძღვე, ვით თივას ცეცხლებრ მამადო.

197 მდივანთ ხელმწიფის ბრძანება რა შეასრულეს წერითა, დაბეჭდეს, შეკრეს, შეხვიეს ზარქაშის მონაჭერითა. კვლავ ჩაფარ-ელჩთა უწოდეს სასწრაფოდ გულის ძგერითა, უთხრეს: თუ ჩქარად არ ივლით, ვერ გასძლეთ მზისა ცქერითა!

198 მათ ჰკადრეს «ტოჩას სუდარი», - სიტყვის თქმა მათი სწრაფისა, - ცხენთა შესხდენ და გაქუსლეს, სიტყვა თქვეს რა მუქაფისა. მესამეს მწუხრზედ, ნობათთა რა ცემა იწყეს დაფისა, შევლეს ციხე და ქალაქი,

კარები სეიდაბისა.

199 საღამოს ჟამსა ხალვათად მეფე თვით იჯდა მარტოდა; ქვეყნის არევის მიზეზით გულს სევდა მას მიმატოდა. მალლითგან ნახა, სირბილით კიბეზე კაცი ახტოდა, რასაც ის კაცი იტყოდა, გულითაც მას ინატროდა.

200 ვით სითბოთ ვარდმან ყვავილი, სუნი გამოსცეს იამა, დაბუხებულმან, ნაზამთრმა მხარი აღისხას ჭიამა, დიდის სიცხითა მაშვრალსა აამოს სიონიავმა, - ეგრეთ ხელმწიფის ბძანება მეფეს რა ესმა, იამა.

201 რა მოეხსენა მეფესა ამბავი საამურია, ჭმუნვა განაგდო, გარდუწმდა, გულს ეკრა რაც ჯანგ- მურია; მალ-მალ იკითხის ამბავი, ბრძნად მას მიუპყრა ყურია, კვლავ მოიტანეს ვახშამი, სუფრად გამალეს პურია.

202 შეიქნა წვევა ჩუმ-ჩუმად ვაზირთა, თანგანმზრახისა, გაგრძელდა სმა და პურობა, ხმა წინწილისა, ვახისა. შეეტყობოდათ, განთიად ჩაცმა არ სწადდათ თალხისა, ეგონათ სწორედ ტრიალი მრუდის საწუთროს ჩალხისა.

იბ. რჩევა ქართველის ბატონისა

203 შეკრბენ ქართველთ ბატონ-ყმანი, ერთად თავი მაიყარეს, დასხდენ რიგით, ივეზირეს. წინ წიგნები დაიყარეს. ვინც ხედევდა ბოლოს საქმეს, იმათ არად განიხარეს, თქვეს, თუ: უფრო წავხდებითო; მაგრამ ზოგთ კი განიკმარეს.

204 გამკმარველთა უპასუხეს: გეტყვით, ძმანო, ვერ გეთნებით. ვერა ბძანეთ ეგე რჩევა კაის ჭკუვით, კაის მცნებით, ქრისტიანის ხელმწიფისა ხელ-დებულნი შევიქნებით, ჩვენ მაგაზე რად წავხდებით, თუ არ უფრო გავკეთდებით!

205 მათ მიუთხრეს: თუ უჭკო ვართ, ნახავთ, ბოლოს გამოჩნდების; არც ჩვენ ვსწუნობთ, კარგი არის, თუ ეგ საქმე მალ მოხდების. მაგრამ მტერნი შეგვიტყობენ, ყველა ჩვენზე წამოდგების. ვირემ რუსნი გვიშველიან, მანამ ჩვენი გარდაგვხდების.

206 ვითარ ირემსა მაშვრალსა წყაროსა წყალი სწყუროდა, ეგრეთ მეფესა

რუსეთის ხელმწიფის ნახვა სუროდა; ამჯობინებდა წასვლასა, თუმცა არ მიემუროდა. ვინც არ ემოწმის, მაზედა ერთგულად არ უყუროდა.

207 რა მეფის ნდომა შეიტყვეს, ყმათ რჩევა შექნეს სხვაფრადა, შეჰკადრეს: რადგან არ იშლით, სჯობს, რომ წაბძანდეთ ჩაფრადა, გარს მტერი გვადგას ამდენი, ასს მთას ეყოფის მკაფრადა, ვინ იცის, ჩვენზედ მოვიდნენ, თქვენ მოგვეშველნეთ საფრადა.

208 თუ წაბრძანდებით, წაბრძანდით, ხანსა ნულარას დაზმითა; თან ცოტა ყმანი იახელ, ნუ გაეწყობი რაზმითა, ფარვით იარე გზაზედა, არ მეფეთ მოსაკმაზითა, მტერთა არ გიგრძნან საწადი აშკარად ანუ აზრითა.

209 მან ბრძანა: ვითარ ვიკადრო მეფემან საქმე ქურდული, დავფარო ქრისტეს კვართი და ქნარი დავითის, მურდული; თან არ ვიახლო სპაჯარი, ჩაფრულებრ შევექნა ძუნძული, ვითარ-ღა ვნახო ხელმწიფე, ან უცხო თემთა კუნძული!

210 სჯობს, შევიყარო ლაშქარი, ვქნა მისი ანგარიშები; ჯერ ჩემთა წინააღმდეგომთა დავსცე ზარი და შიშები, წავიდე, განჯის მომთხრელთა დავდვა მუქაფის ნიშები. რა გამოგბრუნდე, კვლავ ვნახო რუსების შუბფარ- შიმშები.

211 ყმათ ჰკადრეს: თუ ეგ ხდებოდეს, თქვენ

რჩევას ვინ დაგცილდესა? კარგია, თუ კაცს საწუთრო გრძლად საქმეს დააცლიდესა, წაუბორძიკოს არ ფეხი გზასა, რაზომსაც ვლიდესა. მაგრამ რაღა ვქნათ, თუ ლხინსა სწრაფ ჭირად შეგვიცვლიდესა!

212 მეფემ აღარა ბძანა რა, ინება თვისი წადილი; გულში დაესკვნა საქნელად იგი პირველი ქადილი. გათავდა რჩევა, გარდასწყდა, მან მათხოვა სადილი. ბოლოს მხედველთა საცრემლედ გამალეს ხელის მანდილი.

213 ტიროდენ, ამას იტყოდენ: ახლა არს ჩვენი დავსება! ვერ მოგვიხდების კარგათა ამდენი წყვეტა, ტმასება. მესამე კიდევ მოიბა, ორი საბელი თავსება. სამი ვეშაპი ერთს ლომსა აწ ვითარ მოეთავსება?!

214 მეფეს სძრახევდენ, იტყოდენ ეგევითარსა გმობასა:სამს დიდს ხელმწიფეს პირს აძლევს, სამგან იკეთებს ყმობასა! ყეენის სპარსალარი, თავს ირჭვამს მის რაყმობასა! რუსთ ხელმწიფესთან მამაობს, ხვანთქართან ჩემობს ძმობასა!

215 ჩვენს ჭკვაში ესე საქმენი არ არის მოსაწონარი:

რა სამთავ ცემა შეექნასთ, ჩვენზე მათ შექნან ონარი, გარს მოგვეჭიროს მუხრუჭი, არსით ჩნდეს მოსაფონარი, ვიქნებით შვილთა ჩვენთაგან გინებით მოსაგონარი!

216 ბევრნი ბევრს რასმე იტყოდენ, მაგრამ ვინ მოუსმინებდა? მეფე იყო და ბრძანებდა, იქმოდა, რასაც ინებდა! შემოიყარა ლაშქარი, თვალს ვერვინ გარდაწვდინებდა, წავიდა, განჯის მიდამოს სისხლის ღვართ მოადინებდა.იგ. მტერთაგან მეფის ვახტანგის ყეენთან შესმენა და ყე(ე)ნისაგან ქართლის წართმევა და კახის ბატონის მიცემა

217 რაგინდ კაცი სნეულობდეს გვიან, მოკლავს ერთი ჭირი, რა მეორეც ზედ დაერთვის, მით საქმე აქვს გასაჭირი. წახდენის დროს მამა-შვილთაც არა ჰქონდათ ერთი პირი, არჩევდიან, არ მოსწონდათ ერთმანერთის ნავეზირი.

218 ორთავ შუვა მტერს ეშმაკსა ჩამოეგდო რაღაც შური, მისგან წახდა, დაგვიანდა საქმე კარგი, დასაშური; ვერა ნახეს რუსთ ხელმწიფე, ვერ აჩვენეს სამსახური, ყეენზედაც ავად დარჩნენ, მათ დაკარგეს ორგნივ პური.

219 ერთმანერთის ნავეზირი მათ მოსწონდათ

ამად არა: მამა რუსეთს იზიდევდა, შვილი ყეენისა კარა. მათმან სვემა და სოფელმა სხვა რიგად რამ მოაგვარა. ვერც მამამ და ვერცა შვილმან მოსახმარი ვერ იხმარა.

220 ყეენის კარს მეფე ვახტანგს ბევრნი მტერნი უდგნენ მზირსა: რასაც ავსა უნახევდენ, აძახებდენ მისთვის გზირსა; ყეენს ჰკადრეს: გაგიარმებს ვახტანგ ახშამს და აზირსა, პირი მისცა საღალატოდ ეთმანდოლეს - თქვენს ვაზირსა.

221 ესმა ყეენს რა ღალატი, იქმნა გულში შენამკრთალი, გამოძებნა და შეიტყო, ყოველივე სცნა მართალი;დაიჭირა ეთმანდოლე, განუწესა სამართალი, უსიკვდილოდ დანასაღა, აღმოსთხარა ორივ თვალი.

222 ხანი გამოჰხდა მცირედი, დღე წავიდა არ მრავალი; კიდევ ჰკადრეს: მუხანათობს ვახტანგ გურჯისტანის ვალი, თქვენ გიჭირს და არას გმველის, არის რუსეთს წამავალი. თქვენცა გმართებს აწ გარდახდა, თქვენზედ დადვა რაც მან ვალი.

223 აწ მეორედ მეფე ვახტანგ რა რომ ყეენს შეასმინეს, თითქმის ასე განარისხეს, ჰკუვისაგან

შეაცდინეს. ვახტანგ ქართლში ბძანდებოდა, სხვაფრივ ხელი ვერ აწვდინეს. ჩამოართვეს ქართლი, მისცეს ერეკლეს-ძეს კოსტანტინეს.

224 კოსტანტინეს თათრის ენით ერქო მამად-ყული-ხანი, იყო სანახავად ვარგი, მკვეთელობით უჩნდა ფხანი. ისპაანის ტარულადა მორჭმით იჯდა კარგა ხანი, ავის კაცის თავ-სავარცხლად აქენდის კარგი მოსაფხანი.

225 ჯერ კახეთი, მერმე ქართლი, ორივ ერთად მას უბოძა; ყაენს სახლი ექცეოდა, სვეტად-ბურჯად მას უბოძა; მოსწერა, თუ: ვახტანგ ჩემთვის რკინის ხმალი დანაძონძა, შენ გამოხსენ, განარჩიე, რაც რომ მაგან გამოკონძა!

იდ. რჩევა კახის ბატონისა

226 გაბრძანდა კახი-ბატონი, განიდგა კარავ-სევანი; მიიხმო მდივან-ვეზირნი, ბრძანა დიდებულთ წვევანი. შემოყორულეს ყაფიჩთა, იმგრგვლივ მოავლეს დევანი, დასხდენ და შექნეს საქმისა სამჯობინარის რჩევანი.

227 უბრძანა კახმან-ბატონმა ძმასა, ყმათა და მონათა: «სიბრძნით მიჰხედეთ უღელთა ჩემთა სასწორის წონათა, მე ერთი ხმელი კაცი ვარ, ძე არ

მყავს, ვარ ბერწოვნათა, რაც თქვენ გიჯობდესთ, არჩიეთ შვილთათვის მოსაწონათა.»

228 «მე ღმერთს წინაშე უცილოდ სიტყვის მთქმელი ვარ მართლისა, სწორედ გარჩევა საქმისა წესია მოსამართლისა; თუმცა მიბოძა ყენმა, არ მხამს მიღება ქართლისა,ამად რომ მტერთგან დამდნარნი ვართ, ვით ნაღვენთი სანთლისა.»

229 "მე ვახტანგს მეფეს შევრიგდი, პირობა მივეც ძმობისა, შევფიცე, ვით-ღა ვიტვირთო ეს საქმე ფიცთა გმობისა? თუ მე არ დავსთმობ, აწ მისგან უფრო არ დაითმობისა. ვარჩევ, სჯობს ფიცთა გატეხას გატეხა ამ რაყმობისა!»

230 «ესეც ვიცი, შემიტყვია, ჭკუვა მიჭრის, გული მიგნებს; მეფე ვახტანგ ამ რაყამსა არც ისმენს და არც იწიგნებს. თუ ქართლსა ვსთხოვ, ამეშლების, ფიცხლავ იღებს ხრმაღზედ

იგ ნებს, ნდა, რომე ამ საქმითა ძალს აჭმევდეს ძმა ძმის შიგნებს!»

231 «მე კაცი ვარ ხორციელი, სულ ხომ ცას არ შავბერდები! ვით ვყოფილვარ მიწა-მტვერი, ისრევ ისე გაჰვმტვერდები. მე მტრად სხვანიც მეყოფიან, ძმასა რად-ღა დავმტვერდები? იმას ისევ ქართლი ჰქონდეს, მე ჩემს კახეთს დავსჯერდები!»

232 «მოვისვენებ სანამდის ვერ, სანამ ლეკზე ჯავრს არ ვიყრი; მე ჩემს ძმაზე სამტეროდა არაოდეს ჯარს არ ვიყრი! კახეთს კარგა განვამაგრებ, შემოვზღუდავ, კარს შავიყრი... თქვან, რას ბძანებთ ამისასა, ეს ასეა ჩემი ფიქრი!»

233 კახთ მიუგეს: «ვინც დაიკრას თვისის ხელით თავში ცული, თავის ნებით წასაწყმენდლად ამოიძროს პირში სული; რად გინდა, რომ გაიბრუნო ღვთის წყალობა კარს მოსული? შენ რომ შვილი არა გყვანდეს, ჰა, ძმა შენი და ძმისწული!»

234 «არც ღმერთს შენთვის მოუცია, რაღად ჰკარგავ შენის ნებით? შენ რას გავნებს, რომ გასტეხო ფიცი ხელმწიფის ბრძანებით? ჩვენ თუ იმის ბრძანებასა წინაღმდგომად შავექნებით, ვით თქვენ ბრძანეთ: «ვართ დამდნარნი», მაგით უფრო

დაცავდნებით.»

235 «სჯობია, რომ აღასრულო ეგ ბრძანება, რაც წინ გიძე. თეიმურაზ მიუგზავნო, თქვენი ძმია, მისი სიძე, მამი-შენის ერეკლესი მაზე დიდი ამაგი ძე - თუ გისმინოს, შეიძინე, თუ არა და, განიღვიძე».

236 მან უბრძანა: «კახელებო! გამიგონეთ, ვიტყვი სწორად: ყენს შიშით თავითგანვე გაუხდივართ ერთი-ორად; ახლა როდის შეგვაერთებს, საქმე გვიგდო მოსალორად, ქართლი მომცა ძმათ საჩხუბრად, ამხანაგთა მოსაშორად».

237 «ერთსა კაცსა ცოლი, შვილი ყვანდეს ტვირთად, ზურგთ ეკიდოს, არა ქონდეს სახლ-სამყოფი, ფეხი ვერცად მოეკიდოს, უკანიდამ მტერი სცემდეს, წინ მოყვარეს წაეკიდოს, - იმისთანას უგუნურსა უნდა ცეცხლი წაეკიდოს.»

238 "მართალს ვიტყვი, არ დავიშლი: მძულს ტყუილი, სიტყვა მრუდი. მე მას მამად მოვიკიდებ, ვეშვილები, თუმცა უნდი; გარს გვარტყია ვით სარტყელი, სულ სხვა-და-სხვა მტერთა გუნდი, ჩვენ ერთმანერთს ხმალსა ვსცემდეთ, ეგ რჩევა არს დიად ცუდი!"

იე. წიგნის მიწერა კახის ბატონისაგან ქართველთ ბატონთან: მეგობრობის თხოვნა

239 მოსთხოვა გურგენს მდივანსა ქალაღი, საწერ-კალამი; დახატა ცეცხლი გალავნად, შუვა

ერთ გორად წალამი, ზედ ორის ქვეყნის იგავი, მაზე თავდახრით ალამი, ერთზედ დასწერა «ფეშქაშ დურ», და მეორეზე «სალამი».

240 მისწერა ვახტანგს: «შენ მამა, ჩვენ ვიყვნეთ შენი შვილები; თუმცა მიბოძა ყენმა, მე ქართლსა არ გეცილები. გარს მტერთგან ცეცხლი გვედების, შუვა ჩვენ ვსდნებით ცვილები, სჯობს, რომ ჩვენ ერთნი შევიქნათ, აგებ გვეღირსოს ძილები.»

241 «აწ გვიწყალობეთ პასუხი, თქვენგნით რა გვებძანებაო. თქვენი არ ჭკრეტა, შორს ყოფნა გონებით არ გვეთნებაო; გვწადიან თქვენი გვერთხლება, თუმცა დაგვერთვის ნებაო, მანდ გეახლებით, მოგვმადლეთ მამაშვილური მცნებაო.»

242 რალას ვაგრძელებ სიტყვასა და ვამბობ ყენებ-ყენებით... მისცეს წიგნი და წაიღეს წამლებთა ცხენებ ჭენებით; მიაართვეს მეფე ვახტანგსა მოციქულთ გამომჩვენებით. აქ ნახეთ, საქმე კეთილი ვით გაბოროტდეს ენებით!

243 მეფემ რა წიგნი გაშინჯა, სცნა ტკბილად მიწერილობა, ბრძანა დიდებულთ მოყმეთა ერთბამად თავ-მოყრილობა: აჩვენათ ქვეყნის იგავი, დროშისა თავდახრილობა. იესე მეფემ რა ნახა, ჯავრით ხვდა წარბთ შეყრილობა.

244 სალამს, ალამს, ცეცხლსა, წალამს, ფეშქაშ დურს და ქვეყნის იგავს სთარგმნიდიან ვეზირები, იტყოდენ, თუ: ეს რას მიჰგავს? მეფემ ბრძანა: რაც ხილია, ეგ სუყველა ჩვენს ბაღში რგავს; ყველა კარგად შემიტყვია, ვერას ვხედავ მაგაშიგ ავს.

245 ზოგთ მტრობით ნარმა დაფარეს, ჭოთი აჩინეს ნუქარად, ათარგმნეს ნაფეშქაშევი თხოვნადვე, არ ნაჩუქარად; სიმდაბლით დროშის თავდახრა თავის დაქნევად, მუქარად. შუვა წალმად თქვეს ქართველნი, გარს ცეცხლად კახნი მშუქარად.

246 მეფე ბძანებდა: «მაგაში არა არის-რა ფლიდობა, ფეშქაშ დურ ქართლის მოძღვნა არს; სალამ ალამი მშვიდობა; გარს გალავანი ცეცხლისა - გარეშე მტერთა დიდობა; წალამნი ჩვენ ვართ ორნივე, გვხამს ერთმანერთის მინდობა».

247 «ამად გვისახავს ერთ გორად ორისავ ქვეყნის წალამსა, მას ღვარი ველარ შესწვდების, ვერც დაშლის, ვერცა წალამსა. მშვიდობას თხოვლობს სიმდაბლით, ამად თავს უხრის ალამსა, ქართლს ისევ ჩვენვე გვანებებს, კახეთით გვაძლევს

სალამსა.»

248 «თუ ორად დადგას, იქნების ორივ პატარა გორები; დაქროლებს ქარი, გარდაქცევს, ზღვას შერთავს ნიაღორები, ტიალთ ვენახთა მოსჭამენ დათვნი, ძალლნი და ღორები. წარწყმენდილი არს, ვინც რა თქვას ძმასთან ძმის დასაშორები.»

249 მანვე ბრძანა: «სჯობს ვარჩიოთ, ჩვენ უბრალოდ არა ვბოდოთ: მართალი ვსცნათ, რაც გვიჯობდეს, გულის ზღაპრით ღმერთს არ ვსცოდოთ, მოუნახოთ წყლურთ წამალი, ზედ სალბუნი მას შემოვდოთ, რადგან იმას მოსვლა უთქვამს, ჩვენცა გვმართებს მოუწოდოთ.»

250 «აქ მობრძანდეს, ჩვენ გავმინჯოთ, ის მოიქცეს რასაც სახით; თუმცა გვმოყრობს, მდაბლად ბრძანებს; თუმცა გვმტერობს -ყადავახით; ხილთა ტკბილთა და მწარეთა შაეტყობის გემოს ნახვით, თუ ვერა ვსჭამ ხილს სიმკვახით, დავარბილებ, დავბეჟ ქვა-ხით.»

251 იგ რაც რჩევა მეფემ ბრძანა, დაემოწმნენ მას ვეზირნი; ერთმანერთის შესაყრელად დანამტკიცეს, შეკრეს პირნი. მაგრამ მაზედ წინაღმდგომნი, ვით ერქვანთა ხისა ძირნი, მათ

კეთილთა მოგზაურთა გამოუჩნდათ გზაზედ მზირნი.

ივ. ჩხუბის ჩამოგდება ქართველის ბატონისა კახს ბატონთან

252 ვახტანგს კოსტანტილეს წიგნი მოეწონა, რა გაშინჯა, ბრძანა: კარგად გაუსაზღვრავს, თუ კი აღარ გარდაბიჯა. მან მას კაცი გაუგზავნა, - მობძანდიო - დაპატიჯა. ეს იესეს მეფის გულსა, ვით ლახვარი, ხვდა, დაღრიჯა.

253 იესემ თქვა გულსა შინა: «ჩემი ძმა არს ჩემი მტერი! პატიმრობით დამაბერა, გამითეთრა თმა და წვერი; აგრე როგორ დავბრმავდები, შევიქნები გიჟი-სტერი, მე იგ ორნი შევათვისო, მე კი დავრჩე ვით ოხერი.»

254 «ჩემზე იგი რად ვაცინო, ჩემი დღენი მისგან ვსტირი! სამს წელიწადს ბნელში დამსვა, არ მაჩვენა მზისა პირი; ერთი იყო, ისრე მიყო, მან იხსენა ჩემზედ ძვირი, ახლა ორად გამიკეთდეს, რაღად მინდა მე სხვა ჭირი?»

255 იხმო ბერი დოდოველი, ვით მოწაფე მოძღვრად ინდობს; უბრძანა, თუ: ჩემო ბერო, ეს ჩემი ძმა ეშმაკ-ფლიდობს. არას კაცსა არ კადრულობს, ამპარტავნობს და გულდიდობს, მე ძმა ვიყავ, არ დამინდო, კახ-ბატონსა ვით დაინდობს!

256 კახეთშიაც დიდათ წყინობს იმის გაბატონებასა, აქ თუ მოვა, ფიცხლავ

მოკლავს, მოხვეჭს იმის ქონებასა. რადგან მაღლის მოღვაწე ხარ, სთმობ ამ სოფლის ცხოვრებასა, შენ ის სიკვდილს მოარჩინე, ღმერთი მოგცემს ცხოვრებასა...

257 რაღას ვაგრძელებ, გაგზავნა მან ეპიფანე ბერია, მისწერა კახსა ბატონსა: «ჭკვა თუ არ გარდაგერია, რომ მოხვალ, როდის დაგინდობს, მოგკლავს, ეს შენი მტერია, შენს სისხლსა ვინ-ღა მოჰკითხავს, კაცი ხარ ერთი ღერია.

258 თუ მაგას იტყვი, შენ რომ გყავს ძმა, შენი ნახევარია; ეგ სიძე არის ამისი, ქალი ყავს, მით მოყვარია. შენ სავარცხელი შემწედ გჩანს, და მაგას ქრისტეს ჯვარია. ამისთვის ეგეც ამისი საწადლის მომდევარია.

259 თუ ეგ ყენმა შეგიტყო, წაგართმევს ბატონობასა; შენს ძმას ხომ არას მიგიცემს, მტერობს ქრისტიანობასა, თავად თვით ბრძანებთ,- «დავმდნარვართ, უფრო დავიწყებთ დნობასა», აწ რომ ყენი დაჰკარგო, ვინ გიზამს მის ოდნობასა!

260 მე დამიჯერე, ნუ მოხვალ, თორემ გაებმი ბადესო; ნუ მიეცემი ნებითა შენის წახდენის მწადესო; მე შემიტყვია მართალი, რაც ამათ მოგიმზადესო, მკვახეს ხილსავით ქვა-ხითა დაბეჟა დაიქადესო.»

261 მიმავალსა წინ დაუხვდა კოსტანტილეს იგი ბერი, გარდახდა და თაყვანი სცა, ხელში მისცა მინაწერი. მან გაშალა, წაიკითხა, დაიქნივა თავ-კისერი, ფიცხლავ უკან გამობრუნდა, განამჟღავნა არაფერი.

262 მისთა ლაშქართა რა ნახეს უკანვე გამობრუნება, უკვირდათ: «ნეტარ ბატონმა რაზედ იცვალა გუნება; რად მოინდომა უწინვე, არ იყო მისი თუ ნება? ჯერ კი თქვა, მერმე უკუ-თქვა, რისთვის იკადრა მტყუვნება?»

263 სძრახევდენ კახსა ბატონსა, საქმე ვერ მოყავს გზიანად, უჯობდა ქართველთ ბატონსა შეყროდა თავაზიანად. ძმა ძმისა საზიანოსა თუ არ მიიჩნევს ზიანად, ორივ მტერთაგან დაიწვის სახლ-საბძელ, კალო ბზიანად.

264 მიმავალი მიუთხრობდა ამხანაგი ამხანაგსა: დღეის იქით ამ საქმითა ნიშანს ვერა ვხედავ კარგსა; ორს ეძიებს, მაგრამ ერთსაც ვხედავ მისთვის

დანაკარგსა. მის დროს ნახეს, ქართველები ხელს ატანდენ უკან ბარგსა.

265 დაუცარცვეს კახ-ბატონსა ჯორ-აქლემნი კიდებულნი, დასჭრეს ზანდუკ-მაფრაშები, ამოიღეს შიგ დებულნი; მიეშველნენ, ვეღარ მისწვდნენ უკან გამოკიდებულნი, ჟამი შეხვდათ უჟამური, საღამო და ბინდებულნი.

266 კახ-ბატონსა კახთ აყვედრეს: «უღლით ტოლი გამოგეშო; ვისიც გაქვნდა შენ იმედი, მისგან დარჩი უნუგეშო; ტახტის ნაცვლად დორ-სუზანიც ქართველთ აგაცალეს ქვეშო, თუ ამ საქმეს ვერ გაზრდიდი, გიჯობდა, რომ არც კი გეშო.»

267 მან უბრძანათ: «რას ნიშნს მიგებთ დიდის ვალის გარდამხდელსა? ვინავარდე, საქმე ვსჩხრიკე, ვსცან და მოველ სახადელსა,ახლა ყველას აღვასრულებ, მაგა თქვენსა საწადელსა! ვიქ თქვენსა და მოგაგონებთ რჩევას ჩემსა აწინდელსა!»

268 «არ მინდოდა, გამარისხეთ, შემამყარეთ გულსა ჯავრნი; მე მზასა ვარ, თქვენ მომზადდით, შეიყარეთ ახლავ ჯარნი. მოირტყენით საომარნი საჭურველნი, ტანთ აბჯარნი, წავიდეთ და დაუმტვრიოთ კარნი მაგრა დანაჯარნი!»

269 "მე მინდოდა ყოფილიყო ჩვენში სიყვარული ძმური, ჩამომეგდო რიგი-წესი, სამართალი ბატონ-ყმური. არ ინებეთ, არ მოჰშაღეთ ერთმანერთში თქვენი შური, ცოდვა-ბრალი თქვენს კისერთა, თუ რამ მოჰხდეს უწესური!»

იზ. კახის ბატონისაგან ბერების მოციქულად გაგზავნა ქართველთ ბატონთან და ქართლის თხოვნა

270 პირველად ჯერ ეს მისწერა: «მე თქვენი ნახვა მსუროდა, კიდევ წამოველ, მოგმართე, სასწრაფოდ მამეშუროდა; მაგრამ მომესმა, სასმელთა მასმევდი, რაც არ მწყუროდა, ვეღარ გიახელ, ამაზედ ნუთუ შენ დამემდურო და?

271 ღმერთმან იცის, ვაპირებდი საქმეს კარგა მონაგვარსა; არ მიმინდევ, სახე უცან მახეს, შენგნით მონაგარსა; განგერიდე, რად მომხვიე

გასაცრცველად მონა გარსა? არას გთხოვდი, თუ დამხსნოდი სიყრმით ჩემით მონაგარსა.

272 ეგე ჩემი საქონელი გამოგზავნე, არ დამხუთო. მორიელის ნაკბენარსა, სჯობს, მომასწრა ფაზარ-ხუთო. შენ ოთხ-რიგად გული დამწვი, არამც მე კი განვახუთო, მერმე დამგმობ, დასაწვავად წამისვაო გაძრახ უთო.»

273 მათ მოეწერა პასუხი ადვილად მოსაშორები: «ვინ დაგიცარცვათ, არ ვიცით, ლარ-კიდებულნი ჯორები; ეგ ჩვენს კაცს არვის უქნია, გსმენიათ მრუდი ჭორები. რაც თქვენში მგლებმან დაჭამოს, ჩვენ ვითარ გიზღოთ ღორები.»

274 კახ-ბატონს ესმა რა მათგან გულს ლახვრად დასაძგერები, კვლავ მოციქულად გაგზავნა ჩინით რჩეულნი ბერები; მისწერა წიგნი მართალი და ფიცი დასაჯერები: «ჩვენ ერთმანერთსა ნუ ვახდენთ, თორემ წაგვახდენს მტერები.»

275 «ორგულთა სიტყვას ნუ ისმენ, გაფთხილდი, ნუ მოსტყუვდები, გასწყერ, დასჭერ და დახივე მტყუვანთ ტყუილის გულები; თუ არ ღვთით, ვერას დააკლებს მკალიას ტარბის გუნდები, თუმცა ლომი ხარ, ვეშაპთა ვერ სძლევ, გრძელი აქვთ კულები.»

276 «გირჩევ, ნუ აქცევ ზღუდებსა, შენს ზურგის მისაყუდებსა, ერიდე, ნუ შლი, ნუ ფუტკნი სახით არწივთა ბუდებსა; იყავ, ვით ტრედი, უმანკო, უფთხილდი შენსა ხუნდებსა, თორემ კლანჭს გიკვრენ არწივნი, ჭირნახულს გაგიცუდებსა!»

277 «ნუ ჰგონებ, კაცი თვით იყოს მდიდარი განაკეთია, ანუ ლარიბი წამხდარი, ვის ჩოხა ტანთ გასცვეთია; ერთის ათასად გამხდელი, ბევრის მიმცემი ღმერთია, ვისაც წაართმევს, ექნების ათასით აღარც ერთია».

278 «კაცს მართებს დაბლაც დახედვა, რაგინდ მაღლამდის აროსა, სიამპარტავნით ხარისხსა ძირი არ განებძაროსა. ბატონის უპატიურ ყმას არა შერჩების აროსა, არც ღმერთი ბატონს შეარჩენს ყმაზე საუდიაროსა.»

279 «ბატონს აწყინე, გაგიწყრა, აბრალე შენსა წყენასა, აწ ღმერთიც

გიწყენს, იცოდე, არა იქ თუ მოთმენასა; დამორჩილება უფალთა უთქვამს დავითის ენასა, შენ თუ შენს უფალს არ უსმენ, ნურც შენს მონას ეჭვსმენასა.»

280 «ყენს უმტყუვნე, გაგიწყრა, - აქ ზიხარ შემამწყრალია; ქართლი წაგართვა, მე მომცა, ჩემი

ხომ არა ბრალია. თუ არ უსმინე, ვიქნები შენებრ ურჩების მთვრალია, სულ მომყრალდების ქვეყანა, თავად მტერთაგან მყრალია!»

281 «მე თქვენა ქართლსა არ გთხოვდი, თუ ეს არ მაქვნდეს რიდადო, თუ არ უსმინე, ყენი მე გამიწყრების დიდადო; შენ ხომ, ეგ არის, გიწყრება, არც ჩემზედ იყოს მშვიდადო. რა ერთსაც ჩვენ მას მიუწყავთ, ის ჩვენ მოგვიწყავს შვიდადო.»

282 «ხელმწიფე ღალატს მოსძებნის, ღმერთი არ დასთმობს გმობასა; თუ გინდა, წიგნში გაჩვენებ, რაც მითქვამს, მის მოწმობასა: იუდა ქრისტეს მონებდა, ჩემობდა კაის ყმობასა, სიხარბით ცეცხლში ჩავარდა, მიხვდა სატანას ძმობასა.»

283 «იუდამ ქრისტე გაყიდა, ვერცხლი აიღო ფასადო, კვლავ შეინანა, დაფანტა, დანაშაული თავს ადო: "აწ სისხლი მიგეც მართალი, ახლა წავიდე, თქვა, სადო?" წავიდა, თავი დაირჩო, ეს მოუვიდა ნასადო.»

284 «იტყვიან, სარწმუნოვებით პეტრეს იუდა სჯობდაო, თუ თავი მას არ დაერჩო, სხვას ღმერთი შეუნდობდაო, ამად რომ, - «სისხლი მართალი მივეცო», მალლა ხმობდაო. პეტრეს

ჰკითხევდენ - «ქრისტესა - ვერ ვიცნობ», ფიცით გმობდაო.

285 «აწ თქვენის სჯულის ამბავი თქვენ უმჯობესად იცითა, მსმენია, ქრისტე შესულა ელუსარემში კვიციტა; მუნ პეტრეს უვარს უყვია, - ვერ ვიცნობ, - უთქვამს ფიცითა, მერმე კი შეუნანია, აწ მკვიდრობს კლდე სიმტკიცითა».

286 «ვინც შეინანებს, შეუნდობს უფალი თავის ცოდვასა; წადი და მასვე ევედრე, დაეხსენ ცუდსა ბორგვასა! ნებით სჯობს გაცლა მძლავრთაგან

ქვა-კრებით გამოლოდვასა. ვერა გონევ, თუ ტახტს არ დასცლით, მიხვდებით ჭრა და კოდვასა.»

287 «მე მოგახსენებ მართალსა, ტყუილად არა ვსჩმახაო; გული მტკივა და შეგკადრებ, ამაზე ნუ დამძრახაო; გაქვს ნართი ავად დასთული მრუდის ტარებით მძახაო, თუ ისევ შენ არ დასცერავ, სარგებელს ვერას ნახაო.»

288 «იტყვიან ერთსა ანდაზას: ნემს-მახათს ნუ სცემ მჯიღებსა, შეგერჭმის, ხელთა დანახევ, წაგიხდენს მკლავთა ჭიღვებსა! ნუ ეშულლები ყეენსა, თორემ მოგიშლის ჯიღვებსა; რუსეთისაკე გაგზავნის, იმოკლებ გრძელთა ბიღვებსა!»

289 «მირჩევია ჭემმარიტი: შენი საქმე დანაშურე, თავსა ცოდვით შებღალულსა წმინდა წყალი შენ ასხურე! ვის უვარ-ჰყავ სამსახური, წადი, მასვე ემსახურე; ვინც მოგხადა თარჯ-თომარი, იმისგანვე დაიხურე!»

290 «ნუ მრუდ მრიცხლობ, სწორედ გაქვნიდეს შენ ეგ შენი ანგარიში, ავს ნუ იქ და ავისაგან, თქმულა, ნულა-რა გაქვს შიში; თავს თავიდგან გაუფთხილდი, არცად უკუ-ავდო ჭირში, თორემ ბოლოს არას გარგებს სიმწუხარით კვნესა-ვიში.»

იწ. კახის ბატონის მოციქულების დაჭერა ქართველის ბატონისაგან

291 მიუხაროდათ დიაკვნებს საქართლოდ გაჩაფრულებსა; «გვაწირვინებენ ქართველნი, ვიშოვნით მრავალს ფრულებსა; საქონლით სავსეს მოვასხამთ ჯორ-აქლემთ დაყათრულებსა!» ეს არ ეგონათ, საკანში ჩაყრიდენ ხელ-შეკრულებსა!

292 ერთმან იხუმრა: ვიბანებ თიფლის აბანოს ნურიითა, მეორემ - თევზით გავძლები ზურგიელ გელაქნურიითა, მესამემ - მივიბრუჟები ღვინითა ატენურიითა, მეოთხემ - კიდევ დაგვთოკვენ საბლითა მაზმანურიითა!

293 ვით მდინარე ღვარ-შერთული ზვირთს ისვრიდეს, სჩქერდეს დიდად, მას ქვეითმან ვერ შებედოს, გადოს რამე მაზე ხიდად; გატყდეს ხიდი, ზედ მავალნი გახდეს ხავსთა მოსაჭიდად, ეგრეთ ბერებს მოუვიდათ, რაც მოგიოხარ, მაგალითად.

294 მეფე დახვდათ ჯავრიანად, შესაზარი შესახედლად, მისგან ბერებს გაუძნელდათ პირად სიტყვა შესაბედლად: გამოიღეს წიგნი წინა, მიიმძღვარეს საფარ-კედლად, მიაართვეს და ზოზღნად რასმე სიტყვას მოყვნენ ერთობ დედლად.

295 მეფე წიგნის კითხვას მოყვა, ბერებს აღარ უგდო ყური, წაიკითხა, რაღაც ნახა სიტყვა ყიფურ-ამაყური; პირსა ოფლი მოედინა, თავს დაადგა სიცხის ბური,თივა ცეცხლს ხვდა, ქარმან ჰქროლა, აღმან შექმნა აწ გურგური!

296 გახდა ვითა ნაკვერცხალი, მეტის წყენით ექცა ფერი. ბერებს უთხრა: «რად მოგქონდათ თქვენ ასეთი დანაწერი; რასთვის იმას არ ურჩივეთ, ზედ თუ გესხათ უღვაშ- წვერი? თუ არა და, წყალს არ სცვივდით, თუმცა გაღონებდათ მწერი!»

297 «რად არა ხართ მონასტერში, არ ილოცავთ, ღმერთს არ ესავთ? გამოსულხართ და დასდინხართ, ენაობთ და ჩხუბსა სთესავთ;

ჩვენთა ხრმალთა გამახულთა მაგით უფრო თქვენ აღლესავთ. ღმერთი როგორ დაიდუმებს, არა გკითხავსთ მაგდენს თქვენს ავთ!»

298 გაწყრა, ბრძანა: «ჰხედავთ ბუში სიტყვებს მკადრებს როგორ მქისებს! არ ვიცი, თუ რით მაშინებს, რა ხაზინა უძეს ქისებს! მე, ვით ორბსა, მდევს კირკიტა, დამტრიალებს, დამკისკისებს, ჩემგან იგი რას წაიღებს, მე მოვიტან თუ არ მისებს!»

299 უბრძანა თავის მოყმეთა: მე ცეცხლსა ეს მიკიდებსა, თვით გიჟი ჰკუვას მასწავლის: უსჯულო მე სჯულს მიდებსა;უყურეთ ცალ-გვერდ ჭიანსა, რა სიტყვებს ისვრის დიდებსა! აწ ხელი ჰკიდეთ ციქვებსა, მაგ მატყუარა ფლიდებსა!»

300 «დაიჭირეთ და წაასხით, ჩაყარეთ ღრმასა ხაროსა; თავს დააყენეთ დარაჯა! არავინ გამოთხაროსა. მომზადენ ჩემნი სპასპეტნი, ლაშქარი შეიყაროსა, წავიდეს, მოსპოს კახეთი,მტრის ჯავრი ამამყაროსა!»

301 აწ გაუმჟღავნდათ რჩევანი, რაც ქართველთ ივეზირესო; მოხსენდა კახსა ბატონსა, ბერები დაიჭირესო. მათ თქვენი მიწერილობა დიად შორს

დაიჭირესო, ემზადებიან სალაშქროდ, ნალარა დანაყვირესო.

302 კახს-ბატონსა წინა დღითვე მზასა ყვანდა თვისი ჯარი; იგ რა ესმა, წამოვიდა, დაიჭირა ავლაბარი; ნარიყალა მიმზაშს ეპყრა, შაის-ტახტი, ციხის კარი. რა მივიდა, ფიცხლავ მოსცა, გაიკეთა მუნ საფარი.

303 შემოებნენ, დაამარცხეს, მან მიმართა მუხრახ-ჭარსა; უთხრა: ქართველთ გამაწბილეს, არც მე შავჭამ იმათ ჯავრსა; შეიპირა ჭარელები, სასყიდელი მისცა ჯარსა, წაუძღვა და ხელმეორედ მიაყენა ჯარი კარსა.

304 ქართლს, კახეთსა გარდებდა მაშინ ღვთისა საფარველნი, ოდეს გარსა შემოადგნენ თიფლის კახნი და ჭარელნი! გაუთენდათ სომეხებსა დღე შაბათი საზარელნი, ზოგი მოკლეს, ზოგი დასჭრეს, ზოგს წაგვარეს საყვარელნი!

305 სალხინოს დღეს მოქალაქე დიად ავად

შეაქცივეს, წამოუხვნეს საქონელნი, სახლ-დუქნები დააქცივეს, დანამარცხეს ქართველთ ჯარი, ვახტანგ მეფე გააქცივეს. თეთრსა მტკვარსა წითლად ღებდა, რაც მათ სისხლი დააქცივეს!

ით. ოსმალოსაგან ქართლიხ დაჭერა და ქართველის ბატონის რუსეთს წაბძანება

306 კახთ ნაჩინჩხლთ წინწკალთ დაერთო ქართველთა ქარი აღზედა; რა იგი ორნი შემუღლდენ, ვით ქორნი გარიალზედა, გამოეღვიძა არწივსა ჩხუბსა და მათს ყრიალზედა,

გარიელს კლანჭი მან უკრა, სხდენ ქორნივ ცარიალზედა.

307 სჯობდა იდუმალ ენუკათ ქორთ თვისი სანუკარია, წილად ერთს მხარი ეწიწკნა, მეორეს საწიწკარია: სრულ არ მიეცათ მტრისათვის თავიანთ საკენკარია. თუ ამას ავად ვამბობდე, პალური ამომკარია.

308 ვახტანგს ძიმწარის უმწარე ეტკბილა ვითა შაქარი. ძილ-გაკრთობილმან საზღაპროდ მძინარე შეძრა ხვანთქარი, ღსაშენებლად სრა-ვანთა გაგზავნა ორი სარქარი, წინ მოუმძღვარა ხუროთა იესე ძმა, მე-ბაქარი.

309 მოტყუვდენ ხუროთმოძღვარნი, იხმარეს ავნი ხურონი:ძველთაგან მკვიდრად ნაშენნი საქართლო-საკახურონი მოშალეს, ველარ იშენეს სრავანი საკვეხურონი. ყმა და მამულნი მტრებს მისცეს, თვით დარჩნენ უმსახურონი.

310 მეტად უზომოდ გაჯავრდენ, ვერ გასძლეს გულის ჯავრნია; აჩქარდენ, ველარ გაშინჯეს მათ საქმე საშინჯარნია, მტერთ ნებით კარნი განუღეს მაგროვნად დანაჯარნია, კახთ იხმეს ლეკნი საშველად, ქართველთ - ოსმალოს ჯარნია!

311 ოდეს სცნა კახმა ბატონმა, ლაშქარი სარასკარისა საქართველოსა მოადგა, ვით გოლსა ბრბო ფუტკარისა; წინაღმდეგობა არ ეძლო, ქმნა მათის სანუკარისა,წინ მიეგება, მიაართვა კლიტენი ციხის კარისა.

312 ოსმალო თიფლის შევიდა, კარები დახვდათ ღია რა, იესე მეფე მათ შერჩა, მათს მოძღვარს მან აღიარა. ვახტანგ რუსეთსა წაბძანდა, რაჭაზედ გარდაიარა. სხვას იმის ამბავს კვლავ გეტყვი, ჯერ არა გამიგია რა.

313 კახმა ბატონმა მიმართა ფშავ-ხევსურეთის კიდესა, კახთა ცოლ-შვილით თვალივსა მძლივ

ფეხი მოიკიდესა: რაც ხანი იყვნენ, სარჩოსა ვერც სთესდეს, ვერცა მკიდესა; რაც აქვნდათ თვისი საუნჯე, სულ პურ-ღვინოზე ყიდესა.

314 შეწუხდენ კახნი-ქართველნი, მიადგათ რა ეს ჭირები. შეინთქვნენ, შექნეს ფიცებით, ერთმანერთს მისცეს პირები, არჩივს: «გორის ციხესა გამოუთხაროთ ძირები.» კახმა ბატონმა მომართა დაბდაბნი და საყვირები.

315 იესეს მეფეს მოხსენდა, გორს ადგას ქართველთ ჯარები. მან შეიყარა ოსმალო, იქმნა თიფლისით მარები. მოხვდენ ერთმანერთს; დაიქცა რაც მაშინ სისხლის ღვარები, აღაბრუნებდა ბევრს წისქვილს, თუმცა სდებოდა ღარები!

316 ვაიმე, ამის სათქმელად პირი გამიხდა მწკალტევით, არ იმართოდა ლაშქარი ზედაველაზე დატევით; მათ ჩვენმან ჯარმან აჯობა პირველ

მისვლაზე შატევით, მაგრამ ბოლოს კი დამარცხდა შინათვე
ნაღალატევით.

317 ვაი იმ დღეს! ოსმალონი ბევრს უბრალოს სისხლსა ღვრიდენ. საცა
შეხვდისთ მუშა-კაცი, გლახა, მწირსა თავსა სჭრიდენ; გოდორს თავი
აკლიაო, ცხრის ურმისა ზარში ჰყრიდენ, ტანთ მარხველი არა ყვანდა,
მელა-ტურა გამოხვრიდენ.

კ. დავით გურამისშვილის ლექთაგან დატყოება

318 ვაი იმ დღისა დამსწრებსა! აწ სათქმელათაც ძნელია, კაცთაგან თვისი
აუგი საზარლად საუბნელია! ცოდვამ მოგვიცვა ნათელსა, გარს მოეხვია
ბნელია, ხელში ნაჭერი კეთილი შეგვექნა საძებნელია.

319 ქართველთ მადლს ცოდვამ დასძლია, რა აღმწონელმან აწონა;
წუნებულ იქმნენ ღვაწლითა, თავი ველარვინ აწონა; მის გამო მტერთა
მათზედა დანაცემინა ა წონა, აღარ სცა მტვერი მარილი, არც ლუკმა პური
აწონა.

320 წაღმა მბრუნავმა დრო-ჟამმა უკუღმა შექნა ტრიალი, ფრთა მოჰკრა
ქართლსა, კახეთსა, შეაქნევინა ხრტიალი; მამლები ტურამ დაჭამა,
დედლები დარჩა ტიალი, მიდგა ყოვი და ყორანი, დანაწყებინა
წკრტიალი.

321 მოისრა ხშირი ქვეყანა, გახდა ვერანად, ტრამლადა! სულ წარიტაცეს,
თუ ვინმე შამბში მოურჩა წამლადა; დადედლებულნი შიშთაგან აღარ
ვარგოდენ მამლადა, აღარვინ დარჩა ფარსაგი

პატრონად, ქვეყნის მამლადა.

322 კახს-ბატონს კოსტანტილესა საქმე მოუხდა ყალათი, ტანთ ხვანთქრის
ქურქი ჩაიცვა, დასთმო ყენის ხალათი; მტერს დამორჩილდა ნებითა,
ველარა ქნა რა ძალათი. მიენდო, თავის თავზედა ახმარებინა ჯალათი.

323 რაც მოგახსენე, მოგვევარა ჩვენ ერთმანერთის ბრძოლამა! ქართლი
ოსმალომ დაიპყრა, კახეთი ლეკთა მოლამა; მით ჩვენმან სისხლმან
ნაღვარმან ხევნები სულ ამოლამა, სუნით მოიცვა მთა-ბარი ჩვენის

მკვდრის მძორთა ყროლამა!

324 მე ვიყავ ერთი თავადი, მოსახლე გორის-უბანსა; ჯვარობას ჩვენი ქალ-რძალნი იცვემდენ არ ავს ჯუბანსა; მუნით გამტყორცნა საწუთრომ, გარდამაცილვა ყუბანსა. ვაი, რა კარგა მოვსთქვემდი, მეტყოდეს ვინმე თუ ბანსა!

325 მო, ყური მიგდე, მოგიტხრობ ტყვედ ჩემსა წამოყვანასა. ქვეყნის წახდენის მიზეზით ვსცხოვრებდი სხვის ქვეყანასა, სადაც უხმობენ სახელად, ქსნის ხევზე, ლამის-ყანასა, მუნ მოყვრის მუშას თავს ვადექ, მკას უპირებდით ყანასა.

326 დილაზე ავდექ, წინაწინ წაველ კაცითა ორითა, ვსთქვი, მუშას სადილს უმზადებთ ძროხით, ცხვრითა და ღორითა; არ შეყრილიყო ჯერ მუშა, იყვნენ მოსასვლელ შორითა, ჩვენ თურმე გვნახეს, მოგვმართვს ლეკთა ირტოზის გორითა.

327 მუნ ახლოს წყარო დიოდა, მასთან ტყე იყო ხშირადო, იქ მოგვეპარნენ, დაგვისხდენ თხუთმეტი კაცი მზირადო! ავიხსენ თოფი და ხმალი, მივყუდე მუხის ძირადო, იმ წყალზე პირის საბანად მე მიველ თავის ჭირადო..

328 შემიპყრეს, წამომიყვანეს, ხელ-ფეხს მომიდვეს გენია, გარდმომატარეს ასი მთა, მინდორი ცხრა იმდენია; მუდამად თვალთა ნაკადი მღულარე ცრემლი მდენია. მაჭამეს დუმა და ხალი, მახვრიტეს ხინკლის წვენია.

329 მე დუმის ჭამას არ ვჩივი, ნეტავი მამღრივ მქონოდა; არ ვინაღვლიდი, ცხიმითა რომ ტუჩი გარდამქონოდა; მე ეს მიმძიმდა, მხარ შეკვრით მოვეყვანდი ოსოქოლოდა. ვაი, რად დარჩი ცოცხალი, შენ, თაო, ჩასაქოლოდა!

330 მიმიყვანეს, არა ღირსთა ღირსეულად მიმსახურეს, არც მასვეს და არც მაჭამეს, არც ჩამაცვეს, არც დამხურეს. უსასყიდლოდ მიღებული გასასყიდლად დამაშურეს. გავეპარე, დამიჭირეს, რად წახველო, დამპალურეს.

331 მარტო ვიყავ, არვინ მყვანდა მე ღვთის მეტი სხვა პატრონი, არცა მაქვნდა საიმედოდ საჭურველი სამხედრონი; ღმერთს მივენდე, მან ისმინა იგი ჩემი სავედრონი, ხელმეორედ გავიპარე, რაკი ჰვპოე ჟამი, დრონი.

კა. ოდეს დატყობულმან ურჯულოს ქვეყანას საყვარლის სახე და სურათი ველარა ნახა,მისი მოთქმა დავითისაგან

332 სახით სიტყვა შვენეირო, სხიო, მზეთა-მზის სახეო, ვეძებე და შენი მზგავსი მე აქ ვერცადა ვნახეო; გეაჯები, ნუ გამწირავ, მოვკვდე, შენ კერძ დამმარხეო, ჯოჯობხეთში ნუ ჩამაგდე, მიწყალობე სამოთხეო!

333 ვამე ჩემო საესავო, ტკბილო ცხოვრებისა წყარო, გავეყარე შენს სახესა, ვა, თუ ველარ შავეყარო! აწ შენვე გთხოვ, შენ შემყარო, ვინც გარდასთენ ცა- სამყარო, მასაც გვედრებ, ვინც გამყარა, მისი ჯავრიც ამამყარო!

334 საყვარელო, სახით თქმულო უსასყიდლო მარგალიტო! ვის გადარო, ჩემთვის მკვდარო, მზევ, მზეთა-მზის მაგალითო! გევედრები, შემიბრალო, თავს მომჭრიან მანგალითო, ოდეს სული ამომგლიჯონ, შენვე მისწი მანგანითო!

335 მტანჯვენ, სთმეო: აწ ვით დაგთმო, ვით უმანკოვ ტრედო- გვრიტო? შენ, შარბათი, ვით დაგღვარო და ძიმწარის წენი ვხვრიტო; ბნელსა ვზივარ, გეაჯები სასინათლო ამიხვრიტო. ამოვსძვრე და გამოვიქცე, მოვიდე და შენა გჭვრიტო.

336 შენ იესო, წყემსო ჩვენო, ჩვენთვის სისხლის დამანთხეო! ვით ცხოვარი ვარ წყმენდილი, ნუ დამკარგავ, მომნახეო; ჩემზედ მხეცთა უხილავთა ნუ მოუშვებ, შერისხეო, მარცხნივ თიკანთ განმარიდე, მარჯვნივ კრავთან შემრაცხეო!

337 სამკურნალოს ცვარ-ცხებულო, სნეულთ წყლურების შემხვეო! სნეულება განმიკურნე, მო, სალბუნი მომაცხეო; გამაგონე ხმა საყვირთა, ამოიდე ხმა მჭახეო, ვით ლაზარეს დამარხულსა «აღდექ» - თავსა დამძახეო!

338 ჩვენ, ცხოვართა, წყემსის კვერთხო, ძელო

ცხოვრებისა ხეო, შენზედ ბმულით შეიმუსვრის ჩემი წარწყმენდის მახეო; შენს ჩირდილთ ქვეშ დავჯდომილვარ, ჩემო სამოთ ხის დამრხეო, განმაშორე მავნეთაგან, ავსა ნურას შემამთხვეო.

ლბ. ტყვეობითგან გაპარვა დავითისა

405 გულზედ მქონდა მოხაზული ცხოვრებისა წყაროს ღარი, ვიტირე და გარდვადინე მე იმაზე ცრემლთა ღვარი. ღმერთსა ვსთხოვე: მიწყალოზე შენ ასეთი წინამძღვარი, უვნებელად გარდმატარო ქრისტიანთა მტერთ სამძღვარი.

406 ვახსენე ღმერთი, წამოველ სითაც ხსნა მეგულეობდა. გული ტიროდა, ცრემლითა თვალები მეგულეობდა, აღარ მეგონა, მე თუ-ღა გული-ღა მეგულეობდა, ვიტყოდი, ვაი, მოყვასნო ჩემთვის დაკარგულეობ, და!

407 დღისით წინამძღვრად მზე მყვანდის, ღამით უჭვრეტდი მთვარესა, მივენდევ შვიდთა ვარსკვლავთა მას ჩრდილოეთის მხარესა; ღამით შიშველს მთას მოვადექე შუვა დაღისტნის არესა, მუნ ჟამსა რასმე შევესწარ სიცოცხლის დასამწარესა.

408 ასტყდა ქარი და დაიწყო სეტყვა, ელვა და

ქუხილი; წამ-და-წუთ ელვის ზარითა თვალებმა შექნეს წუხილი; არცად ჩნდა თავის საფარი, მაზედ შემექნა წუხილი, თავს დავიხვივე სარტყელი, წავსწევ, ტანს არას უფთხილი.

409 სეტყვისა თავში დაცემის შიშითა პირქვე მხობილსა, გულმან მთქვა: ადექ, იელვებს, იპოვნი გამოქობილსა. ავდექ: იელა, მივადეგ კარს მთა-ხვრელს ლოდ-გამრობილსა, მიველ და მაშიგ უკუვსძვერ, ვმადლობდი მხოლოდ-შობილსა.

410 დამედვა დიდი იმედი, ვთქვი, თურმე ღმერთი მფარავსა: თუ ჩემთვის კარგი არ სწადდეს, არ დამადგემდა კარავსა; დამიხსნა წვიმა-სეტყვასა, ქარსა სასტიკად მზარავსა, რაც კაცი ღმერთსა ენდობის, ღმერთი კარგს უზამს, არ ავსა.

411 ვსთქვი, თუ: ეჰ, ღმერთო, შენა ხარ ჩემებრ ცთომილთა მხსნელია, თუ

არ შენგნითა, წინასწარ საქმის შეტყობა ძნელია; თვალეზ-დახუჭვილს მწოლარეს გარს მერტყა ღამე ბნელია, გულით მაცნობე წინა-გზა და ვპოე საძებნელია.

412 სეტყვამ გარდილო, გამოველ, უფალსა მსხვერპლი შევსწირე; არ მყვანდა სამღთოდ

ზვარაკი, მხურვალეს გულით შევსტირე; არც მაქვნდა სამღთო წერილი, ცოდნაცა მაქვნდა მე მცირე, «ღმერთო, დამიხსენ მტერთაგან!» ეს ლოცვა გავიზეპირე.ლე. ოდეს ზეით ხსენებულის გამოქობილ კლდიდამ წამოსულს დავით გურამისშვილს უცხონი შეხვდენ და მათის შიშით მუხლი მოეჭრა

435 რომელმანც მთამან დამფარა, მას მთაზედ იმ

სეტყვებითა, მეც იმ მთას მსხვერპლი შევსწირე, რაც გითხარ იმ სიტყვებითა; მერმე ავდექ და წამოველ ტირილითა და ტყებითა, სულ გავანედლე გამხმარნი შამბნარნი ცრემლთა რწყებითა.

436 კოჭამდის სეტყვას ვაპობდი, ფეხები მაქვნდა შიშველი; ყველაზედ გული მაგრობდა, არაზედ ვიყავ მშიშველი. ვსთქვი თუ, რას მიზამს მაცდური, ან მგელი, ან დათვი, შველი? შავეპოვები არავის, თუ, ღმერთო, შენ კი მიშველი.

437 აწ ყველას წვრილად ვერ მოვსთვლი, რაც მაშინ გარდამხედია, სამი დღე შამბში ვსწოლილვარ, მაღლა არ ამიხედია, წინ გზისა შეკვრის შიშითა წასვლა ვერ გამიბედია, შიმშილისაგან მუცელი მიმკვრია ფერდზედ ფერდია.

438 ჩემს უკან მდევართ გარდურჩი იმ წოლით დღითა სამითა, ხუთი დღე-ღამე ვიცხოვრე შვიდის ტყემალის ჭამითა! დღისით ჯაგნარში ვსძვრებოდი, მინდვრად ვიდოდი ღამითა, დღე თერთმეტამდის ვიარე ყოფა-ქცევითა ამითა.

439 თუმც არ მეჭამა მე პური თბილ-თაჯა ჯავახურია, არც მესვა ღვინო კახური, არ ვიყავ ნაბახურია; ათის დღის მშიერს მომერთვა სადილი საკვებურია, მოუწევარი კვინჩხი და მკვახე მე კოწახურია.

440 პერანგი მეცვა ახალი, არ ძველი, მე ტანზე ნარმა, მუხლთ ქვეით გავხდი შიშველი, შემომაცვითა ზე ნარმა; დიდთა ჭირთაგან ვნებული ოდეს მცნა მამამ ზენარმა, მან გამომირწყო წყლული და მიშვა მგრგენმა და მზრზენალმა.

441 მეთორმეტეს დღეს მოვადექე წყლის პირსა მე უჭალოსა, შამბში ვსძვერ, ვითა ნიბლია, ვსთქვი, არვინ არ ამბჭალოსა. შავხედე, გაღმა ლეწევდენ მათრახის ცემით კალოსა; ვსთქვი თუ, აგების უფალმან აქ მიხსნას საკანკალოსა.

442 ცოტას ხანს უკან მომადგა მე ორი კაცი ნავითო;მეგონა, ამას მკითხევდენ: «მანდ რას აკეთებ, დავითო?» ისევ გაბრუნდენ, შეშინდენ ჩემის უქოჩროს თავითო, მე მუნვე დავრჩი, დავლონდი, ვსთქვი თუ, წავიდე საითო?

443 რა მნახეს, მათის შიშითა მეც ამეშალა ბალანი, მუხლი მომეჭრა, წამერთო ტანში ღონე და ძალანი, შორს ველარ წაველ, უკუვსწევ, მუნ ახლოს იყო ჩალანი. გარდავიხადე იქიცა, რაც ღვთისა მედვა ყალანი.

ლვ. უცხოთ ნახვის შიშით მუხლთმოჭრის დროს დავითის ლოცვა და გალობა

444 ღმერთო, მომხედე, ვედრება მისმინე, გამიგონეო! მუხლ-მოღებულვარ, არ ძალმიცს აქედამ დაძვრის ღონეო;ცოდვის მუხრუჭით შეკრულსა მომიშვი, მომიფონეო, მერმე შენ გზაზე მიმიძედვ, სად გინდეს, წამიყონეო!

445 იესო წყემსო კეთილო, ჩემებრ წარწყმენდილთ მპოველო! ჩავარდი ცოდვის ხნარცვშია, ვსცადე და ვერ ამოველო. ბრძანე: «ძის თხოვნით მამასა სთხოვე, რაც გინდეს, მთხოველო»; ვითხოვ,შემინდევ ცოდვანი, რომ მკვდარი განმაცხოველო.

446 აწ ნება შენი ჩემზედა აღსრულდეს აღსასრულითა. მინდა და ველარ დავძრულვარ ძალთაგან განასულითა; თუ მიხსნი, ისევ გმსახურო ქრისტიანისა სჯულითა, თუ არა, მომკალ ხორცითა, ოღონდ ნუ წამწყმენდ სულითა!

გალობა

447 მამავ, შენი ძეო, ვითხოვ, მიბოძეო; ვიქცევი, ქვესკნეთს ვარდები, მისვეტ-მიბოძეო! რად გძინავს, აღდეგ, უფალო, აწ განიღვიძეო, მოდი, გამმართე წელ-გულში, სულ დავიბლუნძეო, ღმერთო, დავითის მთნეველო, მამაო და ძეო, ის მტერნი ჩემი მდევენელნი დევნე, განაძეო, შენ გამირკვიე დავითსა, რაც წინ გზა მიძეო!

448 მჭმეო, მსმეო, ჩემო ტანთა მცმეო! ვერ მოგეშვები ცოცხალი, თუნდა მაწამეო, მიბოძე საზდო სულისა, მშიან, მაჭამეო, კიდევ შემმოსე, სიცვიით სულ ვკრკი ამ ღამეო, ბალა-ჩალაში დავსძვრები, ვითა ღაღა, მეო; მივხვდი, ვით მწყერი ალაღთა, დღეს მტერთ აღარ მეო, დავითის ძეო, დავით მიხსენ მე აქადაღმეო!

ლზ. შველა ღვთისაგან დავითისა. ტყვეობიდან გამოსვლა სარუსეთოში

449 დაღამდა, სხვა დღე გათენდა, არვინ ჩნდა ჩემი მდევარი, დილაზე ადრე წამოვსდეგ უძილო, ღამის მთევარი; წამოველ, გზაზედ უფალმა მიბოძა საზდო მდევარი, ორი კიტრი და საზამთროს ნაჭერი მე ნახევარი.

450 საზამთრო სიცხით დამჭკნარი ხელში მეჩვენა მე ცხლადა, წყალი ახლოს მხვდა მდინარე, ვიკაკვე გასარეცხლადა; კიტრი უბიდან გამცვივდა, გულზე მამედვა ცეცხლადა, რომ მომეყიდა, მიღირდა ას ოქროდ, ათას ვერცხლადა.

451 წყალმან წაიღო, მივდივე, ვეცადე, ვერ დავიჭირე; ბეწვი მწყდა მისის დევნითა, მეც წყალში არ დავიძირე, ღვთისაგან გულსა შემაკლდა, ვაყვედრე, ასე ვიტირე: თუ მომეც, რაღათ წამართვი, აწ ასე რად გავიწირე?

452 შენის წყალობათ იზდების ყოველი დაბადებული, აწ მე შევქნილვარ რასათვის მე შენგნით გარდაგებული? თუ არ გინდოდა ჩემთვისა, რად დამხვდა განმზადებული; თუ არა, რასთვის წამართვი საზდო უბეში დებული?

453 მერმე რა მოველ გონებას, მასვე დაუწყე ვედრება, შემინდევე ესევეთარი უმეცრებითა ყვედრება; რაც ავი მიყო, დაგიტმო, აწ იმას რა შეედრება, მაგრამე ასე მშიერსა არ ძალმიც გრძლად გზაზედ რება.

454 თავს დავგმე, უთხარ: შიმშილით რა გული დაგიყმედია? მარხულობა და სასჯელი გონების გასაწმენდია; მემთვრალეთათვის მაცდურნი მახეთა დაარწყმენდია, ნებიერობა ხორცისა სულისა წარსაწყმენდია.

455 მოვიდოდი და ვსტიროდი, მოვსთქვემდი ჩემსა ზიანსა, ღვთის საბოდიშოს სიტყვებსა ვიტყოდი თავაზიანსა; უეცრად ალაგს მოვადექ ტურფასა, ლამაზიანსა, მსხმოვარესა ბაღნარსა, ატმიანს და ვაზიანსა.

456 დავლუნე თავი, უკუვსძვერ ვაზნარსა შინა ბურვილსა, აღმოვირეხვე ყურძნითა, მოვრჩი შიმშილსა, მწყურვილსა; მაგრამ ღვთისა კი მრცხვენოდა მე ცოდვით პირ- შემურვილსა, ვეტყოდი, რად არ მივენდევე შენის საყვარლის სურვილსა?

457 კიტრი მომეც და წამართვი, ვერ მოვითმინე თმენითა; შევსწუხდი, მაზე გაყვედრე, გცოდე პირითა, ენითა. შენ, ღმერთმან, იგი დამითმე სულგრძელებითა შენითა, აწ უმჯობესიც მომაგე პილპილად სავსე ტენითა.

458 რით გარდვიხადო მე, ღმერთო, ეგევითარი ვალობა, რაც შენ მომაგე სავსებით ურიცხვი შენი წყალობა? უწვრთელ ვარ, არა ვიცი რა დავითის ფსალმუნთ გალობა. გთხოვ უმეცარსა შემინდო ჩემი ცოდვა და ბრალობა!

459 თურმე წინასწარ ხედვედი შენ ჩემსა გზასა, კვალებსა; შვების წყალობას უზემდი ჩემსა ხორცსა და ძვალებსა; მე ვერ ვხედვედი, გცოდევდი, ლიბრი დამკროდა თვალებსა, აწ ხორცმან გცოდა, ხორცს ჰკითხე, სულს ნურასა სთხოვ ვალებსა.

460 ხორცსა აქვს დანაშაული, სულისა არა ბრალია; სულია ღვინო კეთილი, ხორცი ჭურჭელი მყრალია; ხორცი ამ სოფლის გემოთი ნებიერობით მთვრალია, სული იმ სოფელს დასჯისთვის შიშითა სულ გამქრალია.

461 ეს სიტყვა ჩემთვის სხვას უთქვამს, ახლა მიუთხრობ მეც სხოსა: უნდა

მელვინემ საღვინე კარგვარად გამორეცხოსა, განაყრევინოს, გაწმინდოს, რაც შიგნით მწიკვლი ეცხოსა, თუ მისგან წახდეს ღვინო-ღა, მე თავში კეტი მეცხოსა.

462 ეჰ, ღმერთო, შენა ამღერე ეს ჩემი სატყებ-სატირი, ჭურსა ზნოვანსა მახმარე საძელ-მაწაწურ-ხაპირი; აღმომიწმინდე მწიკვლთაგან გული, გონება და პირი, ცოდვით ნამტვრევთა ნაბძარნი მადლით გახიზი, შაკირი.

463 აწ შეისმინა უფალმან ხმა ვედრებისა ჩემისა, დაღონებულსა მომაგო ჟამი ნუგეშის ცემისა; ხმა სამღერალთა მასმინა, არა თუ ზართ დაცემისა. საყდარს დარეკეს, გამოხდა ზრიალი ზართა ცემისა.

464 რა შემომესმა ზარის ხმა, გულმან დამიწყო ძგერანი, ზეზედ წამოვდეგ. დავიწყე ბურვილით გამომზერანი; შევხედე, საყდრის კარზედა პირჯვარს დაიწყეს წერანი. ვთქვი, თუ: უცილოდ აქ არის ჩემი ბედი და წერანი.

465 გარდაიხადა უფალმან, ჩემი ემართა რაც ვალი, მკრა სიხარული გულისა, ანაზღათ ჭკვაზედ შამცვალი, ასე მიამა, პირიდამ გავყარე ყურძნის მარცვალი; საჩქაროდ წასვლა მომინდა, არ ვიყავ ხანის დამცალი.

466 კიდევ შევხედე, გავშინჯე, გარჩევით დავინახეო; თავთ იალქანნი ქალთანი დევთა რქად გამოვსახეო; ვთქვი, თუ: ვაი, თუ მაცდურმან დამირწყო რამე მახეო, მუნ მისვლა ველარ გავბედე, შორს წასვლა განვიძრახეო.

467 მას ბაღში ხილი დავკრიფე, საგრძალი მოვიმზადეო; ზოგი უბეში ჩავიწყევ, ზოგი კალთაში ჩავდეო. კვლავ სვინიდისმან მამხილა: ბინდამდის მოიცადეო, დღისით ნუ წახვალ, არამცა მოგიდგას ვინმე ბადეო.

468 წაველ, უკუვსწევ ჩალასა, სად უფრო იყო ხშირია, ღმერთმან თქვენს მტერთა შეყაროს, რაც მე ამიტყდა ჭირია; წამოდგა კოლოს ლაშქარი, რა შევსძარ ჩალის ძირია, მე დამარჩობდენ უცილოდ, თუ არ დამეცო პირია.

469 რა შემაწუხეს მეტადრე, ვიტყოდი გაჯავრებული: ვინც უნდა იყოს,

მივიდე სიცოცხლე გამწარებული. აღარ დავდივე, წამოვხტი, წამოველ გაჩქარებული, მუნ ახლოს კალოს ლეწევდენ, მიველ ვით დაბარებული.

470 მიუცხოეს და შემოკრბენ მუნ ჩემი გამშინჯვარები, შემომეხვივნენ გარშამო კაცთა და ქალთა ჯარები; მარტო პერანგით მოსილთა ყელზედ ეკიდათ ჯვარები; მიველ და ჯვარსა ვემთხვივე, ვიწერე ზედ პირჯვარები.

471 ერთმან მიუთხრა მეორეს: «დაი ხლებაო, ლაზარი!» «ხლება» რა მესმა, დამეცა მე სიხარულით თავზარი; მუხლებმა რყევა დამიწყეს, ზე ტანმა შექნა ზანზარი, ველარ დაიგნეს სვეტებმა და გარდაიქცა ტაზარი.

472 რუსულად "ხლება" პურს ერქვა, უწინვე გამეგონაო; სანამდის ის არ ახსენეს, მე რუსი არ მეგონაო, რა რომ თქვეს პურის სახელი, მე იმან მომიფონაო; ამ სიხარულმან დამშალა ჯავრით შეკრული კონაო.

473 როგორც რომ ერთმან ყაზახმან მე მაშინ მამიარაო, როცა რომ მყვანდა, მივლიდა მეტს მამა-ჩემი არაო; შევბრალდი, გულზედ მიმიქვა, მკოცნა და ცრემლი ღვარაო, სწრაფად მოენედ მომგვარა ფხოვლელი იანვარაო.

474 წყალს გამიყვანეს ნავითა, საყდარში შემიყვანესო, დამაწერინეს პირჯვარი. ხატებსა მათაყვანესო; კვლავ მიხმეს სამდივნოშია, მაყვირეს, მაყაყანესო, მკითხეს: «ვინა ხარ, სად მიხვალ, რად იყავ ლამის-ყანესო?»

475 შევამოკლო, აწ რა მერგო, რაც ვიუბენ ამდენს ხანსა? თერგიდამე სოლალს წაველ, სოლალიდამ აშტარხანსა; მუნით მოსკოს მეფე ვახტანგს, ბაქარს - შანაოზსა ხანსა - ვეახელ და თაყვანსა ვეც; ბრძანეს: «სჭვრიტე ჯაბახანსა.»

476 მიწყალობეს მათ სახელო, მომცეს ჯაბადარბაშობა, ღმერთმან ბევრჯელ გაგითენოსთ ხარებობა, ქრისტეს შობა! კარგი იყვის აღდგომასა მეფეთაგან მეჯლიშობა, ზმა, შაირი, გალობანი, ჩანგთ კვრა, მღერა, თამაშობა.

477 ჯავახიშვილს გამალექსეს, მოშაირეს ჩემებრ ცუდსა; პირად მჭლესა, ტანად ხმელსა, ვით ნუჟრიანს ხესა მრუდსა; რაც მე უთხრი, მას მიაჩნდის ვით ნარცეცხლა უკან კუდსა. ბევრჯელ ასე იმწვიტინის, კოტვით ძირს

დასცემდის ქუდსა.

ლწ. მეფის ვახტანგისა და ძისა მისისა ბაქარისა დარუბანდს წაბრძანება

478 ექვსის წლით წინათ ჩემს უწინ ქართლიდამ წაბრძანებულნი, რა მიველ მოსკოს, ვიხილე მეფე

და ქართველთ კრებულნი; რომლისაც ხელმწიფისაგან მუნ იყვნენ დაბარებულნი, იმისთვის ვედარ მიესწრათ, მით იყვნენ გამწარებულნი.

479 ერთს - დიდს პეტრეს - და ორს სხვასა მოშლოდათ წუთი- სოფელი: წართმოდათ მოკლედ სამყოფი, ეშოვნად გრძლად სამყოფელი; მით სევდა ვახტანგ მეფესა, გონების დასაყოფელი, სცემოდა გულსა, განეჭრა გრძლად ფილთის შასაყოფელი.

480 ამაზედ იყო მგლოვარე, ცრემლი ამისთვის ზდიოდა: სამი ხელმწიფე ზედი-ზედ მოკვდენო - გული სტკიოდა; თავისას, თავის ქვეყნისას უბედურობას ჩიოდა: გაგრძელდა საქმე, გამხელდა, რაღა ვსთქვა, რა ვარჩიო, და?

481 ოდესაც ანნა ხელმწიფე რუსეთზე გარდამწდომარე, ბრძენ, უხვი, მართალ, მოწყალე, სამართალ დაუცდომარე, გვირგვინოსანი ტახტზედა მეფემ იხილა მჯდომარე, მაშინ შეიქნა საქმისა მოხსენებისა მდომარე.

482 მეფე წადგა ხელმწიფესთან, ცრემლით ღაწვნი დანასველა, მოახსენა: - თქვენგნით ვარო არც მშიერი, არც შიშველა. ამასა გთხოვ, შემიწყნარო, ბრძანო ჩემის ქვეყნის შველა! შეისმინა ხელმწიფემა, რაც მან სთხოვა, მოსცა ყველა.

483 მან უბრძანა: მე მიჭირავს ზღვის მიდამო გაღმა მხარი, სოლალსა და დარუბანდსა, ბაქოსა დგას ჩემი ჯარი; მუნ მიბრძანდი; საჭურჭლისა მუდამ მზა არს ღია კარი, ლაშქარი და ხაზინანი, ვით გენებოს, მაიხმარი!

484 მივსცემ ყველას ბრძანებასა ჩემთა სპათა, სპის მართავთა, ამირთა და ამილბართა, ათასის-თავთ, ასის-თავთა; თქვენს ბრძანებას მორჩილებდენ, კარგთ იქმოდე, გინა ავთა; თავს საკვდავად არ ზოგვიდენ, საცა მოიქნევდენ ხმალთა!

485 მეფემ მდაბლად ხელმწიფესა თაყვანი-სცა, ჰკადრა პირად: ღვთაებრ უხვი მოწყალეა ჰქენით ჩემზე, არა ძვირად; ვმადლობ თქვენსა წყალობასა, მე-ღა მინდა სხვა განძი რად? დღეის იქით ენა ჩემმან ქება თქვენი წართქვას ხშირად.

486 წინ წადგა და ტახტზე მჯდომსა ხელმწიფესა ხელს აკოცა; ხელმწიფეცა წამოუდგა, გზა მეფესა დაულოცა: «ღმერთმან ასე გაგიმარჯოს, რომ არ იყოს ბევრი ხოცა.» სადღეგრძელო დაუღივა, თვით ბრძანა და მასაც მოსცა.

487 წამოვიდა პეტრეზუხით, მეფე მოსკოს ჩამოვიდა. მოემზადნენ მამა-შვილნი, ქართველნი ყვა ვინცა ვინ და, წასვლა წყლითა დაამტკიცეს, ბრძანეს: «ექვსი ნავი გვინდა»... შექნეს ნავის შენებანი, მით ერთი თვე გამოვიდა.

488 ნავში ჩავსხდით და წავედით თოკებისა ხელის წევით: ხან ჩქარა და ხან წყნარადა, ხან ვერც დაძვრით, ხან კი რყევით, წინ ეტიკი მიგვიძლოდა, ედილისა წყალს დავყევით. ჩვენი ავად სიარული სამს თვეს უკან შევიტყევით!

489 ვირემდის ზღვათა ბაგემდის ჩვენ ჩავიდოდით ნავითა, გარდატრიალდა საწუთრო მრუდისა საბრუნავითა: წინ სვიმონ აბრამის-შვილი დაგვხვდა ამბითა ავითა, აღავსო გული მეფისა მრავლითა საჭმუნავითა!

490 მოახსენა: «შამახია თამაზ-ხანმა დაიჭირა!» მეფეს ესმა, თავში ხელი შემოიკრა და იტირა; ასრეთ მოთქვა: «ჩემი ბედი ასრე როგორ გაიწირა, გზა არცაით წარმემართა, წინ ერთი რამ ამეხირა!

491 ახლა რა ვქნა, სად წავიდე? გზა შემექნა დახლათული, ქარი ქრის და აფრა გაშლით ვარ ხომალდით ზღვას შერთული. ბრძანებანი წინ წასულა ხელმწიფისა ხელ-ჩართული; ღმერთმან თქვენს მტერს წარუმართოს, ვით მე გზა მაქვს წარმართული.

492 დღეს რაც საზარელი სიტყვა მაისმინა ჩემმა ყურმა, ეს სულ წყალში ჯდომამ მიყო, სიარულმა ბაყაყურმა! პირში ლუკმა გამამაძრო თარაქამამ

ნადი-ყულმა, რალა ვქნა და რა ვივარგო სევდით გულ-ღვიძლ დანაყულმა?

493 - თუ დავბრუნდე უბრძანებლად, მკითხონ, რა მაქვს მე სათქმელი? თუ წავიდე დარუბანდსა, მე ვიქნები რილას მქნელი? ღმერთო ჩემო, ეს რა მიყავ? მომივლინი საქმე ძნელი,სულ სიცოფედ შემირაცხე, რაც ვისიბრძნე მე საბრძნელი!»

494 კვლავ ბრძანა: «გავალ დარუბანდს, იქივ სჯობს სხვაგან დგომასა, იქ მოუყურო, თუ საქმე რა მოხდეს შამადგომასა; რაც უწინ საქმე წამხდარა, წუხილით რა ვარგო მასა, სჯობს მომავლისას უფთხილდე საქმისა არ წახდომასა!»

495 გაბრძანდა მეფე ხომალდით დარუბანდისა კიდესა, მღდელნი სამღდელოდ მოსილნი მოვიდნენ, ხელი ჰკიდესა, ციხიდამ თეთრი ალამი გაშალეს, გარდმოჰკიდესა, რუსთა ზარბაზნის შილინგით გარს ცეცხლი მოუკიდესა.

496 ლაშქარნი თოფთა ისროდენ, ხუცები რეკდენ ზარებსა, ასე გვეგონა, ხმისაგან ცა იძვრის, მთა ზანზარებსა; არ ვგვანდით აბუჩს სტუმართა, არცა უბრალოს მგზავრებსა, ცოტად მით გვეცა ნუგეში მუნ მისვლად დანაზარებსა.

ლთ. თამაზ-ხანისაგან შამახიისა და განჯის აღება და ოსმალოსაგან თიფლისის დაცლა

497 აწ მოგიტხრა, ნადი-ყული ან ვინ იყო, რისა მქნელი; იყო ერთი თარაქამა, ელთა თავი ხვარასნელი, იმის გამო შაზ-თამაზმა მიიყენა საქმე ძნელი, თვისის ნებით, მისის ხელით გარდაიცვა ყელზე წნელი.

498 ასე რომე შაზ-თამაზმა საქმე ასე მოიგვარა,

ლოთობა და მეძაობა მეტად დიდათ შეიყვარა, მისად წამლად ნადი-ყული, ვით ბრძამ, წინა აღიმძღვარა, ბეჭედი და სახელმწიფო, ჯარი სულ მას მიაბარა.

499 თვით იმ საქმით ნებიერად ჯდა განცხრომით, ამო შვებით, - მოიფონა

ხრმალ-კაპარჭი, მშვილდთ საბელი ქმნა მოშვებით, მისგან ხნარც ვშიუკუ-ვარდა, აღარ იქმნა ამოშვებით. მაშინდელნო სისხლთა ტბანო, აწ როდის-ლა აღმოშრებით?!

500 ეს გაუშვათ, იგივე ვსთქვათ, რაც გაეწყოს ბოლო თავსა, კარგი წვითგან დავანელოთ, ცეცხლი მიუბოლოთ ავსა. ღმერთი კარგსა რად უზემდა მას ბილწს, მეძავს და მლოთავსა? ავის მქნელსა ავის საქმით ღმერთი საქმეს მოურთავსა.

501 რა ნადი-ყულ შაზ-თამაზსა საქმის თავი ვერ უნახა, დაიჭირა, დაპატიმრა, დარაჯას ქვეშ შეინახა; გათამამდა ნადი-ყული, თოფი მართა, ხმალი ჩალხა, მოუქნივა წინაღმდგომთა, განადინა თავში ჩახა.

502 ნადი-ყულობა განაგდო, მან დაირქო თამაზ-ხანი: დაიმონა ყიზილბაშნი, ვითა მგელმან ცხვარნი, თხანი; განიმრავლნა ბეგლარ-ბეგნი, ყულ-ნოქარნი, უზბაშ-ხანი, გაიკეთა მეტად კარგი მან თოფხანა, ჯაბახანი.

503 რა თამაზ-ხან შაზ-თამაზსა ამისთანა საქმე უყო, იმისთანას ღალატითა ყელზე გარდააცვა გულყო; ორმო ბნელში ჩაგდებულსა თავი აღარ ამოუყო, ყოვლს ხელმწიფეს აცოდინა, თავი თვისი საცნაურ-ყო.

504 რუსეთს გაგზავნა დესპანი, სიტყვა მისწერა ასეთი: «ჩვენ თქვენის ტახტზედ დაჯდომით თვისის წყალობით გვცავს ღმერთი, მოკვდა შაჰ-თამაზ ყენი, მას შვილი დარჩა არც ერთი, სახელად ვირქვი თამაზ-ხან, მე დავიჭირე სპარსეთი.»

505 მას, თამაზ-ხანის დესპანსა, სახელად ერქო ხულუფა, მისცეს მას დიდი პატივი პეტრებუხს, კარგი ულუფა; იმან სცნა ვახტანგ მეფისა საქმე და განძრახულობა, ვინც უთხრა, კარგად ვერა ქნა იდუმალთ დამარხულობა.

506 ხულუფას უთხრეს: - ვახტანგ თქვა - «მე წავახდინო სუხავი, ის არის ჩემი ქვეყნისა დამწველი, ცეცხლით მხუხავი; შამახიაში ყუმბარა ვყარო მეხისებრ მქუხავი, თუ ღმერთმან ეგ კი მაღირსა, სხვა რა მაქვს შესაწუხავი!»

507 მეფე რომ გაღმით წაბრძანდა, ხულუფამ გზავნა ჩაფარი; მისწერა წიგნი თამაზ-ხანს, გაიმაგრეო საფარი, აწ ვახტანგ მეფემ საომრად აიღო ხმალი და ფარი. განძრახულობა არს მისი შამახიაზე ფარფარი.

508 თამაზ-ხანს ესმა, ეოცა, იქმნა მკბენელი ნეკისა, სუხავის ჯარი მან შექმნა, ვით ისომ ამაღეკისა, ჯერ შამახია დალაშქრა, ქვეყანა მოსპო ლეკისა. კვლავ ხმა ასმინა განჯასა ოსმალოს კართა რეკისა.

509 ერთს დღეს თამაზ-ხან თავის ჯარს მიუძღვა ესე ხერხითა, ათი-ათასი ათასთა განასრესინა ფეხითა; განჯის კარები დამუსრა ზალაყინისა ჯეხითა, თიფლისი ნებით დაცალეს, გავლეს ბეცებით, ხეხითა.

მ. თამაზ-ხანისაგან რუსთ ხმლმწიფის ფერთმაშალთან წიგნის მოწერა და თავისის ქვეყნების თხოვნა

510 თამაზ-ხან სოლალს მისწერა, ვის აქვნდა ამილბარობა: «თუ მეგობარი ბრძანდებით, ჩემზე არ გმართებსთ ძალობა; გარდმახდევინეთ სხვა რიგად, თუ რამ მემართოს ვალობა, თუ არა, ჩემის ქვეყნისა ხელმწიფემ მიყოს წყალობა.

511 სოლალს, დარუბანდს, არმოანს, თქვენ რა ხელი გაქვსთ ბაქოსა? დასაბაქველი მბაქველმან არც აგრე უნდა ბაქოსა; რადა ხნავთ, ანუ რად სთესავთ თქვენ ჩემსა სათამბაქოსა, ანუ ბაჟს, დავლას, რად იღებთ სადუქნეს, საქულბაქოსა!

512 თუ არ დაუთმოთ ერთმანერთს, ის ჩამოაგდებს მტრობასა; დასცალოთ, თქვენთვის მიბძანდეთ, ისი სჯობს მანდ მაგრობასა. მე რომე ვსინჯავ თქვენგნითა მაგ ჩემის ქვეყნის ჰყრობასა, მაგდენი ბოლო არა აქვს ჩემსა და თქვენს მოყვრობასა.»

513 მას ამილბარმა მისწერა: «თქვენ ჩემგნით ნუ გეწყინება, ვინემდის კარზე მივსწერდე, თქვენ ქენით ეს მოთმინება. რაც მე იქილამ მომესმის, თქვენ ჩემგნით მოგესმინება; მე სიხარულით დაგიცლი, თუმცა ხელმწიფემ ინება».

514 მალე მოვიდა კარიდამ ხელმწიფის გვამანსარია: «სოლალის ციხე მოშალეთ, დასცალეთ გაღმა მხარია». სანამდის თვითან ამილბარ ციხეს

არ დასცა ბარია, მანამდის დასაქცეველად ხელი ვერავინ გარია.

515 თამაზ-ხან თამაზ-ხანობა გარდირქო, მან ინაჯიშა, თამაზ-ხანისებრ სეფური შაზ-თამაზ ვერ ივარჯიშა; ნადი-ყულობის ძალითა სახელად ირქო ნადი-შა.ჯერ არცადა ჩანს სპარსეთში ნადი-შასთანა ფადიშა!

516 მან, ნადი-შამან ყენმან, შაზ-თამაზს ხნარცვი უთხარა; ხლმით შეაშინა თურქეთი, დაღისტანი და ბუხარა; რუსთ ხელმწიფესაც მოსწერა: - «გამეცა, ბაქოს ნუ ხარა». ინდოეთისა ხელმწიფე დადრკა, მას თავი უხარა!

517 ვახტანგს მეფეს მოუვიდა ამ ნადი-მას ჩაფარ-ელჩი, ებძანა, თუ: მობძანდიო, შენს ქვეყანას არას ვერჩი; მე გიჩვენო შენის მტრისა თავი შუვა განაჩეხი, დამიჯერე, არ დაკარგო. რაც მე ხელში ჩაგაჩეხი.

518 არ წავიდა, არ მიენდო, მისი ყმობაც ითაკილა, სიტყვა მისი მას გულს ეცა, თვალთა ქაცვი, ვით ასკილა; ვითა სმოდა პირველითგან, მით იხსენა, მითა კილა, თქვა: «მეც უნდა დამბორკილოს, ვით შაზ-თამაზ დაბორკილა.»

მა. რუსთაგან გაღმა მხრის დაცლა და მეფის ვახტანგის აშტარხანს გაბძანება

519 რუსთ დარუბანდი დასცალეს, ყიზლარისაკე არესა: მეფე ვახტანგცა მიბრძანდა აშტარხნის არე-მარესა, იქ უვარესად შეესწრა ამბავსა საწყინარესა, მაშინ თქვა: წუთო სოფელო, ფუ შენ და შენს მოყვარესა!

520 წყეულო, ცრუო, მაცდურო, ასე რად დამემტერეო? ცხრა რიგი ჭირი შემყარე, ერთსა არ დამაჯერეო; გულს მქონდა ხმალი გაჩრილი, აწ შუბიც დამაძგერეო. არც მამკალ, არც დამარჩინე, მატარე ზერე-ქვერეო.

521 მეფემ უბრძანა თავის შვილს: «შენ, შვილო ჩემო ბაქარო, ისმინე ჩემი ნათქვამი, ტკბილო, ვით თაფლო, შაქარო: ვეღარცად წავალ აქიდამ, ვიქნები, რადგან აქ ვარო, ჩვენს დაქცეულსა ოჯახზედ უნდა, რომ შენ ისარქარო.

522 არ ვიცი რაღაც ეტლზედა შევიქენ, დავიზადეო: მე ბევრს ვეცადე, არ

იქნა, აწ ახლა შენა სცადეო, ველარ შევიძელ მოწევა, დავბერდი, მშვილდი დავდეო, რაც უნდა წახდეს, გაკეთდეს, მე მას აღარას დავდეო.

523 რომელიც კახნი; ქართველნი ქართლიდამ გარდმოგვეოლია, ზოგს ქართლშივე ყავთ ცოლ-შვილი, ზოგს აქ შეურთავს ცოლია; ქართლურად მიეც ნება და რუსულად «დაი ოლია», როგორც უჯობდესთ, ისე ქნან, მითამ არც ერთი მყოლია.

524 მთხოენ და მივსცემ ვერავის, მე ვერ ვიტვირთავ ამასა: მე წაუბდინე ქვეყანა, შვილიც გაუცე მამასა? მე ღმერთი მიზამს რას კაის, ორმო უთხარო, ჭა მასა. სჯობს უჭმელობით სიკვდილი საყვედურითა ჭამასა!

525 მე ყველას დავსცემ დასტურსა, შევიქ თავიანთ ნებასა; ამას კი ვიტყვი რჩევითა, დაუგდებ ერთსა მცნებასა; კაცი ხომ ვერცად წაუა სიკვდილსა, ღვთის ბრძანებასა, მაგრამ ნურავინ შეიყრის თავისის ნებით სნებასა».

526 შვილმან შეკადრა მამასა: "შენ რა გაქვს აწ საჭმუნავი, რაზედ შექმნილხარ, არ ვიცი, შენის ცხოვრების მწუნავი? რა ახლა იცან საწუთრო დასაბამითგან მბრუნავი, მიბრძანე, მისი შემხები ვინ დარჩა გაუთხუნავი?!"

527 კაცი თავს ვერას გაუვა ცრუს საწუთროს მდურვასა, უნდა, რომ კაცმან გაუძლოს, ჭირს შეყრის ცხრასა, თუ რვასა. სჯობია ისევ მოლხენა წუხილსა, ჭმუნვა-ურვასა, გირჩევ, დაეხსენ მაგდენსა ცრემლსა და ოფლში ცურვასა.

528 ერთს მოგახსენებ რჩევასა, მაზე ნუ გამიწყრებითა: ისი სჯობს, მოსკოს წავიდეთ წყნარად, ნებივრად რებითა; იქივ ვიცხოვროთ, ვით უწინ ვსცხოვრებდით ჩვენის

კრებითა, ჯავრს დაივიწყებთ, ოდესაც ხელმწიფეს შეყრებითა.»

529 უბრძანა: «აღარ ვიქნებით როგორც ვიყავით ჩვენაო; მისთვის ვიმაღვი სირცხვილით, არ მინდა გამოჩენაო, მრავალის ცრემლის დენითა დავჰკარგე თვალთა ჩენაო, ასეთი სენი შემყრია, ძნელია გარდარჩენაო!»

530 წამაიჩოქეს ქართველთა, თავს წაიშინეს ხელია, იტირეს ბევრი მეფის წინ და ღვარეს ცრემლი ცხელია; შეკადრეს: რასთვის შექნილხარ ვით ველად მრბოლი ხელია, ბრძანებთ: «ვემალვი სოფელსა» - ეგე რა გასამხელია?

531 ჩვენ გაგვიშვია ქვეყანა თვრამეტ-ცხრამეტი წელია, სამსახურითა თქვენითა გვტკივა ზურგ და წელია, ნამსახურობის ჩვენისა ეგე რა სასყიდელია! თქვენ მანდ დაბრძანდით და ჩვენზედ ასე აიღე ხელია!

532 მეფემ უბრძანა ტირილით: «თქვენ მართალს ამბობთ ყველასა; გიმსახურიათ თქვენ ბევრი მშიერსა და შიშველასა, მაგრამ რას მიზამთ, ვეცადე მე ჩემის ქვეყნის შველასა, არ იქნა, რით-ღა გარდვიხდი მე თქვენსა სასყიდელასა?»

533 ვითხოვ, შემინდოთ, ჩემზედა თქვენ ჰქენით რაც საქნელია, ენით დაგლოცავ, მის მეტი სხვა რა მაქვს საქონელია? ღმერთმან მოგაგოსთ მუქაფა, ჩემგნით გარდახდა ძნელია, სადაც კრულ იყვნეთ მტერთაგან, მუნ ღმერთიმც თქვენი მხსნელია!

534 ერთი ამბავი მომესმა, მე გასაგონლად მენასა; დიდათ მერჩივნა სიკვდილი მე ცოცხალს იმის სმენასა. ამაზე ვსტირი, ცრემლითა ვავსებ ქვევრსა და მენასა, მე თქვენი სხვათა მიცემა ვერ ვათქმევინე ენასა!

535 რაცა ვსთქვი, ჯავრით ეგე მკლავს, მაჩივლებს, ეგ მატირებსა, წყეული წუთი-სოფელი, რაც არ მწადს, მას აპირებსა. არ ვიცი, როგორ გარდურჩე მჭვალს გულზე დანაჭირებსა, თუ არ მდომოდით, გაგცემდით, არ შევიყრიდით ჭირებსა!”

536 რა ეს ისმინეს ქართველთა, კვლავ უფრო შემოსძახესა, თავს იქით-აქეთ აწყვეტდენ, ახლიდენ ქვასა და ხესა; ჰკვირობდენ ჩვენი მჭვრეტელნი, მგონია, კიდევ გვძრახესა! მათ არ იცოდენ, თუ ჩვენა გავებით რა გვარს მახესა!

537 მეფემ გვიბრძანა: «ქართველნო, კაია, ნულარ სტირითა. თქვენ გაიგონეთ ყურითა, რაც მე მოგიტხრა პირითა: რაც საიდუმლო გსმენოდესთ, ხმა-მაღლა მას ნუ ჰყვირითა, ნურც თქვენ სწუხთ, ნურც მე

მაწუხებთ, გული მაქვს სავსე ჭირითა.

538 გულს ნუ იჩვილებთ, იყავით გულისა გამაგრებითა, ჩემს შვილს ბაქართან მიბძანდით ხელი-ერთ-პირად კრებითა; თქვენ ის წაგიძღვესთ საითაც, უკან მიყევით რებითა, მის უკითხავად წინა-წინ თქვენ ნურცად წაეჩრებითა!

539 ასრე მოგვითხრობს თარგმანსა ამ იგავის ხის მრგველია: არს მორჩილება საქები, ურჩება საძაგელია. მწყემსი უფთხილი სამწყსოსი ადვილად დამკარგველია, სამწყსოს უმწყემსოდ მავალთა შემჭამს ტურა და მელია.»

540 გამოესალმნენ მეფესა ქართველნი მუხლზედ ხვევითა, მდაბლა თაყვანის-ცემითა, ხელსა და ფერხზე მთხვევითა; წინ დაუყენეს ტბორენი ცხელის ცრემლისა ნთხევითა. იმათი თავის რახუნი ისმოდა ქვა და ხე ვითა.

541 წავიდნენ, ბაქარს შესჩვილეს: მეფემ რაღაც ქნა იჭვია, ნამსახურობის სანაცლოდ მოგვაგო ესე ნიჭია; აწ თქვენა ხედავთ თვალითა, რაც ჯილა თავთა გვირჭვია, სულ გამოგვყარა ქართველნი, დარჩა ათი-და ბიჭია.

542 აწ მამა-თქვენი თუმცა რომ ღრმად საქმის გამჩხრეკელია, წერილთა თარგმნით ვით როგორც იონე დამასკელია, მაგრამ ეს ავად იფიქრა, აქ გაიკეთა კელია. თვითან აქ დგების მარტოკა, ჩვენი შორს გამრეკელია.

543 ბაქარ თქვა: ეგ შემიტყვია მე თქვენგან უფრო ადრეო; ნუ მომიკვდების შვილები ლევან და ალექსანდრეო, ბევრი მიუთხარ მამა-ჩემს, ეგ საქმე რად იკადრეო? არ დამიჯერა, ავად ქნა აქ დგომა მან მეტადრეო!

544 ვერა ვნახე რა მაგისი ღრმად საქმე მინაწდომარე, რაზედაც მიდგა, არ დარჩა ის საქმე წაუხდომარე! მე შვილი ვარ და ეგ მამა, არა ვარ წინაღმდგომარე. მე მოსკოს წავალ, თქვენც მოხვალთ, ეგ იყოს აქა მჯდომარე!

545 გვიბრძანა: მალე წავიდეთ, არა სჯობს აქ გრძლად დგომაო, გზა წაგვიხდების, მოგვასწრობს, ახლოა შამადგომაო; ცარიცინამდის წყლით წასვლა მიგვაჩანს, ნავში ჯდომაო, ცარიცინს იქით მოსკომდი ეტლებ-

უნებით ხლდომაო.

546 ყოველმან კაცმან საგზაოდ შევექენით მომზადებანი, თავ-თავის საჯდომს ნავშიგან ნუზლთა და ბარგთა დებანი. ვსწუხდით მეფისა გაყრისთვის, გვწვევდა სახმილთა დებანი; ბევრმან დავსწყევლეთ მას დღესა ჩვენ ჩვენი დაბადებანი.

547 ჩვენ წავედით, იგ მუნ დადგა, საქმე მოხდა არეული: ათიოდე კაცი დარჩა, ხაბაზი თუ მზარეული; სხვა იმან ყმა არ ინდომა, არ მემკვიდრე, არ ეული. ვითა გოდოლთ მშენებელნი გავხდით ენა შარეულნი.

მზ. დავით გურამისშვილისაგან საწუთროს სოფლის სამდურავი

548 ნუ მიენდობი, საწუთრო მტყუვანი არს და უპირო! არ დაიჭირვის ხელშია, რაგინდ რომ ბჭალი უჭირო; დღეს რომე ლხინი მოგაგოს, ხვალ ვერ მოურჩე უჭირო, ამაღ სჯობს, ხორცი უვარჰყო, სულსა ულოცო, უწირო.

549 ნათობს და ბინდობს საწუთრო, ქცევადი მობრუნავია!.. წამს მყუდრო ქარი აქროლის, წუთზე დამუსრის ნავია; ყოველი ლხინი მუხთლისა კვლავ ისევ საჭმუნავია, ერთი დრო გრძლად არ შეგრჩების, კარგი სთქვა, გინა ავია.

550 ვიცნობ, მეც ვიყავ სოფელსა განცხრომასა და შვებასა; მიყვარდა, კარგად მიმაჩნდა, ვცდილობდი არ გაშვებასა. ახლა თქვენც ხედავთ აწ ჩემსა მის გამო პირქუშებასა, გული დაუწვავს სახმილით სულთქვნასა და უშებასა.

551 მოკლეა ესე სოფელი, კაცს არ შერჩების წამ ერთო, რაც მომებოძა თავიდგან, ბოლო-ჟამ ისევ წამერთო! მან დამიკვანდა მუხთალმა, მე რაცა მეხვეწა-მერთო, მის გამო სევდით მე გული, ვით შეშა, ცეცხლზე წამერთო.

552 წყეულმან, ცრუმან, მაცდურმან ფეხთ ქვეშ ილინჭა მომიგო: პირველად მოყვრად მეჩვენა, ტკბილი რამ სიტყვა მომიგო: გამეთამაშა, მაცდინა, საცხოვრებელი მომიგო, რა წამახდინა, გამკიცხა: «რად ჰქენო», ნიშნიც მომიგო!

553 ამაღ ვემდური საწუთროს, თორემ სხვა რა მაქვს სადაო?სად მომიყვანა სად მყოფი, კიდევ მივყევარ სადაო! მამა, დედა, ძმა, თვალითა ველარა მხედავს ა დაო, ძეთა და ასულთაგანაც გამხადა უღირსადაო.

554 მე საწუთრომან მიმილო, რაც საბადისი მეზადა, მისგან დარწყმული მახენი თავსა ზე გარდმომეზა და. ორ-გზით კრულ შემქნა მტერთაგან, ხელთა საბელი მეზადა, მით ვსტირ, თვალთ ცრემლი მიზნელებს, დღენი მჩანს მე ღამეზადა!

555 მშვილდს მომიწივა მუხთაღმა, ისარი გულში მამასო, არ მომცა მე, არც ასული, არვინ მიძახის «მამასო», მან დამიჩაგრა გონეზა და მტერი თავსა მამასო, დავჯექ და ლექსვა დავიწყე, ვსთქვი თუ, ვიშვილებ ამასო.

556 ამაზედ არის ჩემი და ცრუის საწუთროს ჩხუზია, სად კაცს არ უნდა, წარიყვანს, ყელზე საბელი უზია; მისთვის ვსტირ ცხელის ცრემლითა, სველი მაქვს კალთა- უზია. მე მსურდა, ერთი არ მომცა; ვის არ სურს, მისცა ტყუზია.

557 სამ-ოთხ რიგად მუხანათმან გულს ლახვარი მამაღერა, სულ მატირა ჩემი დღენი, არაოდეს არ მამღერა. ვით ბოლოკი მქნა ავრეზი, ამაჩოყა, ამაღერა, თესლ-აშრეტით გამახმო და უნაყოფოდ დამაზერა.

558 შემქნა უშრტო, უნაყოფო, ვით ხმელის ხისა გაღია;გულს დამასვა სამჭედურად ლახვრად სევდის საგაღია; ზდიან ცრემლნი თვალთა ჩემთა, სწვავს, ვით თევზთა საგაღია. ასე მიჩანს სრა სამყოფლად, ვითა მფრინველსა გაღია.

559 ორგემაგე არს საწუთრო: ხან ნოტიობს, ხან კი გვალავს; დღეს რომ კარგი წინ გიმძღვაროს, უკან მოგადევნებს ხვალ ავს. ნუ ენდობი, მოგატყუებს, ისარს ისვრის, მშვილდს კი მაღავს; მას დავნატრი, ვინცა სწორედ სვლად საწუთროს გზას გაჰკვალავს.

560 ორს მიაგებს კაცს საწუთრო, არა ერთსა დანაჯერებს: ხან მოაწყენს, აატირებს, ხან მოალხენს, ან ამღერებს,ერთნაირად განატაროს, ასე არვის დანაზერებს; ვით უქმნია მიწა ჭურჭლად, ისევ მიწად განამტვერებს.

561 მიდის-მოდის ეს სოფელი, ქარ-ტეხილთა ზღვისებრ ღელავს! უკან დასდევს დრო და ჟამი, მის ნაქსელავს ქსოვს და სთელავს. ის მჭლე კაცი ცელს რას აქნევს, რასა სთიბავს, რასა სცელავს? ამაღ ვსწუნობ საწუთროსა, სულ ბნელია, რასაც ელავს.

562 ამისთვისა ვარ ფაციცად, ვითა თავს მტერ დანასხამი, მისის ცეცხლით გული ჩემი ვალს ჭირის-ოფლ დანასხამი. მოწყვეტილა მოსაგრილად წყლურზე წყალი დანასხამი; გული ასე დაუკუწავს, ვით გალესილს დანას ხამი.

563 ნაღვლით დღენი შემიმოკლდა, აღარა მაქვს, დამელია; ყველა მწარედ გარდამექცა, რაც რამ ტკბილად დამელია. მძორთა ჩემთა შესაჭმელად მზას არს ტურა და მელია, აწ წამოვალ მეც თქვენთანა, სად ძმა მიცდი, და მელია.

564 ვით თავს მივსცე მოსვენება, ვით მივაგო ამო მბროლსა? სასიკვდილოდ მივსწურვილვარ, ყელში სული ამობოლსა. ახალდაბას ნულარ ხარო, მეძახიან, ამო ბოლსა. აწ რომ მე იქ წამიყვანონ, ვინ გამიზრდის ამ ბოლსა?

565 მითხარ, მტერო, დავის თხოვნით დავითისგან მოიგე რა? რად უყვედრე უშობელსა? ბერწობ, ვერა მოიგე-რა. იმას შვილად ვერვინა სჯობს, დავით ვინც ძედ მოიგერა, ვინც გამოთქვა, ის იშვილა, მტერი იმით მოიგერა.

566 მე რაც ვშობე, შვილად ვსჯერვარ, ეს თუ მზრდელმან გამიზარდა, ვზრდი მომღერლად, მე თუ ჩემი სიმღერა არ გამიზარდა. თუმცა ენა გასარეკლდა, გული მისთვის გამიზარდა, მაგრამ მეფეთ სამსახურით ეს საზრდელად გამიზარდა.

მგ. მეფის ვახტანგის ამიერ სოფლით მიცვლა და ქართველთ თავადთა და აზნაურთ რუსთ ხელმწიფის სამსახურში განწესება

567 აქ ნახეთ წუთის სოფლისა, ცრუ, მატყუარა, ფლიდისა, მისგან სიბნელე ნათლისა, ზედან გარდაკვრა ბინდისა! ყმანი ვიყვენით კეთილნი მის ცხებულისა დიდისა, გვწყალობდის, უხვად გვამღევდის, სწავლით

შვილურებ გვზრდიდისა.

568 მას მოგვაშორა მუხთალმან, გზა დაგვიბნელა სავალი, სად რა გვემოვნა მუდრეგად, სარგებლით გვთხოვა სავალი! რაც მან მოიღო, არ ითქმის ჩვენს თავზე გარდასავალი, თუ გეტყვი, მწარედ გულს დამწვავ, შემხუხავ, შემტუსავ ალი!

569 ვაი, რა ბოძი წაიქცა, სახლ-კარი თავს დაგვექცაო! ლხინი, შვება და სიამე სულ ჭირად გარდაგვექცაო, ჩვენ ყმანი დავრჩით, პატრონი წავიდა, შორს გაგვექცაო. გაფთხილდი, შენც არ დაგვექცე, ღვთის მაცა, მაგრა დექცაო!

570 მეფე მოგვიკვდა, ვიქმენით ჩვენ მწარედ ოხერ-ტიალი! მით დაგვიბნელდა საწუთროს შუქთა ბრწყინვა და ჭყრტიალი; მოგვწყდა წელ-გული, შევექენით, ვით უმხროდ ჩიტმან, ფრტიალი, დავიწყეთ, ვითა წიწილთა უკრუხობითა, წკრტიალი.

571 მის დროს რუსთა თქვეს: ქართველნო, ეს თქვენცა გაგეგონება, თვით ქრისტე ბრძანებს: «ძნელია ორთა უფალთა მონება», - იწამეთ ერთი უფალი, თუმცა გენებოსთ ცხოვნება, ან წადით, ანუ დადექით, თავს ნუ მიეცით ღონება.

572 - ჩვენ ოც წელს იქით სტუმარსა ვერ უზამთ თავაზასაო, შემოგვეწევის თუ არას, მუდამ ვერ ვაჭმევთ მზასაო, თუ რომ დასდგებით, ჩვენ თქვენთვის მოვმზადებთ კარგს მაზასაო; თუ არ დასდგებით, დრო არის მიბრძანდებოდეთ გზასაო.

573 ქართველნი სცდენ და გატეხეს მეფის ვახტანგის მცნებაო: წინ წაუარეს ბაქარსა, საქმე ქნეს თავის ნებაო. სწორეთ იმ გზაზედ წავიდნენ, საითაც იყო სნებაო. არავინ უწყის, მუნითგან ცოცხალი ვინ იხსნებაო!

574 იფიცეს კახთა, ქართველთა: ჩვენში არ იყოს შურია, ჩვენ სულ დიდთა და პატარათ: ცხოვრება გვაქვნიდეს ძმურია;დავსდგეთ, თუ სადმე წავიდეთ, ერთად ვიძებნოთ პურია. მეც გავერივე, მეკეთა, რაკი მას მოვკარ ყურია.

575 რა იგი ფიცი გარდასწყდა, გულში არ ქონა შურისა, ხელმწიფეს არზა

მიართვეს: ჩვენ თქვენი ყმოზა გვსურისა; ლაშქარში წასვლა გვებძანოს, დრო არის სამსახურისა! ხელმწიფეს ესმა, იამა, ბრძანა მოგდება ყურისა.

576 თავის ვეზირებს უბრძანა, საყმო გარიგდეს მათიო: თავადთა ოც-და-ათი და აზნაურთათვის ათიო; თუ არ აღსრულდენ, კიდევ ათ-ათი მაზე სართიო, მიეცით თანასწორადა, არა იყოს რა ხლათიო.

577 შურსა რა ესმა სისწორე, ერთობა მან იწყინაო; რკინა რბილი და ფოლადი, თქვა, განასწორა ვინაო? მართებელთანა დაგვჩხუბა, ავ რიგად შეგვასმინაო. ათ-ათი ისევ მოგვიჭრეს, სხვა კი მოგვიგდეს წინაო.

578 შური უვარყო, ვისაც რომ ჭკვა ქონდა ნატამალია, შეჯდა და გარდაეხვეწა. იხმარა ცხენი მალაია. მე მყვანდა ცუდი ჯაგლაგი, მით ვერცად დავემალაია, გაჯავრებული მომიხდა, გარდმომიჭირა ხმალია.

579 შურმან დაჩაგრა და მოკვდა ყაფლანისშვილი ტეტია, შურმან ციციშვილს ადამას დაარტყა თავში კეტია; დაშავებული მეც შურით დავიარები ხეტია; დამბნელებია გონება, თავზე მეხვევის რეტია.

580 შურმან მე დიდათ დამკოდა, ხმალი შემომკრა მისრისა, მსხვილს შვილებს ყელი დამიჭრა, წვრილები ფეხით მისრისა; ცეცხლით დამიწო სახლ-კარი, ვამე, ჯავრი მკლავს მის სრისა! ვით აღლესილი ლახვარი, მით სევდა გულსა მისრისა.

581 მას მეშურნესა პირველად არა აქვნდა-რა ძალები, გამოაჩინა ბოლოს დროს ფარული დანაკრძალები; გვიმტყუვნა, ხორცი თვით ჭამა, ჩვენ მოგვიყარა ძვალები, ხე ვარჯოვანი დაგვახმო, აყოვა ნაკუნძალები.

582 განაბოროტა კეთილი შურმან, აუბა თვალები;

წინა აღუძღვა ბრმა ბრმათა, არივა გზა და კვალები. დაბენძლა, დაარიოშა, ოქროს მორივა რვალები; გარდახდევინოს უფალმან, რაც ჩემი ედვას ვალები!

583 ვით თხასა ცხვარი, მივენდევ უპიროს, მოღალატესა. წამიძღვა, სამჭმო მიჩვენა, თავს წამაყენა ფლატესა. მითხრა, თუ: აგერ საფოთლი, კარგია, ვინც იქ გახტესა; თვით გახტა, მე შიგ ჩამაგდო, ჰგავს ეშმაკობით ანტესა.

584 შევსცდი და მწყემსსა წაუველ, გაუდექ მრუდათ პოვნასა, აწ დავჰკარგულვარ თავათვის, აღარ მოველი პოვნასა. უძღებებამან რა მიყო, ხედავთ ამ ჩემსა შოვნასა! სიმსუქნისათვის დავიკვლი, ძაღლნი შესჭამენ ქონასა.

585 ავად მომიხდა უმხროდა გაფრენა, ქმნა ნავარდისა! სად ამოსული ხნარცვითა კიდევ მეორედ ვარდისა; ვაიმე, მამა-დედისა, ძმის დამკარგავი ვარ, დისა, ველარ მნახავი მოყვრისა, ტან ლერწამ, პირად ვარდისა.

586 ჩვენი გითხრა სამსახური, სხვა რა გვექნა ამის მეტი: ათას-შვიდას-ოც-და-ცხრამეტს ხოთინის კარს ვთხლიშეთ კეტი, ორმოც-და-ორს ფინდრილავანს ცეცხლით გამოვბუგეთ შვეტი. ორმოც-ჩვიდმეტს ბრუსის კოროლს შეურყივეთ ტახტის სვეტი.

587 ორმოც-თვრამეტს ბრუსმან დაგვკრა, თავსა დაგვახვივა რეტი, მე ჩემს ძმებსა დამაშორა, ლუწისაგან დავრჩი კენტი. მალდებურხის ციხეშიგან დამსვა კარებ-დანაკლეტი. მუნით ვიხსენ, შინ წამოველ, ქერი ვხან და ყანა, ფეტი.

588 ფეტვი ბევრი მოვიყვანე, მაგრამ ვერა ვშჭამე მჭადი. მე მომიტხრეს: მანდედამე ახლა ადექ, სხვაგან წადი. ძალ-უნებრივ წამიყვანეს, სადაც არა ვიყავ მწადი. ვამე ტკბილო სიცოცხლეო, რომ შენ ასე გამიმწარდი!

წიგნი ბ

მდ. სიმღერა დავით გურამისშვილისა, ტყვეობიდამ გამოსვლის დროს დავითის შესხმა

1 ვინც რომე სახლში შემიშვა, გამათბო, გამამშუშაო, დამიდგა კარგი სადილი, წინ ღვინით სავსე შუშაო, მან შემიკვეთა: იმღერე, დავით, ის «ჩემო ყურშაო». კვლავ შენ მე რასაც შემიკვეთ, ვიქნები შენი მუშაო.

2 ამაღ მე ესრეთ შევაწყევ ქება დავითის შესხმითა, ესე შაირი ბოლო-ერთ ერთმანერთზედა შესხმითა; «ჩემო ყურშაოს» სანაცლოდ ჩახრუხაული ეს ხმითა მიუთხარ, გამხიარულდენ ღვინისა თასებზე სხმითა. მე. ოდეს

დავით გურამისშვილი კისტრინის ომში ცხენითურთ ლიაში დაეფლა.
იმის მონასიბად ღვთის-მშობლის შესხმა

1 ჩემ საყვარლის მომყვანელო ძედ, მარიამ ქალო, სახით ოქროს
სასანთლეო, ლამპარ განუმქრალო,

ზმირინ-გუნდრუკთ საკმეველო, საყნოსელად ალო, ქალწულთ
გვირგვინთ სამკაულო, თავ-ჯიღოანთ ალო, უსასყიდლო მარგალიტო,
ძვირ ფასისა თვალო, ანთრაკ-ალმას-საფირონო, იაგუნდო-ლალო,
ცხოვრების წყლის იათულო, ოქროვ, არა რვალო, მასვი წყალი და
მაპკურე, ცოცხალ-მკვდარი ვალო.

2 ზეცად გესავ, ერთო ღმერთო, ქვეყნად ერთ უფალო, ყოვლად წმინდავ
ღვთის-მშობელო, დიდო დედოფალო, ცოდვის ლიას უკუვარდი, ღრმად
შიგ დავეფალო, თუ შენ მე არ აღმომიყვან, ძნელად აღმოვალო! თაყვანსა
გცემ, გეაჯები, ვითხოვ, შემიწყნარო, მიმკვდარებულს მამაშველო
უკვდავების წყარო; მასვა, მკვდარი განმაცოცხლო, შენს ძეს შემამყარო,
ვით წესია საყვარლისა, ტრფიალს შემაყვარო, მავნე-მაცდურს განმარიდე,
ძელო, ქრისტეს ჯვარო! ჩემი ცრემლი ზედ იდინე ცხოვრების წყლის
ღარო, გაუფთხილდი, ცუდ-უბრალოდ არცად დამიღვარო, დავითს წინ
ძღვნად წარუმძღვარე, ღვთის ძღვენთ წინამძღვარო!

ნგ. ოდეს დავით გურამისშვილი ბრუსიაში დატყოვდა და, თუ რამ
აქვნდა თავისი საცხოვრებელი, ისიც დაეკარგა, იმისთვის ტირილი

ვითა ცხოვარი გზა შეცდომილი გელთ წარსატაცად ფარეხთა გარე, ეგრეთ
შენ, თაო, ხარ გახდომილი, ასეთი საქმე მე მოგიგვარე! გავხდი გლახაკი
და დავრდომილი, თუმცა საწუთროს მოვიანგარე; ვარ ცარიალზე მე
დაჯდომილი, საუნჯისაგან კარს გარეთ მდგარე. დავჰკარგე იგი ოქროს
ბეჭედი, რომლით ნიშნულ არს ჩემი შვებადი, აწ მექცევინ ვანი გებადი
მე საუკუნო განსვენებადი. სიზმრად ვიხილე, კარს გარეთ ვრეკდი,
ქორწილში შესვლად შიგნით ვიწვედი, ქრისტევ, მიბოძე ასეთი ბედი,
შენსა მას ქორწილს მეცა მიწვევდი! მტერმან განმძარცვა მე შესამკელი,
ტანთ საქორწინე შესამოსელი, ვა, თუ მით ვიქნა გარეთ მრეკელი,

ქორწილსა შინა ვეღარ შემსვლელი! შენ ხარ, უფალო, აწ ჩემი მშველი, ქრისტევ, შემმოსე მადლით შიშველი, პეტრე და პავლე, სამოთხის მცველი, ნუ მექნებიან კართა დამხშველი! ნუ გძინავს, სულო, აწ განიღვიძე, რომ არ შეიქნა ლამპარ-შრეტილი, შუაღამისას მოვიდეს სიძე. გარეთ არ დარჩე კარ-დაკლექილი. ნუ ხარ სულელი, ზარმაც-უდები, არ დაგეკარგოს ქრისტეს ქორწილი, ნუმცა იქნები წილდაუდები, საინახისა არ ირგო წილი. ვამე, ცოდვილსა და უბადრუკსა, მე ვინ მაღირსებს ასეთს მაზმანსა, რომ დამიგრეხდეს სანთლის პატრუქსა, ან ზეთს მისხემდეს ჩემს მქრალს ბაზმანსა! ვარ მე მტერთაგან მწარედ გაცრცვილი, ტანთ საქორწინე საცმელთ ხეული; სულ დამკარგვია ზეთი და ცვილი და საკერასე გორგლად ხვეული. ქრისტევ, განმკურნე ბრმა-ყრუ-საპყარი, რომ მე აგინთო ბაზმა-ლამპარი. მომეც ლოცვაში თვალთ ცრემლთ წანწკარი, რომ შენ განმიღო ქორწილთა კარი! მომეც ლოცვაში თვალთ ცრემლთ წანწკარი, რომ შენ განმიღო ქორწილთა კარი! რომ შენ განმიღო ქორწილთა კარი!

ნთ. სიმღერა დავითისა: ზუბოვკა რომელ არს რუსულად ამისი ხმა: კაზაკ დუშა პრავდივია.

1 ზუბოვკი დამ მომავალმან ვნახე ერთი ქალი, მეტად ტურფა, შვენნიერი, მაზე დამრჩა თვალი. შავ თვალ-წარბას, პირად თეთრსა ასხდა შავი ხალი, მისმან ეშხმან დაცამლეწა, შემიმუსრა ძვალი.

2 ვკითხე: მზეო, სიდამ მოხვალ, ხარ სად წამავალი? გეაჯები, მაცოდინე შენი გზა და კვალი; შენთვის გული ქვათ გარდმექცა, გახდა, ვით კლდე სალი. მასხი წყალი, დამიშრიტე, მე შენი მწვავს ალი.

3 ხმა გამომცა, გაგულისდა, სიტყვა მითხრა ავი: «ავო კაცო, ვით გაბედე, შენ მე მთხოვე თავი? ბულბულთ ნაცვლად ვარდ-კოკობმან რად დაგისვა ყვავი!» მით ავსტირდი, ცრემლი ვღვარე ზღვათა შესართავი.

4 ასე მითხრა: «ჩამომეხსენ, გამეცალე, მარი, არ მინდიხარ, არ მიყვარხარ, სხვა მყავს კარგი მყვარი, - შენგან თვალად უკეთესი, ვაჟი-კაცი, ქმარი». რა ეს მესმა, ჯავრით ცხვირსა წამედინა ძმარი.

5 მითხრა: «შენგნით ნუმცა მსმია სიტყვა მაგის მეტი». აილო და დამიშინა თავში დიდი კეტი. დავრეცრეცდი, გარდავიქეც, დამეხვია რეტი; შავებრალდი, თავს დამადგა, ვით ბნელს, ნათლის სვეტი.

6 რა მოვბრუნდი, დაიხარა, ხელს მომკიდა ხელი; ამაყენა, ასე მითხრა: «რად შექნილხარ ხელი?» მე მიუთხარ: შენთვის გავხდი ასე ჭკვაზე თხელი, შენ რომ მწუნობ, მით მედების გულსა ცეცხლი ცხელი!

7 მერმე ტკბილად დამიყოვა, კიდეც გამიცინა; ასე მითხრა: «აქ ნუ ვსხედვართ, გვნახოს არავინა.

ახლა ავდგეთ, ჩვენ წავიდეთ თავთავისთვის შინა; კულავ სადმე ამოივლი, მე დაგხვდები წინა».

8 სად წავიდა, ვერა ვნახე ჩემი საყვარელი, მან დამიგდო საიმედო სიტყვა სახარელი. მე მის მონას ნუმც ამხდია მისგან საფარველი! სად მიჭირდეს, მამეშველოს, სხვას აღარას ველი.

9 დამპირდა, თქვა: «კიდეც მოვალ», აწ მე იმას ველი: მისთვის ვსტირი, ცრემლითა მაქვს უბე, კალთა სველი. სიკვდილის დროს მე მის მეტი არავინ მყავს მშველი, მან გამიღოს სამყოფისა კარი შესასვლელი.

10 იმ ჩემისა საყვარლისა სამსახური მსურსა,

აჰა, მისთვის გამიჯნურდა, გული მისთვის ხურსა. იმედი მაქვს, რასაცა ვსთხოვ, მომცემს, არა შურსა, უკვდავების წყალს მიბოძებს, ცხოვრებისა პურსა.

11 ღვთისგან ვითხოვ, არ გამყაროს მე მის სიყვარულსა, სხვას უკეთესს ვის ვიშოვნი სილამაზით სრულსა? ჩემის სიყვარულისათვის სცემეს ხელშეკრულსა, სახით ვხედავ ჩემთვის მკვდარსა სისხლით გაბასრულსა.

12 აწ შენ, ჩემო საყვარელო, იმყოფები სადა? ქვეყნად შენგან უკეთესი მე არავინ მყვანდა. ქვესკნელსა ვარ, ვერა გხედავ, მეგულვები ცადა; გეაჯები, ნუ გამწირავ, წამიყვანე მანდა! ქვესკნელსა ვარ, ვერა გხედავ, მეგულვები ცადა; გეაჯები, ნუ გამწირავ, წამიყვანე მანდა! გეაჯები, ნუ გამწირავ, წამიყვანე მანდა!

დბ. დინარი «პატარა ქალო თინაო» -ს სანაცვლოდ სამღერალი

1 ვაქოთ, ვადიდოთ ვინაო? - ღმერთი მაღალთა შინაო, ვინცა შეამკო ქვეყანა, ღამე დღედ განაბრწყინაო: ზღვით, ხმელით, ხითურთ, ბალახით მთა-ბორცვი აღმოფინაო, ყოველი ნივთისაგანი მაშიგან განაჩინაო; ჩვენ, კაცი, მიწა და წყალი შეგვზილა, აღგვადგინაო, მოგვცა სიბრძნე და დაგვიდვა ქმნული ყოველი წინაო. ჩვენც გვმართებს მსხვერპლი შევსწიროთ, - დავით თქვა - იმისთვისაო.

2 აქე, ადიდე შენაო, ვინცა შენ აღგაშენაო, შენ - შავი მიწა, ტალახი - რომ აგრე დაგაშენაო. ჩაგიდგა სული ცხოველი, დაგაწყებინა ქშენაო, გალაპარაკა, გასმინა, მოგცა პირი და ენაო; დღე გაგითენა ნათელი, გიბოძა თვალში ჩენაო, ნდომა ცოლ-ქმრობის სურვილით, საჭმელ-სასმელით რჩენაო: მას ღმერთსა მსხვერპლი შესწირე, დავითმა მოგახსენაო. ნდომა ცოლ-ქმრობის სურვილით საჭმელ-სასმელით რჩენაო, მას ღმერთსა მსხვერპლი შესწირე, დავითმა მოგახსენაო, მას ღმერთსა მსხვერპლი შესწირე, დავითმა მოგახსენაო.

1 მეფეო, ღმერთმან ნუ მოგცეს წუხილი, ჭმუნვა, ვიშობა|. ნუ მოგიშალოს ნადიმი, მუდამ დღეთ სულ მეჯლიშობა|; ლაშქარი მოგცეს ურიცხვი, არ ჰქონდეს ანგარიშობა|, მან მოგახმაროს, სად გინდეს, ვინც დღეს ქალწულთგან ი| შობა|.

2. |მოგვნი|ქა ღმერთმან ძე თვისი და იშვა დღეს უშობელი, რ|ქვა ბი|ნდის ფერად მცნობელნო, მიცანით მე უცნობელი! ა|ბა გა|შინჯეთ ვარსკვლავით, მოგვნთა სცნეს რა საცნობელი, ში|შობა| ხელის წერილთა განაგდეს გამამპჭობელი. ერთს დღეს აღდგომაც იყო და ხარებობაცა: დიაღაც ციოდა მოსკოს და იმის მონასიბათ თქმული

1 მოსკოს ქალაქს მზეს ვე|ლოდი|თ და ვერც გნახეთ აქ |სუ დარო!| სოლ|ად დგომა| გვირჩვენია, აქ სიცოცხლე გვაქვს |უდარო|; კა|პას ქა|რსა მჭვალი|ეკრას, რას გვიშველი, ვთქვათ, სუ დარო, შენ გაჰკურნე მწუ|ხარება| ადგომავ, და ქვაგ-სუდარო!

ერთმა ქართველმან თავადის-შვილმა მოსკოს ქორწილი ქნა და ცოტად მდადს პურის საჭმელთ დაუგვიანდა; აგრევე მანამდის ქორწილს

იქმოდა, ორს დაბალს აზნაურთან იდგა ფსონათა და იმათზე მეტსა ხარჯევდა. იმის მონასიბათ თქმული. დალა|მდა, დი|ლა გათენდა, მდადს პური არ უჭამია, |ეჯიბი|ს პირი გახსენით, ხელზედ აღირსეთ ნამია; იქორწილი|ანს კაცთანა დახარჯის თვალის წამია: ეგ მეც არ |მეფე|რებოდა, რაც მაგას დაუწამია. ერთს დღეს ბატონებმა დავით გურამისშვილის ხალათის ბოძება განიძრახეს, იმის მონასიბად თქმული. სიუხვის კო|კა ბა|ტონსა წინ უდგას, ვითა კულადა, იქ უდი|ს მოწყალეებანი ღარიბთა გასაკურნადა; |ახალ უხი|ლავს, ძველთ მცმელთა გულს არ გაუხდის წყლურადა. აქ ათი ბი|ჭი ვახლავართ, მარტო მე გულნაკლულადა!

ამიგანა ზმიანი

1. აწ ზმობს მლე|ქსელი; მზა|სა ვარ, ცხელი| |მაქო| მწვადები, დარბაზს წაიღით. მე|ფე იქ არი, სადაც ტახტ|ზედა, ზის დედოფალი მორთულიჯიღით, მას ტიკი|ს ღვინო წინ უ|დგი მი|ნით, |მას რა| სვამს მეფე, დაიწყებს ღიღინთ, ასწევს ფეხებსა, შეყოფს და გაყოფს, გულზედ მიიკრავს ორისავ მჯიღით.

2. ცოცხალნი შობენ მკვდართა, და მკვდარნი ცოცხალთა ბადებენ! ამას არ ავხსნი, სანამდის მე სოფელს არ მიქადებენ; ასე თქმისათვის მსმენელნი რად დანაშაულს მადებენ? თვითანაც მალე ახსნიან, თუმცა რომ მაიწადებენ.

სიმღერა რომელ არს რუსულად ამისი ხმა: ულექტელა ზაზულინკო ჩერეს დუბინუ

1. ვსთქვათ, რაც ვარდმან თავის თავზედ| ქნა საქმე ავი: შეიძულა მან ბულბული: |იყვარა ყვავი. 2. ბულბულმან სცნა, ბაღს შემოსწყრა, |მთად ქნა ნავარდი, ასკილზედა დაიბუდა, |განაგდო ვარდი.

3. ვარდმან უთხრა: მე, ბულბულო, |აკი გიყვარდი; რატომ აგრე განმემორე, |ხომ არ გიყარდი? 4. ბულბულმან ჰრქვა: ვარდო თუმცა |გაქვს კარგი ფერი, ჩემთვის იყავ უფერული, |არ შემიფერი, 5. შენი კარგი სილამაზე |არს ჩემთვის ურგი, გულს საკონლად რომ მიგიკრი, |მაქცივი

ზურგი; 6. საკოცნელად მოხვეულსა |მარიდი პირი, სხვას ახარი შეხვევნითა, |მე კი მატირი. 7. მე გაჭმევდი, მე გასმევდი, მე გაცმევდი ტანთ, შენ დახარბდი მცირეს ძღვენთა| სხვისგან მონატანთ. 8. მე ესე მკლავს, მით ლახვარი |გულს გამიყარე; ჩემგან თვალად უვარესი |შენ შეიყვარე. 9. რაც მოგიტხარ, მით წამიხდა |მე შენზედ გული, შენს საცოლქრმოდ მე სურვილი |მაქვს დაკარგული. 10. აწ მე წავალ, დავიკარგვი, |ალარ მინდიხარ, წადი მასთან, განისვენე, |მყვარი ვისიც ხარ.

11. რადგან ასე მომიგვარე |მე შენს შესართავს, ის თუ გინდა, ქრმად შეირთევ, |ნება დამირთავს. 12. ფუ შენ ცრუო საწუთროო, |ხარ არაფერი! ვარდს ყვავს შერთავ, ასკილს ბულბულს, |არს რა საფერი?

წიგნი გ

დთ. გოდება დავითისა, საწუთროს სოფლის გამო ტირილი

1.გული ღონდება, ვიწყო გოდება: ვაი საწუთრო, ცრუო სოფელო! ბორგნა-ბოდება, რაც მაგონდება: ვაი საწუთრო, ცრუო სოფელო! სული მშორდება, ხორცი მშორდება: ვაი საწუთრო, ცრუო სოფელო! რად მშვა დედამან, შავმან ბედამან,ვაი საწუთრო, ცრუო სოფელო! 2.გამზარდა ჭირით, ძუძუთ და პირით*, სხვას მიმცა ქირით, ფასითა ძვირით, ბევრჯელ მატირით მუცლისა მშივრით, მაშინვე გიცან, რაც შიგან გიძცან! 3.რასაც ჟამ გნახე, ვსცან შენი სახე, შენ ჩემთვის საფრხე დაგერწყო მახე; თავს ვიეც ქვა-ხე და შემოვსძახე, მოვყევ ტირილსა, კივილ-ყვირილსა! 4.ხარ სატირალი, არ საცინარი: ხარ საჭირალი, არ სალხინარი, გაქვს საწყინარი ჩანადინარი, მოსულხარ ქურდად, მატყუებ ცუდად! 5.ვინც შენ მოგენდოს და არ დაგხედოს, - ვიტყვი, უბედოს, უმამ-უდედოს; სწავლა-უხვედროს, გარდაუხედოს, - წაიყვან მრუდად, არ ნათლად, ბუნდად!

6.მე ამაღ ვსტირი, არა გაქვს პირი, შემაქენ ჭირი, საქმე საჭირი. მე შენგნით მწირი, ვარ განაწირი, რაზომც ანათობ, სულ მუხანათობ.

7.ხარ სამაგელი, არად სარგელი, დასაკარგელი,გარდასაგელი, კარგს არას გელი, ცხვარსა მჭამ მგელი, მიძმობ თუ მიდობ, მაინც არ მინდობ! 8.ამად

გემდური, ვარ უბედური. მიდგი საცდური, მქენ უწმინდური; მაქვს თავხედური მე საყვედური, რაც რომ მაჭამე, სულ ჩამაშხამე. 9.მაცინ-მატირებ, მალხინ-მაჭირვებ, ნათელს მაბირებ, ბნელს მიმადირებ: რასაც აპირებ, ვერ გამაკვირებ,

* ყოველ ტაეპს მოსდევს მოძახილი (ვაი საწუთრო...), რომელსაც აღარ ვიმეორებთ წუთო და უნდო, არ მართალ, მრუდო!

10. ამად შემძულდი, ყოფილხარ ცუდი, მტყუანი, მრუდი, მპარავი, ქურდი; ვისაც შენ უნდი, ყელს ამეს ხუნდი, ზურგთა ჰკიდია ტვირთი დიდია. 11. გული არ მაგრობს, ამაზე ჩაგრობს, მზე-მთვარე ბადრობს, დარი კი ავდრობს: ყინვა ხორცს მაზრობს, სიცხე სულს მაძრობს, სული და ხორცი ორივე დახოცი! 12. მე ამად ვჰყვივი, ვჰყვირი და ვჰკვივი, ვერ განვარკვივი შენი კივკვივი: თბილი და ცივი ორივე მტკივი, საით გავიქცე, რომ არ წავიქცე?!

13. დამივსე ვანი, კარავ-სევანი, ბალთ ხეივანი, გარს გალავანი, დედ-მამა, ძმანი, გამყარე დანი, საცა რომ შამქენ, მუნ აღარა მქენ! 14. როცა დავკაცდი, ჰკვას მაშინ შავსცდი, ლამაზს ქალს შავხვდი, მიჯნურად გავხდი, ამაზე წავხდი, მცნებას გარდავხდი, როგორც ვიგემე, ეგრეთ ვიგემე! 15. ამასა ვსჩივი, ვერ განვარჩივი, რაც შენ მირჩივი, მე მივიჩნივი. ზედ დამაჩნივი, რაც დამაჩვივი, თუ მაჭმევ ტკბილთა, ჩამამტვრევ კბილთა. 16. მაჭამე მწარე, გზა სწორეთ წარე, აწ ნუ გამყარე კაი მოყვარე. მისთვის მწუხარე აწ გამახარე, თვალით მაჩვენე, ნუ შემაჩვენე! 17. ამად არ მშვენი, არასფრად შვენი, იქცევის შენი ნაგებ-ნაშენი. მყავს მოვახშენი, თავში წამშენი, მოდის სიკვდილი ხმალ-ამოწვდილი. 18. თუ ხარ ღვიძილი, რაღა არს ძილი?! თუ ხარ სიმამღრე, რა არს შიმშილი?! თუ ხარ სიცოცხლე, რა არს სიკვდილი?! იყავ ერთ-ერთი, იწამე ღმერთი! 19. რაც ჩამოვსთვალე, შენ შემოგთვალე, დღესა, თუ ხვალე ჩემი მოვალე მომასწრობს მალე, ვერცად ვემალე, სიკვდილი ცელსა მკრავს გულ-მუცელსა. 20. უმზგავსო მტილო, კარ-დაკლეტილო, ნეხვით გავსილო არ გახვეტილო. მომზადე ტილო საკრწყილ-სატილო, - შემგრაგვენენ ტანსა,

თან წარსატანსა. 21. ეს არს ქადილი, შენი წადილი: ვახშამ-სადილი, ხვარბლის წანდილი! გამატან საგრძლად, გამგზავნი სად გრძლად, იმასაც სხვანი შესჭამენ ძმანი! 22. ესე გაქვს კარგი შენ ჩემთვის ბარგი: საბრალოს სულსა, ხორციტ გასულსა, მიმიცემ ხელთა ჰაერის მცველთა, შემაბმენ ყელთა ცოდვის საბელთა! 23. შემკვრენ, შემკონენ, არ მომიფონენ, მყის წამიყონენ, არ დამიყონენ; მადლს ამიწონენ, არ მომიწონენ, ცოდვანი სძლევენ, ცეცხლს მიმაძლევენ! მადლს ამიწონენ, არ მომიწონენ; ცოდვანი სძლევენ, ცეცხლს მიმაძლევენ, ცოდვანი სძლევენ, ცეცხლს მიმაძლევენ!

წიგნი დ

იე. მეოთხე დავითის შესხმა და დავითნის

ქების იგავი

1 დავითის შესხმა შევკონე: ძმას ვარდი უძღვენ, დას ია. დავით მოგვითხრობს: ნუ ესავთ. შემწედ ნურად გჩანთ დასია. თქვენც მას ესევდით, ვისაც რომ ესვენ ანგელოზთ დასია, იგი არს ღმერთი ერთი, და დასია ბევრად ასია.

2 აწ აქეთ იგი ნათელი, ვინც ნათლად დავითს უქია; ვისგან ცა ნათობს, სამყარო, ქვე მოკრთის მისი შუქია. იწამეთ მშვიდი, მდაბალი, უღელ-ტკბილ, ტვირთ- მსუბუქია, თავის ხრა, ზორვა კერპისა, ფუჭი რამ თამასუქია.

3 დავით იშენა წალკოტი, ძოდან ვსთქვი რაც რგო ხედაო; კიდევ გაჩვენებ თვალითა, თუ იმას ვერა ჰხედაო: გვერდი მამისა თვით დავითს როგორც რომ უსახევდაო, ეგრეთ დაირგო, მოიბა, რომელსაც ჩვენ გვირხევდაო.

4 დავითის ბალის ხილი სჯობს სხვათა წალკოტის ხილებსა: ვინც შჭამს სნეული, გაჰკურნავს, ბრმას თვალებს აღუხილებსა; დანაჭერინებს პირს ტკბილად, მოწყენილს მოალხინებსა, განახალისებს მადლზედა, ცოდვაზედ განაფრთხილებსა.

5 ბალი დავითის ბალისებრ აროდეს აღშენდებიან: არც მისებრ ხე-ლა დაირგვის, არცა რა ზედ მოეხმეიან, მის ბაღში კრავი დამჯდარა, სხვისაში მგელნი ჯდებიან, კრავად გონებენ დავსილნი, მაგრამ ტყუილად

სცდებიან.

6 დავით შევმოსე ხილითა; რომელიც მოსა ხე დავით; მას ხეს მოხედა უფალმან კეთილის მოსახედავით. ნუ მედავებით, მარიდეთ გულს ლახვრად მოსახედავით, ის დავით კარგით მოსა ხით, მე დავით მოსახედავით.

7 მან დავით თავის ბაღშია იმენა ცხოვრების ხენია, ტკბილის ნაყოფის მომბმელი, სამკურნლოს ცვარის მცხენია; დაუჯდა მას ქვეშ ჩირდილსა, არა სწავს მას სიცხენია. იმ უკვდავების სასმლითა მითვრა და მით მოლხენია.

8 ამად ამ წიგნსა სახელად უწოდე «დავითიანი», დავით შევაწყევ, შევკონე, ვით ვარდნი და ვით იანი. გულსა მოვსწყვიტე მუწუკი, მეზა ზედ ავი თიანი, ზედ გულზედ ვიბი იგი ხე კაციანი და ღვთიანი.

იზ. ანდერძი დავით გურამისშვილისა

1 აღარ მსურს ქნარი, საკრავად სტვირი, არც ზედ დამღერა, აწ ამას ვსტირი: ცრუვმან საწუთრომ მარიდა პირი, არ აღმისრულა მან დანაპირი.

2 მკითხა ცოდვისა, მიხსენა ძვირი: ვით გალსა ხესა, განმიხმო ძირი; დამაგლახაკა, გამხადა მწირი, საყვარლისაგან მქნა განაწირი.

3 გული მიშავა ვითა ნახშირი, გამაყრევინა თავზე თმა ხშირი. პირი დამიჭკნო ვითარცა ჩირი, დამაშვებინა დაღმა ჩიჩვირი.

4 შემყარა ძნელი ილაო ჭირი, გულზედ მასვია მჭვლად დანაჭირი; მომიახლოვდა მწარე სიკვდილი ცელ-გალესილი, ხრმალ-ამოწვდილი.

5 ვინ ხართ ღვთიანი და მადლიანი, კოდ-სასწორ მართალ, სწორ-ადლიანი, გთხოვ, შემიბრალოთ, როს მკვდარი მნახოთ, შენდობა მითხრათ, როცა დამმარხოთ!

6 ვისაც რამ გცოდე, ვითხოვ, შემინდოთ, ჩემზედ გონება აღმოიწმინდოთ; მე აღარ ძალმიც თქვენი რამ წყენა, - სიტყვის თქმად ენა მე დამეყენა.

7 თუ გინდათ კიდევ მაგინოთ თქვენა, ვერ გავიგონებ, დამიდგა სმენა; აღარ მაქვს სუნთქვა, არც ამოქმენა, მანვე დამშალა, ვინც აღმაშენა.

8 მცხედრად მდებარე, გულ-ხელ-კრეფული მივალ, არ მიმდევს თან ერთი ფული; თუ რამე მაქვნდა, ყველა მანდ დამრჩა:

ყმა, სახლ, ბაღ, ბოსტან, თეთრი თუ ფარჩა.

9 ყველას გაფიცებ ამ საფიცარსა: თუ ღმერთი გრწამდეთ, ამ სამს ფიცარსა ნუ გაიძნელებთ ასაშენებლად, გარს ნურას უზამთ დასაშვენებლად.

10 ნუ გაირჯებით შესაღებლად, მსუბუქი ქენით წასაღებლად. ფასს ნუ დაჰკარგავთ დასახატავად, თეთრს გაუფთხილდით დასაფანტავად; მალ მაეშლების მას სილამაზე, - მიწა ეყრების, ქვა, სილა მაზე.

11 ვისაც გინდოდესთ თქვენ ჩემთვის კარგი, თან გამატანეთ ასეთი ბარგი, რომ ცუდ-უბრალოდ არ დამეკარგოს, საწყალს ჩემს ცოდვილს სულს რამე არგოს.

12 ჩემს ცოდვილს სულსა ეს შეაწევა: მღვრდლის წირვა-ლოცვა, საკმევლის კმევა: მშიერთა ჭმევა, შიშველთა ცმევა, უსამართლობით არვისი რთმევა.

13 მკვდარს არას მარგებს ტყემა-ტირილი, ვერ გამაცოცხლებს თავს დაყვირილი; სჯობს, არ ჩაიცვათ ტანთ ძამა-ფლასი, მიმიცეთ რამე მღვრდელთ წირვის ფასი.

14 ვამე ცოდვილსა, მე უმადლოსა, დავრდომილობით უხუც-უმღრდლოსა! მე ვინ მილოცავს, ან ვინ მიწირავს, ან ვინ დამმარხავს, ვინ დამიტირავს?!

15 უმკვიდრო ვიქმენ, არ დამრჩა შვილი, რომ მას აღენთო სანთელი-ცვილი: ექნა აღაპი, დაედგა ტაბლა; ასე მაღალმან მე დამამდაბლა!

იწ. მღრდელთ ვედრება დავით გურამისშვილისა

1 მღვრდელო, რაც ღმერთმან მაღლი მოგმადლა, არც აგიწონა, არც განგიადლა; დაუფასებელს არ დასდვა ფასი არცა ერთი და არცა ათასი.

2 უსასყიდლოდა მღრდლობის კურთხევა, მოგცა ღირსებით მარჯვენეს მთხვევა; ასე გიბრძანა: ვით შენ მოგეცა, უსასყიდლოდა სხვათ მიეც შენცა.

3 ახლა მე თქვენა ამასა გვედრებ, ღვთის ნაწყალობევს ნუ დანაყვედრებ: მკვდრისა პატრონსა სიკვდილის დროსა ბევრს ნუ შეუკვეთთ სამარხს-სამკვდროსა!

4 რაც განვიძრახე აწ მე განძრახვა, აწ თქვენცა გმართებსთ თვალით დანახვა. როგორც მკვდარს უნდა კარგად დამარხვა, აგრევ ქვრივს-ობოლთ უნდა შანახვა.

5 ცოცხალი რომე პატარად ვღირდი, მკვდარს რად მედების მე ფასი დიდი? მღვრდელი, შენს მადლსა, ძვირად ნუ მყიდი, - რაც მოგითვალონ, მას მიითვლიდი!

ით. საფლავის ქვაზედ დასაწერი

1 წმინდა იონე კახეთს ზედაძენს სასწაულობით ქვიტკირს ცრემლთ ადენს; ქართლს წმინდა შიო ღვიმეს ძვლებს ავლენს: ორნივ შვრებიან სასწაულს ამდენს.

2 ამ ორს მონასტერს მაქვნდა ალაგი, სასაფლაო და ძვალთ შასალაგი: ორივ ქვიტკირით აღშენებული, სახლ-გალავნებით დაშვენებული.

3 ახლა მობძანდი, მნახველო, მნახე, მისად სანუფქოდ სად დავიმარხე! ხორციით აქ ვლპები, აწ ჩემი სული არა ვიცი რა, სად არს მისული!

4 ვით მე არ მინდო ცრუვმან საწუთრომ, ეგრეთვე, ვგონებ, არცა შენ გინდოს, შენ მე მიბრძანე ცოდვილს შენდობა, ღმერთმან შენ შენი ცოდვა შეგინდოს!

კ. სულის ამბავი

1 აწ მოისმინეთ სულის ამბავი, რაც შემთხვეოდეს კარგი თუ ავი; გულმტკივნეულობს, კვნესს რასაც სენით ყველას მოგიტხრობსთ თავისის ენით.

2 დაბადებითგან მე, კაცის სული, ღვთის პირით გამო ვარ გამოსული; არსთ ნაწილობით უკვდავ-უბერი, მიწას, წყალს, ქარს, ცეცხლს შიგ ჩანაბერი.

3 ეს ოთხი ნივთი ღმერთმან შემზადა, კაცი ამისგან შექმნა, დაბადა; მისცა

ქვეყანა ქალაქ-დაბადა, მას ხელმწიფობა თავის მზგავსადა.

4 როდისაც რომე ქვეყნად, სოფელად, მოვიდა კაცი შიგ სამყოფელად, ორნივ თან ვახლდით ხორცი და სული მისად მყვანებლად ზედ შეთვისული.

5 ოდეს ხელმწიფედ, მეფედ სვიანად გახდა, განმსხვილდა ძირ-ფესვიანად, - ქვეყნის ნაყოფი ჭამა, გასუქდა, ყოვლი სამძიმო განუმსუბუქდა.

6 თავზედ დაესხა სიხარბით რეტი, კიდევ მოუნდა სხვა მაზედ მეტი. ქვეყნად ყოფნასა აღარ დასჯერდა, მაღლა ზეცადა აღსვლად შემზერდა.

7 ვერ შეიფერა კაცმან დიდება, უგულისხმობით პატივის დება; პირუტყვის მზგავსად არა-წმინდება, შექნა საწუთროს მოდებ-მიდება.

8 მე სული ვიყავ, ურჩევდი ტკბილთა, ხორცი ურჩევდა, რაც სჭრიდა კბილთა; რასაც ვეტყოდი, არას მისმენდა, - ხორცის ნათქვამსა უფრო ირწმენდა.

9 კაცმან მე ასე გამამანძულა, ძორცი იყვარა, სული მიძულა. თავისი თავი ხორცს ამსახურა, ხორცსა ჩანაცვა, ხორცსა დახურა.

10 თვისი ცხოვრება ხორცზედ გარდაგო, არა მომცა რა სულს საფარსაგო, იკაცისმკვლელა, იქურდ-იბოზა, ყოვლის სიბილწით მთხუნა, განმგოზა.

11 მიყვა საწუთროს განცხრომას, შვებას, მეტად დრანჯობით სიძვა-მრუშებას; არ მაიგონა დამზადებელი, თვისი აღმშენი, ამაგებელი.

12 ღვთისა მცნებანი არ დაიმარხა, დაბრმდა, სწორე გზა ვერ დაინახა; ასე ურიგოდ კაცი მოიქცა, ვითარ აღმშენდა, ისევ დაიქცა.

13 თავის თავს უყო ასე ზიანი, ხორცით მიწაში სჭამენ ჭიანი, მე, სული მისი, აქ ვიტანჯები, სამართალში ვარ და ვისაჯები.

14 ტანთ მიჭირებენ ცხელ-ცხელ გაზებსა, გველნი ნაკუთალთ მღერღენ გაზებსა; ლომ-ვეშაპ-მგელნი დიდს პირს მიღრენენ, თვალებს მიჭყეტენ, მყეფენ, მიღრენენ.

15 ეშმაკნი შავნი თეთრ გძელ კბილებით მიკრაჭუნებენ, მკაწვრენ ფრჩხილებით; სვეტზედ მიკრულსა ცეცხლის საბელი გარს მახვევია განუქრობელი.

16 ნავთი და კუპრი თავს დამდის მილით, ფერხთ ქვეშ ტბა მიდგას სავსე სახმილით; ტანზედ მეხვევის მატლი უძილი, ნეტამც არ მაქვნდეს მე გრძლად ღვიძილი!

17 ღმერთს აღარ ესმის ჩემი ვედრება, «ხორცს რად მიყეო», - მას იყვედრება; ღმერთი შეიქნა ჩემზედ გულმწყრალად, მსაჯა და მადვა ეს ცოდვა ბრალად:

18 კაცი ჩემს მზგავსად გავამხატვავნე, შენ - ჩემი სული - თან გაგატანე; განაგულდიდე, განამპარტავნე, სულით ცოდვილი აქ მამიტანე.

19 ასე ურიგოდ კაცი ატარე, კარგი აძულე, ავი აყვარე; სულით აურვე, ხორციტ ახარე - მე ასე როდის შენ დაგაბარე?

20 ოდესაც ხორცი შენ, სულს, გჩაგრევედა, შენ გასუსტებდა, თავს ამაგრევედა, - გხამდა მოძღვართან შენ აღგეარა, წირვა-ლოცვაზედ საყდარს გეარა.

21 მღვრდელი მიკმევედა სუნად სურნელად, ლხინებას ყოფდა შენ საკურნელად; მომხსენდებოდა, შენს საქმეს ვსცნობდი, შენ გადიდებდი, ხორცს დავამცრობდი.

22 შენ ეს არა ჰქენ მცონარებითა, თავი მოღალე ცუდად რებითა; შენ გამოუდექ ხორცის გემოსა, ტანტ განიცარცვე, რაც რომ გემოსა.

23 მოხველ ხორციტა სული შიშველი, ახლა მე შენა ვერას გიშველი. ვირემ ახალსა ხორცს შეისხემდე, რაც თავზედ გესხმის, უნდა ისხემდე.

24 ოდეს სჯად დაჯდეს მართალ-მსაჯული, მან განარჩიოს ყოვლი ხვანჯული; შენს ნაქნარს საქმეს სასწვრით მოგიწონს, არ დაგიკარგავს, რასაც მოგიწონს.

25 უკეთუ ქვეყნად თვისნი და ტომნი, რომელნიც გყვანან შენ კაის მდომნი, მშიერთ გიჭმევენ, მწყურვალტ გისმევენ, შიშველტ გიმოსვენ,

მღვრდლით მსხვერპლთ გიკმევენ.

26 გარდაგიხდიან შენს თანამდებსა, - მით დაგიშრეტენ ნავთთ ცეცხლ ნადებსა. უკეთუ არა, ცოდვასა, მადლსა მსაჯული გასჩხრეკს კოდს, სასწორს, ადლსა.

27 რომელიც მხარე წონაში დასძლევს, საუკუნოს სახლს იმ მხარეს გაძლევს!.. ვირემ ამ სიტყვას სული ისმენდა, ხსნას იმედობდა, ტანჯვას ითმენდა.

28 რა რომ ისმინა სასწვრით აწონა ცოდვა-მადლისა, არ მაეწონა.იცოდა, რომე ცოდვა დასძლევდა, თქვა: ვაიმეო, საქმე გამძნელდა!

29 საწყალობელო შენ, თაო ჩემო, არა ვიცი რა, ვის მიგაჩემო? ვისთან წავიდე, ვისა მივმართო, რომ შენი საქმე მისგან წარვმართო?

30 ჩანს, შენი მხსნელი აღარცადაო, აღარც ქვეყნადა, აღარც ცადაო; აღარც მამა გყავს, აღარც დედაო, აღარცა ძმა და აღარცა დაო!

31 ვაიმე, მამავ, ვაიმე, დედავ,ძმაო და დაო, ვერც ერთსა გხედავ! ვინ ხართ ღვთიანი, მწყურის, მიშველეთ, ერთის ცვარის წყლით პირი მისველეთ!

32 ისმინეთ, ძმანო, სულ ბატონ-ყმანო, ჩემებრ მანდიდამ აქ მოსაყვანო, მანდ ცრუვ-საწუთრო ყოფილა ცუდი, ხევ-ხნარცოვანი, გზა ვიწრო, მრუდი.

33 აქ ნავთთ მდინარე ცეცხლ მონაკიდი, ზედ გასავლელი წვრილ საბლის ხიდი;განისწავლენით, ჯამბაზთებრ წარეთ, რომ არ ჩასცვივდეთ, დაიწვნეთ მწარეთ!

34 განისწავლენით, ჯამბაზთებრ წარეთ, რომ არ ჩასცვივდეთ, დაიწვნეთ მწარეთ! რომ არ ჩასცვივდეთ, დაიწვნეთ მწარეთ!

კა. ამ წიგნის გამლექსავის სულის მოხსენება

1 ჰე, ღმერთო, აღმიხილე თვალი გონებისა, დამანახვე, მაცნობე მე გზა ცხოვნებისა! შენის ნების გზაზედ დაუცემლად მატარე, მას შენსა საყვარელს გულითა მაყვარე!

2 ღმერთო, განმიხვენი ყურნი კეთილთ სიტყვის სმენად, განმიმაგრე გული სარწმუნოების რწმენად; აღმაყოვე, ვითა ხე, ნაყოფით კეთილად, და ნუ მყოფ მე ხენეშად ძირით მოკვეთილად!

3 მე ვარ, ვითა აღდაჭი, ბიცი და მლაშობი, დედისაგანვე ცოდვასა შინა ნაშობი; უშრტო და უნაყოფო, ვით გალი განმხმარი, უძეო, უასულო, არარად სახმარი.

4 საწუთროს სოფლისაგან ბევრის გზით ვნებული, მრავალს განსაცდელსა შინა შეყვანებული, სხვის ქვეყნად სამკვიდროს ქვეყნით გამოძებული, დაკარგული ცოდვით, არ მადლით მოძებული.

5 ამისთვისა ვსთხოვ დიდის ხვეწნითა ყველასა, თავიანთ მადლისათვის მიზემდენ შველასა; გავსტეხე ათი მცნება, მთლივ ვერ დავიმარხე,

ცოდვასა შინა მოვკვდი, მიწად დავიმარხე.

6 არა გამყვა რა თანა საწუთროს სოფლისა, მუნ დამრჩა სასყიდელი სისხლისა, ოფლისა; მისაცა ის დარჩეს, ყოს ესრეთ მოხსენება, რომ მეღირსოს სასჯელსა შინა მოსვენება.

7 მოიხსენე, უფალო, სჯად შენად მოსული, დავით გურამისშვილის უბადრუკი სული; გვერდთ, ხელთ, ფერხთ სისხლი შენი სასწოროს აბრად შეუდევ. განუმსუბუქე, მძიმე ცოდვანი შეუნდევ.

8 ჯვარცმითა, სიკვდილითა შენითა მონაყიდს,

დაუშრიტე, ასხურე სისხლი აღ-მონაკიდს! უფალო, შეისმინე დავითისა თქმული, აღმოიყვანე სულით ჯოჯობეთს დანთქმული.

9 ღმერთო, ისმინე დავით მონისა შენისა, დაუამე ტკივილი ძნელისა სენისა. იხსენ სული მისი უკუნითა ბნელითა, ნუ სტანჯავ სატანჯველითა მით ძნელითა.

10 ეს წიგნი, ლექსად თქმული, არის სულ იმისი, ღმერთმან იხსნას წარწყმენდისაგან სული მისი: ღმერთო, ნუ გასტეხ სიტყვას დავითის პირისას. მიეც ლხენა, კურნება მას დღესა ჭირისას.

11 ღმერთო, მისმინე დავითის საგალობელი, მიწყალე დიდის წყალობით

საწყალობელი; უსჯულოება ამხოცე, უფროს განმბანე, ეს სიმღერა მის თქმას, მოძახილს აბანე.

12 აქებდითო ღმერთს ყოველნი სულნი ცხოველნი, ხართო მისი არსობის პურისა მთხოველნი, ფსალმუნით, ებნით, წინწილითა კეთილ-ხმითა, ძნობითა, ორღანოთა, ბობლნით, მწყობრის თქმითა!

13 ეს სიტყვანი მე მაქვს ასე შეტყობილი, მწყობრი არსო სიტყვანი ლექსად შეწყობილი; ამისთვის კანუნად არ მიჩანს თქმა ლექსისა, და მოძიება რიტორთ საზომი ექსისა.

14 მომიხსენონ, სხვას არავის რასა ვთხოვ მეტსა. ვსთქვი წელსა ათას შვიდას სამოც-და-თოთხმეტსა, თვესა ნოემბერსა ოც-და-ცხრასა გასულსა. დიდება მამასა და ძესა და წმინდასა სულსა!

15 აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამინ და ალილუია, ვით თვით არს მისვე ხნისამდე! წამკითხველნო, ამაზედ თქვენ ნურას მედავით, რომ ეს ასე ვსთქვი გურამისშვილმან მე დავით.

16 თქვენ ვერ დასთმობდით ჩემგნით ნათქვამსა, რაც თქვენგნით თქმული აწ მე დავითმე, ძის ღვთის ძის მამის დავითის სეხნა გურამისშვილი ვიყავ დავით მე.

17 ამაღ ქაჩალმან მის თმის ნავარცხნი ქოჩრად მოვისხი, თავზედა ვითმე; აწ თქვენ ამაზედ რა ცილობა გაქვთ, არა ვიცი რა, რას მედავით მე!

1 ხაზის მარჯვნივ სიტყვები სამჯერ მეორდება დედანში ხაზის სანაცვლოდ ორიწერტილია და შენიშნულია: „წინწილს ქვევით სამჯერ უნდა „-ო“;